ŠVENTOJI MARGARITA KORTONIETĖ





Šventoji Margarita Kortonietė

P. Vaičkienės
Krėvos g. 13.

ŠV. MARGARITA KORTONIETĖ

T. LEOPOLDAS DE CHÉRANCÉ. O. M. C.

ŠV. MARGARITA KORTONIETĖ

IŠ PENKTOJO LEIDIMO VERTĖ

J. P.

KRETINGA - - - - - - - - - 1939 M.

PRANCIŠKONŲ PASAULIO LEIDINYS

NIHIL OBSTAT

Kretinga, 1939. III. 4.

P. Benedictus Bagdonas, O. F. M.
Censor ex parte Ordinis.

NIHIL OBSTAT

Mons. A. Simaitis
Censor ex officio

Telšiai, 6. III. 1939.

IMPRIMATUR

Nr. 1173

Datum in Telšiai
1939 an. III. 6.

J. Urbanavičius
Vic. Gen.

SPAUDĖ PRANCIŠKONŲ SPAUSTUVĖ KRETINGOJE TELEF. 83.

PRAKALBA

Šventieji tai nėra tiktai per gausius Dieviškojo Žodžio nuopelnus atsigavusi, išbujojusi ir dievinama žmonijos gėlė; jie sudaro taip pat iškalbingiausią apologiją religijos, kuri juos pagimdė. Kiekvienas jų turi savotišką išvaizdą, bet pas visus siela, kuri leidžia save pamatyti darbuose, atidengia tikrąjį grožį, kurio žmogus vien tik savo jėgomis nemokėtų pasiekti. Visuose galima rasti didvyriškų veiksmų, kurie skelbia Dievo Atpirkėjo garbę, kuris juos sukūrė, kaip dangaus žvaigždės kad skelbia Dievą Tvėrėją, kuriam jos nuolatos žiba. Rašyti kokio šventojo gyvenimą, tai yra patvirtinti antgamtinį gyvenimą, tai yra giedoti himną Kristui, mirties ir pragaro Pergalėtojui. Tokia buvo pirmoji mintis įkvėpusi mano darbus apie šv. Pranciškų Asyžietį ir gal būt dar ta, kad mes privalome reikšti griežtą protestą šitame amžiuje, kada kiekvieną dieną Kristaus dieviškumas yra šlykščiausių bjaurojimų objektas. Ir vėl ta pati mintis mane vertė surinkti medžiagą apie kitą žmogų, daug kuklesnį, labiau pasislėpusį, bet kuris taip pat spindi Aukščiausiojo malonėmis.

Iš tikrųjų, tarp šviesiųjų žvaigždžių, kurios žiba Bažnyčios danguje, viena labiausiai spindinčių, mažiausiai žinomų, bet vertų geriausiai pažinti, tai didžioji Toskanos atgailotoja Šventoji Margarita Kortonietė. Daug kas mus traukia prie jos: jos aiškių ir žinomų malonių pažinimas, mūsų noras skleisti jos garbę Lietuvoje, kur, už pranciškonų vienuolyno sienų, vargu yra minimas jos vardas; pagaliau, paskatino viltis sugrąžinti visuomenę prie Kristaus kojų, nes ji miršta atsitolinusi, o per Jį išvesti į šviesą, į gyvenimą. Visuomenė yra labiau linkusi nusikalsti, kada ji yra viskuo patenkinta, vadinasi, reikia gelbėti ją, nežiūrint jos norų, ir mokyti mylėti dorybes. Po tokių minčių kaip gi galima atsispirti pagundai neparodyti jai taip patraukiančio atgailos ir atsivertimo pavyzdžio?

Visuomet darbo pradžioje dvejopos sunkenybės iškyla prieš mus. Pirmoji pareina iš paties dalyko ir iš medžiagos kuklumo, kurią tenka tvarkyti. Mes viską pasakysime be sušvelninimo, be veidmainiavimo, tiek nusidėjėlės klaidžiojimus, tiek dangiškąsias privilegijas. Tegu mums ir prikiša; viskas tai yra tik pagal mūsų sąlygas arba greičiau pagal Dievo planus*), kad Margaritos

*) „Filia, ego te feci lucem tenebris per exemplum, te lapsorum manum, desperatorum fiduciam, diviantium viam et vitam morientium". (Bevegnati, c. XI, II).

atsivertimas gali būti vertinga pamoka, šviesa, jėga sieloms, kurios, kaip ir ji, turėjo nelaimės pasiduoti pasaulio viliojimams.

Mes antrą kliūtį tuojau sutinkame pranciškono T. Bevegnati, pirmojo Šventosios gyvenimo aprašytojo, vartotame metode. Ir iš tikrųjų, jo knyga brangi kaip tų laikų dokumentas, bet, bandydamas parodyti atgailotojos vertybes ir dieviškąjį veikimą, mažiausia atsižvelgia į istoriją. Jokios tvarkos įvykių eigoje; dažnai to paties įvykio smulkmenos yra išmėtytos dvejuose ar trijuose skyriuose. Viskas nusileidžia sumanymui, kuris viliojo autorių savo darbe, tai kad šis veikalas bus pagrindu užvesti beatificacijos bylą pas Šventąjį Tėvą. Šitas požiūris mums paaiškina, kodėl vienu šuoliu perkeldamas mus vientik į antgamtinį pasaulį, jis išbraukia iš savo pasakojimo kaip visai nereikalingus dalykus daugybę istorinių žymių, kurias mes šiandien laikome pagrindinėmis. Mums šita tiesa jau nereikalinga išrodyti. Tų laikų gyvenimo pažinimas mums patarnauja, kaip vadovaująs siūlas į dangiškųjų apraiškų labirintą, kur skaitytojas dažnai gali paklysti. XVIII amžiaus rašytojo, G. Liudviko de Pelago, pastabos, kurio disertacija duoda daug medžiagos rimtos moksliniam darbui, Kortonos archyvai ir tų laikų istorijos studijos, baigė išblaškyti visas tamsybes, kurios mus supo ir mes induktyviniu keliu, pagal tose aplinkybėse galimą tikslumą, atstatome chronologinę tvarką ir čia minimų stebuklų pagrindą.

Jei *Šventosios Gyvenimui (Legenda)* trūksta truputį aiškumo, tai priešingai, ji duoda atvirumo ir autentiškumo patikinimus, kurių gali reikalauti kritika. Bevegnati pirmiau buvo Šventosios išpažinčių klausytojas negu jos gyvenimo istorikas, ir šitas liudijimas buvo viešai patvirtintas Karalio teisme Badio Ventūros, šv. Bazilijaus kapeliono Kortonoje, taip pat kitų Margaritos vadovų ir vieno asmens, kurio negalime paneigti nei vardo nei nusimanymo tame dalyke — tai kardinolo Napoleono Arsini, Šventojo Sosto pasiuntinio. Šitą *Gyvenimo istoriją* mes pagrindinai išstudijavom. Galime net pasakyti, kad mūsų veikalas yra tik tos knygos komentaras ir jei jame yra kiek nors grožio, tai jis yra paslėptas, kaip deimantai žemės viduryje. Mes pasinaudojome tik ano veikalo ištraukomis ir stengėmės tą grožį parodyti skaitytojui.

Visumoje, šitie puslapiai, parašyti su liudininko pasitikėjimu, pagal kunigo sąžinę ir draugo švelnumą, yra tikras Margaritos vaizdas. Kitur to jau nebetenka jieškoti. Jis yra čia prieš mus gyvas, nupieštas puikaus dailininko ranka, švelniomis spalvomis ir mes stengėmės tik perduoti šitą vaizdą, spalvas, dvasios jėgą, nepraleisdami jos garbingo dorybių ir stebuklų vainiko, kuris leidžia mūsų didvyrei priskirti garbės vietą taip skaitlingoje ir taip puikioje Serafiškojo Ordino šventųjų eilėje.

Šita garbingoji aureolė, gal būt, iššauks bailiose ir netikinčiųjų sielose nepalankių minčių. Vieni gal mums prikiš per griežtą antgamtiškumo tvirtinimą; kiti gal juoksis iš misticizmo, kuris nesutinka su jų bedieviškomis mintimis. Ką gi mes galime? Mes neturime teisės iškreipti istorijos, nes ji pareina iš antgamtiškumo, nei panaikinti kai kuriuos būdingesnius jos išvaizdos bruožus, jeigu jie nepatinka šių dienų skoniui; ir mes garsiai pareiškiame, kad vienintelė aistra vadovavo mūsų jieškojimams ir vedė mūsų plunksną: *tiesos meilė.*

Prie tiesos meilės dar prisideda patrijotinė mintis, gimusi iš dabartinių dienų liudesio. Kodėl gi ją nutylėti, kada ji palaikė mūsų drąsą tarp kartais tiesiog slegiančių darbų? Šita mintis, maloni kaip viltis, tvirta kaip įrodymas, tai kad mūsų darbas būtų naudingas mūsų krašto religiniam prisikėlimui. Mes žinome, kad, jei ydų pavyzdžiai turi savo pasekėjus, dorybės pavyzdys taip pat turi savo grožį, patraukimą ir mes tikime, kad šitos asmenybės nepalyginamas grožis, kuris pasipuošia gausiomis ašaromis, patrauks mūsų laikų žmonių širdis, kaip patraukė savo bendralaikių.

Šventosios Margaritos Kortonietės antkapyje skaitome šituos du žodžius:

POENITENTI MARGARITAE
Atgailojančiai Margaritai.

Patiko Dievui, kad šita atsivertimo istorija tarp atšalusių ir nupuolusių sužadintų didelį skaičių jos pasekėjų! Tegu jos šventumo pavyzdys paskatina ir mūsų brolius ir seseris uoliau siekti tobulybės.

PIRMAS SKYRIUS

Italijos valstybė XIII amž. antroje pusėje.

Abu Toskanijos kronikų rašytojai, Guinta Benegnati ir Badia Ventura, kurie paskelbė pasauliui mūsų didvyrės privatųjį gyvenimą, klydo kaip ir daugelis vidurinių amžių rašytojų, išskirdami jos gyvenimą iš įvykių, kuriuose ji buvo įsimaišiusi ir išskirdami jos misiją iš religinių ir politinių neramumų, kurie nustatė jos pažiūras. Mes saugosimės patekti į tą pačią klaidą; priešingai, mes stengsimės, kiek bus galima atstatyti šventąjai josios nuosavą išvaizdą ir jos tikrąją didybę, nušviesdami tų laikų įvykių šviesa. Štai dėlko, prieš pradėdami kalbėti apie dalyką, persikelsime mintimis į šalį ir į laikotarpį, kuriame ji gyveno, vadinasi, į Italijos vidurį antroje XIII amžiaus pusėje.

XIII amžius, tame laikotarpyje nuo Inocento III iki Gregorijaus X, žymi aukščiausią viduramžių ir bendrai krikščionybės iškilimą. Jis prasideda didžiausiais religiniais atsinaujinimais, kurių

daug yra suminėta krikščionybės istorijoje; dviejų žmonių pergale, dviejų vargšų: šv. Pranciškaus Asyžiečio ir šv. Domininko, kurie nugalėjo klaidų ir netvarkos armiją. Brolių Pamokslininkų patrijarchas nugali manichejų herezijos hydrą; Mažųjų Brolių Įsteigėjas, naujasis Dovydas, paleidžia į germaniškojo pagonizmo kaktą akmenį, kuris ir užmuša žvėrį. Jie abu skaistybės, išminties ir meilės jėga užkariauja Kristaus dvasiai Prancūziją ir Italiją. Tuo pačiu laiku Alfonsas Kastilietis sulaiko maurus prie Tuluzos, Simonas Montfortietis sumuša Albigėnus prie Mureto ir Šventasis Liudvikas atsisėda į Prancūzijos sostą: Šventas Liudvikas, malonus ir didingas žmogus, krikščioniško karaliaus idealas! Jam valdant, katalikiškasis veikimas, ypačiai Prancūzijoje, pasiekė aukščiausį galybės laipsnį.

Mes sakome: ypačiai Prancūzijoje, nes Italijoje, kur kad ir valdant galingam ir garsiam valdovui, įvairūs sumišimai rengė lotyniškųjų tautų smukimą.

Vienas rimtas tų laikų rašytojas, Salimbenė iš Parmos, nupasakodamas šito smukimo, kuriuo jis taip karčiai skundėsi, priežastis, pažymi tris pagrindines ir pirmoje vietoje nurodo blogą Fridriko II įtaką. Jis vaizduojamas kaip: „karalius vienašališkas, be sąžinės ir be papročių, tikras Epikuro mokinys ir *Rytų rykštė*. Visuomet kariaująs su popiežiais, nedėkingasis Inocento III

auklėtinis skleidė visoje žemėje, ir ypač Italijoje šitą nesantaikos dvasią, kurios mes jutome blogus padarinius". Arabų istorikai, taip pat kaip ir katalikų rašytojai patvirtina Salimbenės žodžius. Vieni ir kiti sutinka kalbėdami apie karalių, kaip apie aukštos išminties žmogų, draugišką ir meno globėją, bet naikinantį savo gerasias dorybes nesulaikomu išdidumu ir nieko nebojančiu žiaurumu. Jis svajojo ant Bažnyčios griuvėsių atstatyti galingąją pagoniškųjų Cezarių valstybę ir nevengė jokio niekšiškumo pasiekti šitam tikslui. Jis garbino materializmą, statė mahometonų bažnyčias, padarė negarbingąją Jafos sutartį su arabų sultonu Mekel-el-kamel, pakvietė Liudviką IX į Vankurerus, norėdamas jį nužudyti ir tęsė visą eilę savo pasikėsinimų, nepasigailėdamas nei savo jaunystės mokytojų, nei Petro de la Vigna, jo pasmerktos dvasios, nei savo tikro sūnaus Henriko, pakol sukilęs vienas iš teisėtųjų sūnų staiga suardė visų blogybių lizdą.

Politinis pasiskirstymas, kurį šitas karalius kūrė per trisdešimtį savo karaliavimo metų, po jo mirties sprogo su didžiausiu žiaurumu kaip niekados ir Italijos respublikos pradėjo kovoti viena prieš kitą, naikindamos savo gyvenimą ir jaunimą, kurį turėjo rišti tarp savęs tikinčiųjų bendruomenės ir reikalai. Į XIII amžiaus pabaigą buvo tik karai ir neramumai. Genuja kovojo su Venecija, Sienna su Florencija, Gvelfai su Gibe-

linais*). Konradino ir Austrijos Fridriko kraujas bėgo Neapolio ravais. (12—68 m. X. 29;) *Sicilijos mišparų* dieną prancūzai buvo išdavikiškai iššudyti Palermoje (1282 m. kovo 30). Tai viskas buvo to nelemto susiskaldymo dėka.

Skepticizmo sėklos, pasėtos karališkojo dvaro, ginkluotos visuomenės neramumas... kasgi galėjo iš to išeiti, jeigu ne kenksmingos piktžolės, troškinančios gerąją tiesos sėklą? Štai kas viešpatavo vos praėjus dvylikai metų nuo Fridriko II mirties. Italijoje, Prancūzijoje, Vokietijoje įvairiausiais vardais dauginosi sektos: *Apaštalų, Vargšų brolių, begvinų, begvardų, fratičelių,* bet visos išėjo iš to paties kamieno ir sėjo tą pačią blogą sėklą. Jų visų tėvu buvo Salimbenės tautietis ir bendralaikis „Gerardas Segarellė iš Parmos, neraštingas pasaulionis, be inteligencijos, pakrikusių papročių, kurį supo sugedę, ištvirkę, nesubrendę žmonės, pabėgę vienuoliai ir blogo gyvenimo moterys. Štai su visuomenės atstumtaisiais, tais metais, kai pasirodė Flagelantai (1260), jis įkūrė negarbingą sektą, veidmainingai pavadintą *Apaštališkoji kongregacija,* kuri savo esmėje buvo tik Šėtono draugija“ **). Kol jis savo „moks-

*) Gvelfai buvo kovotojai už tautos nepriklausomybę, Gibelinai — germanų valdžios šalininkai ir feodalinio rėžimo palaikytojai.

**) „Qui se dicunt apostolos esse, sed sunt synagoga Satanae“ (Salimbene, Chron. Parm. p. III-123).

lą“ skelbė Parmoja, kiti heretikai, jo pasekėjai, jeigu jau ne mokiniai, skleidė visoje Italijoje jo mokslo nuodus.

Milane Doleinas iš Navaro surinko apie keturis tūkstančius jaunuolių, kurie kaip ir Parmoje daugumoje buvo menkos doros jaunuoliai ir privertė valdžią prieš juos imtis griežtų priemonių.*) Ferraroje Hermanas Pongiguli sukūrė naują herezijų šaką, daug gyvesnę, daug lankstesnę, daug įžulesnę — tai Fratičelių sekta, kuri skelbė tarp savo narių ištvirkimą ir kūdikių žudymą.**)

Kiekvienas iš šitų novatorių savotiškai garbino nepriklausomybės vėliavą prigimties teisės ir proto vardu; visi puolė Evengeliją, norėdami ją sudraskyti. Tai buvo žemos doros laisvamaniai savo „vienuolynuose“ atnaujinę negarbingą gnostikų gadynę arba greičiau tai buvo maištininkai, kurie svajojo sunaikinti visuomenę, kad ją sukurtų pagal savo planą: be idėjos, be stabdžio, be gėdos; jie sutarė tik viename taške: neapykanta katalikų Bažnyčiai. Jie skyrė dvi Bažnyčias, viena *kūniška*, turtinga, suteršta klaidų, kita *dvasinė*, neturtinga, garbinga; taip tik sakė prieš minią, kad galėtų vesti kovą prieš Romos Bažnyčią, kurią jie vadino Babilono išpera. Jie norėjo pasilikti Bažnyčioje jos nepripažindami

*) Rohrbacher, Bažnyčios istorija, t. LXXVII.

**) Wedding, Annal. Fr. Minor., t. VI 1317 m.

ir stengėsi įsigalėti per vaidmainystę, kuri yra būdinga visoms sektoms, ar tai todėl, kad popiežių jėgos raktai buvo patekę jų kongregacijoms, ar kad jos net buvo patvirtintos Celestino V. Mažiau sumanūs, kaip Langedoko Manichejai, nepajėgė taip tvirtai susiorganizuoti, bet jie turėjo tą patį griežtumą savo doktrinose, tą patį žiaurumą veiksmuose, skelbdami moterų teisių bendrumą, atsisakymą nuo bažnytinės herarchijos ir nuosavybės, bažnyčių ir vienuolynų išnaikinimą. Tai buvo visuomenės reforma, bet reforma iš antro galo, šėtoniška reforma, kuri nieko daugiau nenorėjo, kaip nuversti nuo bažnyčios kryžių ir visur paskleisti kūno garbinimą.

Ir taip iš pusiasalio į visus kraštus Fridriko II pamokos ir pavyzdžiai nešė savo vaisius. Visur klaidos ir engimas, visur nesutarimas ir netvarka. Ir rūpestingosios sielos klausė savęs su baime dėl ateities, kieno gi būtų ta gabi ranka, kuri iš visiškai sugadintos visuomenės galėtų atstatyti tvarką. Bet kas gi Dievui nėra galima? Jis savo išminties turtuose randa neišsenkamus šaltinius, kurie iš begalinės meilės pasiryžę tarnauti, kad užtikrintų ir apgintų savo Bažnyčios nepriklausomybę ir laisvę, nežemiškąjį savo rankų kūrinį. Apvaizda budi taip pat su ypatingu rūpesčiu, kurio priežastis lengvai galima atspėti, ir saugo šitos garbingos žemės kalbą per devyniolika šimtmečių, šitą Italiją, nes ji apglobia

Romą, popiežių sostą, katalikų susivienijimo centrą ir tikrosios civilizacijos židinį.

Kad išsaugotų nelaimės dienose šitą garbingą tautą, antgamtiniame įstatyme Apvaizda padaro įvykį, kuris mums primena pavasarį. Kiekvienais metais su žiema gamta įsivynioja į mirties maršką; lapai krinta, viskas yra nušalę, viskas miršta, bet staiga per žemę perbėga šiltas vėjas ir viskas vėl atgimsta gyvenimui. Gamta nusikrato savo sniego apsiaustą, medžiai sužaliuoja, pievos apsidengia gėlėmis, laukai apsidengia derlingais javais. Šitoks paveikslas vyksta ir doros tvarkoje. Kada širdyse viešpatauja žiema, kada paprastosios priemonės, kurias vartoja Apvaizda, šventoji herarchija ir dvasiškija, yra nepakankamos pažadinti tautų dvasiai, Dievas pasiunčia galingą vėją, kuris atnaujina žemės veidą. Jis sužadina širdis garbingųjų karalių, vienuolių, kareivių, kurie vykdo pasaulyje Apvaizdos uždavinį.

Tokiais mums amžių bėgyje pasirodė šventas Jonas iš Kapistrano, Belgrado išlaisvintojas, Juanas iš Austrijos, Lepanto nugalėtojas, šv. Laurencijus iš Brindiso, Ottomanų baimė, kuris išvijo Albe-Royalį; Sobieskis ir šitas senai užmirštas vienuolis Morkus iš Aviano, kuris, su kryžium rankose, visuomet pirmose krikščionių armijos eilėse, stovi šalia Lenkijos didvyrių ir padėjo atstumti anapus Dunojaus musulmonų bangas. Kartais Dievas savo sumanymų įrankiu pasirenka moters ranką, mergaitės ranką. Mūsų šalis savo

garbingųjų tarpe priskaito dvi idealaus grožio savo kilnume esybes; mergelę iš Nanterro ir mergelę iš Domremų, šventą Genovaitę, kuri atstūmė nuo Paryžiaus sienų Atilos vadovaujamus Hunų būrius ir Joaną d'Arkietę, kuri išgelbėjo Prancūziją. Italija ne be pasididžiavimo mini vardus šventos Klaros, kuri buvo geriausia Asyžiaus apsauga prieš Vitalo Uverso įsiveržimą ir Šv. Katarina iš Siennos, popiežijos išgelbėtoja.

Štai šitame didvyrių ir šventųjų būryje, nors ir mažiau spindėdama, žiba atgailoja, kurios ištoriją mes ryžtamės rašyti. Mes ją pamatysim vykdant savo kilnią misiją pas vieną iš Fridriko II garbintojų, skelbiant santaiką ir ramybę Kortonoje, smerkiant, dėl savo nepaprasto atsidavimo Bažnyčios autoritetui ir nemačiau dėl savo gyvenimo šventumo, Fraticelius, savo laikų klaidinguosius vienuolius ir vienuoles, ir po viso to, dėl jos kilnaus atsivertimo, pamatysime ją, kaip didelę Toskanijos šviesą ir Bažnyčios garbę.

ANTRAS SKYRIUS

Skausmingoji jaunystė — Puolimas.

„Didžiausia malonė, kurią Dievas gali suteikti žmogui, — pasakė vienas garsus mūsų dienų prelatas,—tai leisti gimti katalikiškoj šeimoje". Margarita šitą laimę turėjo. Pagal Dievo valią ji gimė pas tamsius Umbrijos ūkininkus, neturtingus šito pasaulio gėrybėmis, bet pilnus tikėjimo ir pamaldumo. Jie gyveno Laviane, vidutiniškam kaime, priklausančiam Pozuolo, kuris radosi Ghiano slėnyje, netoli Trasimeno ežero. Ten atėjo į pasaulį 1247 metais, prieš Fridriko II viešpatavimo pabaigą, popiežiaujant Inocentui IV, atgailos didvyrė, kurios vardas tiek skambės ateityje. Ji turėjo vieną brolį Bartolemiejų, apie kurį užsiminsime kalbėdami apie Šventosios stebuklus.

Tai viskas, ką T. Giunta Bevegnati, jos išpažinčių klausytojas ir istorikas, mums pasako apie jos kilmę. Bet ar ji buvo vyresnė? Koks jos yra vardas? Kas buvo jos šeima? Kokį auklėjimą ji gavo savo šeimoje? Bet senasis kroni-

kininkas, kuris tikriausiai šituos visus dalykus žinojo, nesiteikė mums tų žinių perduoti. Pagal tų laikų paprotį, jis paliko šešėlyje mergaitę iš Laviano ir tūkstančius šitų smulkmenų, kurių taip godus yra mūsų amžius ir tik stengėsi pavaizduoti atgailotoją, mistikę ir Kortonos Stebukladarę. Papildyti jo nutylėjimus mes turime tik vietos padavimus, keletą išsilikusių Šventosios žodžių ir jos kanonizacijos aktus. Tai yra trys šitie šaltiniai, iš kurių mes semsime savo žinias; tiesa nors nedaug, bet šiek tiek jei šviesos duoda pažinti Margaritos vaikystei ir jaunystei.

Pozuolo archyvai mums sako, kad ji buvo pakrikštyta parapijinėje šito miestelio bažnyčioje. Dar iš šiandien rodoma šuliniai, prie kurių ji buvo krikštyta ir kuriuos rūpestingai saugojo Šventosios prisiminimui nuo šitos bažnyčios atnaujinimo iki XVIII šimtmečio vidurio.

Pagal Liudviką iš Pelago ir prelatą Liverani, jos tėvas, kilęs iš Akvivo, buvo Peruzijos žemių nuomininkas ir vadinosi Tonkredas Bartelemas. Jos motina buvo nuoširdžiai pamaldi ir giliai tikinti. Galima tikėti, kad šituo laiku, kada dar viešpatavo tikėjimas ir Fraticelių sekta nebuvo paskleidusi savo klaidingo mokslo, ji dėjo visas pastangas atlikti savo uždaviniui, kuris visoms motinoms, vertoms to vardo, liepia klausyti prigimties ir religijos balso, kad išauklėtų savo dukters širdį, kad persunktų jos būdą gyvais katalikybei vandenimis ir kad išmokytų ją mylėti vi-

sa kas yra gera — tai buvo jos nuolatinis užsiėmimas. Anksti ji įpratino jos lūpas ištarti garbingąjį Atpirkėjo vardą ir atsiklaupdama su ja prieš kryžių, ji išmokė ją kalbėti maldą, kur aiškiai matyti jos tikėjimo nekaltumas: „Viešpatie Jėzau, aš Tave prašau visų tų malonių, kurių Tu nori kad prašyčiau.“ Vaikas švelnaus, gyvo ir karšto būdo, godžiai klausėsi švelnių motinos paaiškinimų ir supratusi, meile atmokėjo už tai, ką motina jai davė pasiaukodama.

Kaip trumpai tęsėsi taikos, nekaltybės ir džiaugsmingų troškimų metai! Iš tikrųjų, septintaisiais metais Margarita neteko tos, kuri buvo jos kūdikystės angelas sargas: septintaisiais metais, tai yra tame amžiuje, kad niekas negali atstoti motinos, tuose metuose, kada protas pabunda ir širdis gauna pirmąsias tiesos sėklas; tai pirmieji įspūdžiai, kurie lieka visą gyvenimą. Našlaitė buvo perjauna, kad galėtų suprasti visa ką ji darė, bet ateitis mums parodys, kad karsto reginys labai giliai buvo palietęs jos jaunutę širdį. Šitas liudesys jai paliks neišdildomą įspūdį, lygiai kaip jai paliks iš pirmųjų jos jaunystės metų malonūs atsiminimai, kurie nuolat jai primins švelnų jos motinos paveikslą, idealą, kuris nuolat stovės prieš ją ir šitos kilnios viltys, kurios valandėlei užmigdytas, pabus nuo audros smūgių ir duos jai jėgos prieš kūno pagundos.

Antrųjų našlystės metų gale, jos tėvas susi-

rūpino naujomis vestuvės, kurios visuomet yra pavojingas bandymas, dažnai net skaudus nusivylimas ir paprastai jos atneša pirmosios santuokos vaikams daugiau šaltumo ir kančių, negu meilės ir suraminimo? Margaritai, kuri savo širdyje dar garbino motiną, garbino pamaldžius prisiminimus ir nuoširdų prisirišimą, antrosios tėvo vestuvės tapo skausmo šaltiniu, kurį dar padvigubino pavydulingas ir rūstus pamotės būdas. Šita moteris užuot nudžiovinusi vargšės našlaitės ašaras, užuot priglaudusi ją kaip savo kūdikį, iš pat pirmų dienų ir toliau ji elgėsi su ja labai griežtai, kad vaikas pajuto jai gilų priešingumą.

Tankredo duktė taip augo praeities gedėjime ir kiekvienos dienos kančiose. Po viliojančiu dangumi, kuris kviečia džiaugtis, tuose metuose, kada gamtoje viskas šypsosi, ji pažino bausmes ir skausmą. Tarp jos kūdikystės nusiminimų buvo tačiau viena aušra be debesų, vienas palaimintas rytas su švelniu dvelkimu iš dangaus: tai buvo diena, kada jį pirmu kartu valgė Angelų duoną ir Chiusi vyskupas, suteikdamas jai Sutvirtinimo sakramentą, pažymėjo jos kaktą ženklu, kuris ją priskyrė į Kristaus kareivių būrį. Apie šituos visus atsiminimus, malonius ir karčius, kuriuos mums išlaikė padavimas, nuolanki atgailotoja nutylė: ir jos gyvenimo aprašytojai, sekdami jos paslaptingumą, skuba, kaip ir ji, į svarbiausį jos jaunystės punktą, į tą, kuris buvo jos nuolatinių

ašarų priežastis: jos puolimą ir jos klaidžiojimus.*)

* * *

Apie penkioliktuosius amžiaus metus, pagauta meilės ilgesio, kuris yra naturalus jaunų mergaičių širdyje, Margarita veržėsi iš namų ir nenustodama savo krikščioniškosios sąžinės jautrumo, ieškojo jaunų, jos amžiaus mergaičių draugėje ir triukšminguose susirinkimuose laimės, kurios jai nesuteikė tėviškasis židinys. Ji puolėsi ten su didesnių užsidegimu, negu turtų ištekliumi; prigimtis ją buvo apdovanojusi viskuo, kas patinka pasauliui: lankstų liemenį, taisyklingus veido bruožus, kuriuos puošė tankūs plaukai, greitą supratimą ir degančią širdį. Pagal visų jos istorikų duomenis, ji buvo graži, kaip nudailintas senoviškas brangakmenis, jungdama savo švelniame veide šitą jaunumą ir spindėjimą, kuris gali sugundyti vyrų širdis. Matant jos eiseną ir jos ypatingą veidą, greičiau buvo galima ją palaikyti karaliaus dukra, negu ūkininko. Šitas išorinis grožis turėjo iššaukti susidomėjimą ir sukurti jai pavojų, kurių šito amžiaus nekaltumas dar neįtaria. Nerūpestinga ir besijuokianti, kaip paprastai tokiuose metuose, ji nieko kito daugiau negalvojo, kaip tik linksmintis ir patikti. Šitokiame abejotiname laiko-

*) Bevegnati: *Act. canoniz.*

tarpyje reikėjo protingų nurodymų ir motiniškos meilės; bet Margaritos motinos jau nebuvo, o pamotė, kuri užėmė motinos vietą, nieko reikalingo neturėjo šitokiose aplinkybėse, iškyrus grieštus pamokymus. Taip palikta pačiai sau, Tankredo duktė atidarė savo burę visiems vėjams ir leido ją nešti be įtarimo per bangas okeano, kuris yra pilnas pavojų.

Mes manome, kad ji dar tik buvo septynioliktame savo amžiaus pavasaryje, kai sutiko savo kelyje bajorą iš Montepulčiano, Valiano ir Palazo rūmų savininką. Šitas bajoras, apakintas jos veido grožio, susipažino su ja, paskyrė pasimatymą ir padovanodamas jai brangenybių (greičiausiai tai buvo puikūs perlų karoliai, kuriuos dar ir šiandien labai brangina Toskanijos moterys) vertė jį sekti. Iš pradžių ji atsisakė, nurodydama luomo ir turtų skirtumą. Riteris atkirto, kad jos grožis jau atstoja kraitį ir pažadėjo ją vesti. Ji patikėjo pažadu, kuris buvo tik apgaulė ir negalvodama apie savo veiksmų pasekmes, gal būt, džiaugdamosi išsiliuosavus iš nepakenčiamos savo pamotės globos, nuėjo paskui bajorą į Palazzi rūmus.

Suvedžiotojas, iš savo pusės, stengės kuo paslapčiau ir kuo greičiau nuvykti su ja, kurią norėjo jis padaryti savo auka, dvylikos mylių kelią, kuris jį skyrė nuo Montepulčiano. Tai vieta sustiprinta aukštomis sienomis ir dantuotais bokštais, nes šeimos persekiojimas jį

būtų sunaikinęs vienu smūgiu. Chiano pelkės, kurios nebuvo taip užtvenktos kaip šiandien, šitai naktinei kelionei pastatė beveik neperlipamą kliūtį. Bet aistra negalvoja. „Jaunuolis, — rašo vienas Šventosios biografas, bandė persikelti valtimi, kurią norėjo pats valdyti, tai būtų savo neprotingumą apmokėjęs savo gyvybe. Silpnas luotas sudužo į uolą. Abu pabėgėliai suvirto į pelkių vandenį ir jie būtų žuvę be ypatingos Aukščiausiojo pagelbos. Jie išsigelbėjo iš nelaimės, likusią nakties dalį praleido po vieno ūkininko stogu ir rytojaus dieną sveiki ir sausi pasiekė Montepulčiano sienas.“ *)

Šitas miestas, vienas iš svarbiausių Chiano slėnyje, prijungtas į valstybę pradžioje XIII amžiaus, kaip ir visi Italijos miestai, buvo netekęs savo nepriklausomybės po Monteaperto mūšio (1260) ir nugalėtojai buvo Siennos Gibelinai. Ten pastatė valdytoją pagal savo pasirinkimą. Bet kokiai partijai priklausė šitas minimas bajoras? Ar jis buvo Guelfas ar Gibelinas? Kokia buvo jo pavardė? Kaip ir kokiu titulu priėmė jo šeima šitą svetimąją, kurią jis atvedė į valdovo pilį? Ar Margaritos tėvai bandė išplėšti savo dukterį iš negarbės ir ištvirkimo? Tiek kyla opių klausimų, į kuriuos, deja, mes nieko negalime atsakyti be daugiau ar mažiau tinkamų spėliojimų. Senieji

*) Nicolas Barbieri: Šv. Margaritos gyvenimas, 1671.

kronikininkai, taip mes manome, sąmoningai apdengė Montepulčiano nusidėjėlę nepermatomu šydu, ne dėl pagarbos suvedžiotojo vardui, ne dėl istorinės tiesos paniekinimo, bet bijodami padaryti gėdą šeimai, kuri Kortonos aristokratijoje turėjo tėvų ir giminių. Jie pakluso tam pačiam švelnumo jausmui, kuris stengiasi sumažinti mūsų didvyrės nusikaltimo svorį ir net nedrįsta prieš ją ištarti suvedžiotojo pavardės.

Vietos padavimai ne visai pritaria jų tylai. Jie nurodo, tai yra tiesa, bajoro, kuris suviliojo Margaritą, pavardę — Arseno Contucci ir net Domo aikštėje rodo prieš rotušę rūmus, kur jis gyveno. Bet šitie padavimai siekia tik XV amžių, kada buvo pastatyti šitie rūmai ir, gal būt, jie kilo tik tada, kai čia apsigyveno Contucci šeima. Iš tikrųjų, mes prieš akis turime dokumentus, kurie stengiasi įrodyti, kad pradžioje XIII amžiaus Valiano ir Polazzi žemė priklausė Vilhelmui Pacorai, Rodeso riteriui ir karštam Guelfui, kurio sūnus buvo Margaritos suvedžiotojas. *) Nenorėdami sunkinti klausimo, mes prisidedame prie šitos nuomonės, nors pats klausimo išsprendimas dar ilgai liks neaiškus.

Apie ką netenka abejoti, tai kad riteris atsisakė savo pažadų ir Margarita, nuolatinių žabangų auka, išsitiesė po jo kojų, nusileido dau-

*) Žiūr. Mgr. Liverani: Disertacija apie šv. Margaritą.

giau per jėgą negu iš malonumo nusikalstamiems suvedžiotojo veiksmams. Ji taip išgyveno devynis metus (1264—1273), padalinta tarp sąžinės ir aistros, viduryje netvarkos, kurios ji nemokėjo paniekinti.

Tai buvo nelaiminga diena, kada vargšė kaimietė, nemokėdama apsisaugoti nuo aistros melo, labiau pamėgo malonumus negu pareigą, praeinantį grožį, negu amžiną grožį. Valandėlę, kada ji susikaupdavo, buvo įpareigota prisipažinti, kad jos širdis buvo palaužta, kad jos laimė buvo dingusi. Veltui jai rodė išpuoštos pilies salės vietoje neturto savo puošnumą, turtų prabangą, tarnų rūpestingumą ir girtaujančių suvedžiotojų aistras. Veltui šnabždėjo ant jos tako švelniausius pagyrimus, kada ji jodavo ant iškilnių karališko arklio nuostabaus grožio drabužiuose, kada madingai tarp italių ponių dailiai iššukuotais plaukais, pasipuošusi perlų karoliais, šilkine suknia su ilga uodega, su brangakmeniais dirže, ji žengdavo Montepulčiano gatvėmis. Veltui pokyliuose ir turnyruose valdovai rodė jai savo meilikavimus, tokius meilikavimus, kurie kartais suteršia ir gryniausias sielas. Tarp šitų dvasios ir akių žaidimų ji nebuvo laiminga: sąžinės skausmas visur jai prikaišiojo. Matydama leliją, ji prisimindavo savo sielos dėmes: praeivių šypsniai jai atrodė priekaištu; motinos prisiminimas žadino joje didelį sąžinės graužimą. Tuomet iš jos sielos veržda vosi dejonių skundai, kaip ma-

rių ošimas ir jos širdį perverdavo skausmo smūgiai, kaip žaibas debesis. Taip ji prisipažins po savo atsivertimo: „Montepulčiajane aš praradau, garbę, savo kilnumą, ramybę, aš viską praradau, išskyrus tikėjimą.“ *)

Viską, išskyrus tikėjimą! Puikus motiniško auklėjimo galios pavyzdys! Tikėjimo tiesų, kurias ji gavo iš savo motinos lūpų ir papildė dar iš neklystančių Bažnyčios lūpų, negalėjo užslopinti aistrų pelenai. Niekuomet ji nepažinojo šito didžiausio pažeminimo bedievių kartos, kuri skelbia panieką dorybei ir begėdiškumą lėbavimuose. Priešingai, ji suprato savo puolimą. Ji gailėjosi tų dienų, kada pas savo tėvus ji buvo nelaiminga, bet skaisti; ji plačiai švaistė pinigus, norėdama atpirkti tą nepadorų ir nuodėmingą skandalą. Kartais, kai ją sveikindavo kilmingieji ar didikai, ji užraudusi pareikšdavo, kad tokia nusidėjėlė kaip ji, neverta yra pagarbos jausmo. Atsiradus viena kokioj nors nuošalioj vietelėj, ji duodavo laisvę savo gausioms ašaroms ir norėdavo žodžiais išreikšti savo skausmą. „Ach, — šaukdavo ji—kaip čia gera būtų melstis! O kad čia giedotų Sutvėrėjui giesmes! O kad darytų atgailą! **)

Keistas dalykas! ji pranašaudavo savo grįžimą į Dievą. „Turėkite kantrybės, — ji sakydavo

*) Bevegnati, c. IV.
**) Ibid, c. I.

savo draugėms, kurios girdavo jos apsirengimą ir skonį. — Ateis laikas, kada jūs vadinsite mane šventąja ir jūs ateisite su gėlėmis aplankyti mano kapą.“*) Ji taip kalbėjo pagauta pranašiško įkvėpimo, kurio prasmės dar ji nesuprato.

Bet nei skausmo, nei sąžinės graužimo, nei net apšvietimo iš anksčiau nepakanka pakeisti žmogaus įpročiams. Reikia kito dalyko: reikia tikro pritarimo, visuotino, reikia valios ir pasiryžimo malonės skatinimams, kaip tik to Margaritai ir trūko. Visa siela trokšdama išeiti iš purvo, ji ten likdavo pasinėrusi. Gal būt, ji būtų dar ilgai pasilikusi šitokiame netvarkos stovyje, jei Dievas, kuris norėjo, kad šitame nusmukusiame sutvėrime suspindėtų labiau jo nepabaigiamo gailestingumo brangenybės, negu tos būtybės ydos, nebūtų baisiu smūgiu nutraukęs šitą geležinį retežį, kuris ją rišo prie jos sielos žudiko.

*) Bevegnati, c. I.

TREČIAS SKYRIUS

Atsivertimas

1273.

1273 metais, greičiausia pirmaisiais mėnesiais, Vilhelmas del Pecoza su Margarita nuvyko į Polazzi dvarą, galvodami ten praleisti kiek laiko. Turėdamas sutvarkyti daug reikalų su vienu kaimyniniu bajoru, jis pranešė, kad vyks aplankyti savo žemių ir išvyko lydimas vieno gražaus šuns, kuris jo niekados neapleisdavo. Vos tik jis atėjo į Petrignano girią, į Passerini iš Kortonos nuosavybę, buvo užpultas ginkluotų vyrų, kurie suvarė į jo krūtinę savo durklus ir lavoną paslėpė po šakų krūva.

Po dviejų dienų mylimasis tarnas — šunelis gryžo į namus vienas. Jis bailiai kaukė, laižė savo ponios rankas, ją traukė už rūbų ir atrodė, sakė jai: „Eikit su manimi". Margarita, žiauraus nujautimo stumiama, sekė jį. Jis nuvedė ją į Petrignano girią ir sustojo po vienu ąžuolu, kurio šakos tik nesenai buvo nugenėtos nuo kamieno ir dar labiau ėmė staugti. Margarita išbalusi, dre-

bėdama praskyrė šakas ir pažino nužudytojo bajoro veidą, kuris buvo apdengtas kraujo dėmėmis. Šitas reginys, šita gašli burna, šitas numiręs veidas, sužeistas ir jau puvąs veidas, šis baisus vaizdas pritrenkė ir prablaivino ją kartu. Ji keikė žmogžudžių žiaurumą, bet ji visą laiką galvojo apie savo bendrininko sielą, apie nusikaltimo tuštumą ir apie teisingą Dievo teismą. Tąakimirksnį joje atbudo visas jaunystės tikėjimas ir prieš šitą lavoną, prislėgta šimteriopo sąžinės graužimo, ji nutarė pabėgti iš šitos aplinkumos. Trumpam laikui ji dar grįžta į Montepulčianą, meta savo papuošalus ir savo turtus grąžina nelaimingojo tėvams ir apsirengusi storais ir paprastais gedulo drabužiais, nusiminusiu veidu, palaužta širdimi, ji skubiai grįžta į savo gimtinį kraštą.

Tuomet Margarita turėjo dvidešimt aštuonis metus. Prabėgo devyni metai kaip ji nebuvo Laviane. Ji ten grįžo neturtinga, kaip ir buvo išvykusi, bet su tokiomis nuvytimo žymėmis, kurios iš pagrindų pakeičia gyvenimą. Jauną mergaitę vilioja jaunystės atsiminimai, o moterį jau traukia motiniškumas ir meilė, bet Margaritai visa tai jau buvo tik sąžinės graužimas ir neramumas. Kaip gi ji galėjo sutikti savo buvusių draugių, savo draugų ir tėvų žvilgsnius?... Ji žinojo, kad pasaulis nedovanoja nusikaltimų, kurių jis yra nuolatinis provakatorius ir išmeta su paniekinimu tas negarbingas aukas, kaip vandenynas išmeta po audros į krantą laivo nelaimės aukas. Ji tai žino-

jo, bet ji tikėjosi rasti nors po tėvo namų stogu tinkamą globą ir pasigailinčias širdis. Taigi ji puolė prie savo tėvo kelių ir nevengdama nusižeminimo, kurio reikalavo toks prisipažinimas, ji verkdama ir raudodama pasakojo savo išvykimą ir devynių metų klajones. Tėvas, sujaudintas atgailos nuoširdumo ir noro pasitaisyti, būtų maloniai priėmęs be skaudžių išmetinėjimų ir neatsižvelgdamas į savo žmonos nepermaldaujamą būdą, kuri kaip tik viduryje šitos audringosios scenos ir pasirodė. Moteris be širdies, nepermaldaujama pamotė pareiškė, kad ji tą dieną paliks šituos namus, kai šita nusidėjusi mergaitė įkels koją.

Šitas brutalus pasipriešinimas, šaltas ir žiaurus kaip kardo ašmenys, sužeidė Margaritą iki giliausių širdies stygų. Ji nuleido galvą ir neprieštaraudama išėjo. Išvyta iš lopšio, kuriame ji buvo gimusi, apleista net paties tėvo, kuriam šituo atveju trūko griežtumo, be pinigų, be paramos, numesta skaudiems baimės kankinimams, ji atsisėdo po sodo medžiu ir pravirko. Savižudybės angelas, kuris niekad nepraleidžia progų pražudyti sielas, gundė ir šį momentą, bandydamas išlaikyti savo naguose grobį, kuris jam paspruko: „Grįžk pas mane, grįžk į gyvenimo malonumus, — jai siūlė — esi protinga, graži ir jauna; tau seksis meilėje; ir pasaulis dar paskandins tavo laurėje visą savo begalinį apsvaigimą. Nie-

kas to tau neprikaišios, nes tavo tėvai tave išveja iš savo namų".

Pagunda iššaukė kovą ir tik kovoje pasirodo didelės sielos. Tankredo duktė, katalikė, staiga patenka į žiaurią kovą. „Ne, ne, Margarita, — griežtai prieštarauja ji, — nepaaukok tu savo dienų negarbei ir sąžinės graužimui. Pakankamai ilgai tu darei negarbę savo Sutvėrėjui; pakankamai ilgai tu skelbei kovą prieš Tą, kuris tave atpirko savo krauju. Atėjo valanda išpirkti tavo maištingumą ir nedėkingumą. Ką gi reiškia vargas? Geriau prašyti išmaldos, negu grįžti į nuodėmę. Tavo tėvas išvarys tave iš žemes, tavo Dangiškasis Tėvas tave priims." Nutarimas buvo padarytas tvirtai ir neatšaukiamai. Vos tik ji savo dvasios gilumoje padarė tą sprendimą, kaip ji aiškiai išgirdo viduje šituos žodžius: „Eik į Kortoną ir pasiduok jau ten apsigyvenusių Mažesniųjų Brolių pranciškonų globai." Be abejo, balsas, kuris suskambėjo jos dvasios gilumoje, atėjo iš aukštai. Ji pakyla ir, negalvodama apie kelio ilgumą, dvylika mylių, kurios jai reikėjo nueiti pėsčiai, ji tuojau pat išvyksta kalnuotu keliu, kuris vedė į Kortoną.

Šita sodo scena su piktais pamotės linkėjimais, giliu tėvo skausmu, vargšės išvytosios ašaromis, vaidmainingais tamsybių dvasios gundy-

*) Bevegnati, c. 1.

mais ir kilniu Margaritos sprendimu, šita scena vienintelė istorijoje, tuo pačiu yra viena iš labiausiai pamokančių, kuri parodo Šventosios pranašumą. Skausmingo bandymo pagelba šita didelė pamoka parodo, kaip aistros nuveda į nusikaltimus, į nelaimę, ji taip pat atskleidžia gyvą šviesą nupuolusioms širdims, kurios galėtų čia pasisemti dangiškos vilties ir pasitikėjimo dieviškuoju atleidimu.

* * *

Balsas buvo nurodęs Kortoną. Kodėlgi pasirinko šitą miestą? To laiko kronikininkai padės mums atsakyti į šį klausimą.

Kortona yra senas ir nedidelis miestas. Senovėje, romėnų kovų metu, jis turėjo didelės svarbos, o Šventosios laikais tas miestas pergyveno sunkias vidujines tarpusavio kovas, kurias laimėjo Hugues Caseli ir įsteigė ten valdžią, paremtą Evangelijos principu.

Kaip gi nesistebėti amžinosios Išminties vadovavimu, kuris valdo pasaulį jėga ir švelnumu ir leidžia susitikti visiems daiktams, smėlio grūdeliui ir žvaigždei, pralaimėjimui ir pergalei, ydai ir dorybei, kaip jo planuose numatyta! Jis padės begalines paslaptis tarp kardo didvyriškumo ir maldos didvyriškumo, ir iš pirmo pamatymo kareiviai supras dorybes ir palaikys atgailotojos tikslą. Jie jį supagarba vadins *Šventuoju rite-*

*riu.**) Tačiau į Apvaizdos planus tas įeina kaip antraeilis dalykas, nes štai kiti asmenys turi pasirodyti pirmoje eilėje, kuriuos Šventoji Dvasia pasuko čia ištremtus iš Laviano. Kokie yra šitie asmenys? Tą mums parodys *Serafiškojo Ordino Metraščių* vienas puslapis.

1221 metais Asyžiaus Patriarchas šventasis Pranciškus buvo atėjęs į Kortoną sakyti pamokslų. Jo ugningas žodis, sustiprintas griežtu gyvenimu ir stebuklų dovana, buvo giliai sujudinęs šito miesto gyventojus. Du vyrai, palaimintasis Gui Vagnotelli ir garbingasis Brolis Elijas pasiryžo sekti juo. Pranciškus, laimingas galėdamas su šitais naujais nariais įkurti naują apaštališko gyvenimo židinį, netoli miesto jiems pastatė, prie Saint-Gilleso kalno tarpukelių, vienuolyną pagal savo idėją, t. y. kad čia būtų atsisakoma nuo turtų ir prisiekiama neturtui. Šitas vienuolynas dar pilnas jo įsteigėjo dorybių kvapo per trisdešimtį metų buvo šventųjų misijonorių daigynas. Bet 1245 metais Br. Elijas, kuris buvo pasidaręs Fridriko II negarbingų darbų dalyviu, paliko vienatvę, kuri nebeatitiko jo palinkimams, palikdamas čia tik keletą Brolių su Gui Vagnotelli, ir nuo šio kalno nusikėlė su dvylika savo pasekėjų žemiau į miesto centrą, į patogesnius ir erdvesnius namus, pastatytus pagal jo sumanymą.

*) Bevegnati, c. 11.

Šitame nuošaliame vienuolyne Margarita rado pirmutinę ir tvirčiausią savo misijai pagelbą. Pranciškonų Ordiną valdant šv. Bonaventūrai, kada šis puikusis genijus darė Bažnyčiai gerą darbą, Ordinui garbę per graikų ir lotynų sąjungą, jis turėjo daug vienuolių, kurie, persiėmę savo steigėjo apaštališka dvasia ir tikslu, dirbo be perstojimo Trečiojo Ordino garbei ir iš naujo uždegė šitame kampe tikėjimo žibintą. Mums atrodo, kad būtų neteisinga nutylėti jų vardą; nes šitie vienuoliai miliniais rūbais ir basomis kojomis, šitie kalbėtojai, kurių karštas žodis sujudina minias ir nugalėjo tiesai tūkstančius sielų nepraliedami nei lašo kraujo, daugiau pasidarbavo žmonijos civilizacijos pažangai ir teisybės pergalei, negu taip garbinami istorijoje nugalėtojai, kurie kėlė karus dažniausiai patenkinti savo tuščią ambiciją. Garbė šitiems sielos žmonėms! Tai Rainaldas, Jonas iš Kastiliono, Pilypas ir Giunta Bevegnati, kurie jieškojo tik pasiaukojimo! Jų darbai patiko Tam, kuris viską paaukojo sielų gerovei ir štai tik dėl jų šv. Dvasia tarė Margaritai: „Eik į Kortoną ir pasiduok Mažesniųjų Brolių vadovavimui".

* * *

Išvykdama iš Leviano, ji neįtarė nieko iš šitų paslapčių, bet ji turėjo malonę visą savo viltį pavesti Apvaizdai ir aklai klausyti nematomos rankos, kuri ją stūmė į Kortoną. Vos ji pe-

rėjo Berardos tiltą ir pradėjo lipti uolotomis gatvėmis, kai susitiko dvi kilnias ponias, Marinarią ir Raniarią Moseari, motiną ir marčią, kurios sujaudintos jos veido nuovargio ir spindinčio liudesio, maloniai prisiartino. Ji trumpai joms nupasakojo, kodėl ji čia atėjo, papasakojo savo nuodėmes ir atgailą, ir įsakymą, kurį buvo gavusi iš aukštai, kad patikėtų savo sielos vadovavimą šv. Pranciškaus mokiniams. Kol ji kalbėjo, Dievas palenkė abiejų grafienių širdis gailestinguman. Sujaudintos geraširdiškumo, kurį jautė nusidėjėliams ir smerkdamos aną bajorą, jos ištiesė svetingą jai ranką, pasiūlė savo namuose prieglaudą ir jos pačios pristatė T. Rainoldui iš Kastiliono, tuomet Arezzo viršininkui. Pranciškonas Rainaldas pasirodė nepaprastai geros širdies ir mes visai galim pasitikėti, kad jo patarimu ištremtoji vargšė kreipėsi į taip pat pranciškoną T. Giuntą Bevegnati, garsų vienuolį kaip mokslu, taip ir šventumu, kurio širdyje ji paskandino savo skausmą.

Šito pasitikėjimo greitumu netenka stebėtis, nes nusikaltusios sielos pirmasis rūpestis yra surasti kitą sielą, kad galėtų atverti savo paslaptis ir sumažinti savo sąžinės graužimą. Pasaulio Atpirkėjas atėmė iš prigimties šitą nuolankumą, kad iškeltų jį aukštesniu laipsniu ir sutvėrė jis žmogaus širdį pilną šviesos ir meilės, galios paveldėtoją ir laisvą nuo savo menkystės, galintį išklausyti visas paslaptis, jų niekados neišduodant perrišti visas žaizdas jų neužgaunant, su-

sitikti be jokios baimės su visais pavojais. Šita širdis, dėkingumo stebuklas, tai yra kunigo širdis, kuri dėl savo teisių šventumo yra verta angelų pagarbos ir žmonių garbinimo, nes kunigas kuria sunkiausią, dieviškiausią meną—tai sielų ganytojavimas.*)

Šitas kunigas, šitas vadovas Kortonas atgailotojai buvo T. Giunta Bevegnati, puikus žmogus, išmintingas ir griežtas, kurį mūsų Viešpats pasirinko savo tarnaitei „dėl jo kilnumo Dievo tarnyboje ir dėl jo rūpestingumo sielų gerove".

Kas apsakys, su kokia tikėjimo dvasia, kokiu nusižeminimu, kokioje laimėje ir sumišime ji atsiklaupė prieš jį, kad padarytų jam ilgą ir sunkų savo klaidų išpažinimą? Marija-Magdalena parpuolusi ant kelių Simono parizėjiečio namuose, plaudama savo ašaromis ir kvepiančiu aliejumi Mesijo kojos, yra gyvas Margaritos paveikslas, apverkiančios savo klaidas prie kojų to, kuris jai buvo Išganytojo vietoje. T. Bevegnati iš savo pusės davė jai suprasti, kad Dievas ne veltui vadinasi gailestingųjų Tėvu, kad jis nenori nieko pasmerkti ir jei jis didvyriškom mergaitėm paskiria spindinčią diademą, jis taip pat nuoširdžiai atgailojantiems teikia garbės vainiką. Su šita pa-

*)„Ars artiumt, regimen animarum" (S. Greg., Pastolal., Knyga I. c. I.)

garba sieloms, ir šituo ypatingu švelnumu, pranciškonas pylė tikėjimo raminantį balzamą ant skaudančių sąžinės graužimo padarytų žaizdų.

Kada, gavusi dieviškąjį atleidimą, Margarita pakilo po ranka to, kuris ją laimino, du priešingi, stiprūs ir iki šiolei nežinomi jausmai gimė kartu jos sieloje: ramybė, šita vidujinė ramybė kurios ji buvo ištroškusi ir kurios veltui ji ieškojo pasaulyje, ir neapykanta savo kūno, kuris jai suteikė tiek daug neramumo. Negalėdama sau dovanoti praeities nedėkingumo, ji nutarė atkeršyti savo sanariams, už paniekintą Dievo teisingumą ir pasiimdama sau pavyzdžiu Mariją-Magdaleną, patronu šv. Pranciškų, dvasios vadu T. Giuntą Bevegnati, ji pradėjo šitą atgailos gyvenimą, kurio griežtumas didės pagal jos meilės didumą.

KETVIRTAS SKYRIUS

Atgailotoja

„O Gėrybe, visuomet sena ir visuomet nauja, kaip vėlai aš tave pažinau! Kaip vėlai aš tave pamilau! *Sero te amavi!*"*) Šitas švento Augustino šauksmas atsirado lūpose gryžusios prie Dievo Montepulčiano nusidėjėlės. Bet jei ji pradėjo per vėlai, tai kartą atsivertusi, ji pamilo neabejodama ir nešama dviejų paklusnumo ir apsimarinimo sparnų, greitai ji kilo į evangeliškos tobulybės viršūnes.

Nuo savo atvykimo į Kortoną ir kad geriau pareikštų savo visišką praeities panaikinimą, kurią ji norėjo savo krauju užtrinti, taip pat kad išvengtų visų nemalonumų, ji uždraudė ją apsupantiems asmenims niekados nekalbėti prie jos apie Montepulčianą, apie Polazzi rūmų valdovus ir visa kita, išskyrus Dievą. Tuojau ji ėmėsi energiškiausių priemonių panaikinti ano puolimo pėd-

*) Bevegnati, c. IV.

sakus. Nusikirpti šituos puikius plaukus, kuriems kitados ji teikė tiek daug vertės, pajuodinti veidą, kad paslėptų jo grožį, atsisakyti nuo skanių valgių, kurių ji taip godi buvo Montepulčiane, priversti save maitinti tik duona ir vandeniu, daržovėmis ir vaisiais, ant kūno nešioti šiukščią ašutinę, ir bausti jį kruvinomis bausmėmis, visos šitos aukos, visi šitie ir daug kitokių griežtumų, kurių tik vieni angelai buvo liudininkais, kilo vieni po kitų ir maišėsi nesilpnindami atgailos troškulio, kuris ją naikino. Niekados jauna mergaitė netrokšta kaip karališko vainiko, kaip mūsų atgailotoja apsijuosti vainiku iš Kalvarijos erškėčių.*)

Kiekvieną dieną ji užsidėdavo naujų pareigų. Jos kūnas buvo maloni auka, švelnaus kvapo, kurį ji aukojo, nežiūrėdama prigimties priešingumo, ant dieviškosios meilės aukuro. „Mano Tėve—sakydavo jį savo išpažinčių klausytojui, kuris skatindavo sušvelninti savo apsimarinimus, —nėra jau daugiau galima taika tarp mano sielos ir šito vargšo mano kūno. Leiskite man jį laikyti, kaip laikytų jį nesukalbamas priešininkas ir nekreipkite dėmesio į jo nusiskundimus. Jis nesiskundė, kai gyveno pageidimuos!—Vargše kūne, — pridėdavo ji verkdama, — tu nepadedi man tarnauti tavo Sutvėrėjui! Tu nesistengi atiduoti

*) Bevegnati, c. 1.

jam pagarbos, kad tu buvai įžeidęs įstatymą! Be baimės, be murmėjimo: tu mane nugalėjai, aš tave nugalėsiu“*)

Tėvas Bevegnati, sujaudintas taip kilnių jausmų, jai leido laisvai klausyti to, ką jis nesiliovė laikyti slaptu Šv. Dvasios tarpininkavimu.

Netrukus ir lyg pildydama savo pažadą, ji stojo prieš jį su rožančiu rankoje, pasiryžusi sužaloti savo veidą. „Ji būtų tuojau padariusi,—prideda susijaudinęs jos ištikimasis gyvenimo aprašytojas,—jeigu aš nebūčiau griežtai pasipriešinęs.“

Krikščioniškas marinimasi, kuris suvaržo kūno varžtus, neiškiriamu draugu turi nusižeminimą, kuris malšina dvasios sukilimus, palenkia ją Dievui ir daro ją jautrią dangiškajai malonei. Taigi šitų dviejų dorybių bendrame veiksme auga ir skleidžiasi šventumas. Taip pat viena ir kita dorybė atsinaujina kiekvieno šventojo gyvenime, bet mūsų Palaimintosios gyvenime ji įgauna ypatingą jėgos požymį, greičiausiai todėl, kad ji jautė šitų dorybių didesnį reikalingumą. Kaip matėme, jos marinimasis buvo kraštutinis; ne kiek nemažesnis buvo ir jos nusižeminimas. Ji pamėgo save paniekinti ir nuo visko atsisakyti; ji toje srytyje buvo nepasotinama. Ji nesipriešino, kada ją anuo metu vadindavo *vargšė nusidėjėlė, didžioji nusidėjėlė.*

---

*) Bevegnati, c. III.

Bet jai atrodė, kad šitie nusižeminimai būtų nepakankami, nenaudingi, jei ji negalėtų atitaisyti savo viešų nuodėmių, taip pat vieša atgaila. Šitos minties įtakoje ji sumanė vykti į Montepulčianą apsirengusi ašutine, nuskusta galva, uždengtu veidu, su virve ant kaklo ir kad ją vestų moteris, užmiršusi jos klaidas, ir šauktų gatvėse: „Štai ji! šita niekinga nusidėjėlė, kuri savo tuštumu, išdidumu ir triukšmingu gyvenimu pražudė tiek sielų šitame mieste.“—„Tuomet,—pridurdavo nuolankioji atgailotoja, — aš būsiu beprote akyse tų, kurių kitados aš troškau pagyrimų, aš tikrai būsiu prisisotinusi gėdos dėl Kristaus meilės, aš, kuri esu labiausiai neverta iš jo sutvėrimų.“ Tėvas Guinta, kuriam ji šitą sumanymą atidengė, nesiliovė stebėjęsis jos drąsa, bet žinodamas, kad pradedančių užsidegimas visuomet turi būti mažinamas paslaptingumu ir taip pat vengdamas galimų nemalonumų, šitą kelionę jai uždraudė. „Dievas atlygins jums už jūsų gerą valią, — tarė jis jai — ir jūs likdama čia apturėsite paklusnumo nuopelnų.“

Visuomet pasiruošusi paaukoti savo troškimus Dievo valiai, reiškiamai jos vadovo žodžiuose, ji paklausė, bet prašė nors sutikti padaryti garbingą piniginę baudą savo anksčiau papiktinties kaimynams; tai malonė, kuri buvo jai suteikta. Sekantį sekmadienį ji grįžo į Liavano ir tiesiog pasuko į bažnyčią, kur tikintieji buvo susirinkę. Po mišių ji užsimetė virvę ant kaklo,

puolė nustebusios minios akyse prie kojų vienos kilnios ponios, vardu Manantessa, kurios ji kitados nebuvo paklausiusi išmintingų patarimų ir viešai prašė dovanoti už jos papiktinimus su tokiu gailiu balsu, kad išspaudė matantiems ašaras.*) Manantessa buvo daugiau už visus sujaudinta šituo garbingu atsiteisimu ir gilia tikėjimo mintimi, kuri tai įkvėpė. Nepasitenkinusi patikindama „vargšei nusidėjėlei", kad visi žmonės pamiršo praeitį ir prisimins tik jos klaidų atsitaisymą, ji nusivedė ją į namus, išklausė pagyrimo apie Trečiąjį Ordiną ir šv. Pranciškų ir taip prisirišo prie jos, kad tuojau pažadėjo ją sekti atgailos kelyje.**)

Rytojaus rytą Margarita grįžo į Kortoną ir viską papasakojo Tėvui Bevegnati. Nežiūrint tokio nusižeminimo ir tarp tiek pažeminimų, ji visuomet drebėjo, prisiminusi savo nuodėmes. Dažnai ji vienuoliams ir pasauliečiams, kurie ją aplankydavo, sakė: „Ar jūs manote, kad Dievui verta atleisti šitai *vargšei nusidėjėlei?*" Nuleidusi galvą ji laukė atsakymo, kaip nusikaltėlis, kuris laukia pasmerkimo mirti. Šita baimė dėl amžinojo teisingumo pas šventuosius neturi mūsų stebinti, nes jie turi daug gyvesnį Dievo didingumo jausmą ir įžeidimo jausmą, kurį padaro nuodėmė.

---

*) Galimas daiktas, kad Margaritos tėvas ir pamotė nebuvo šitos scenos liudininkais, kitaip ji būtų prieš juos nusižeminusi.

**) Bevegnati, c. IV.

Prie šitų nusižeminimo jausmų, prie šitų atgailos veiksmų, Dievo tarnaitė jungė marinimosi darbu. Neturėdama ką nors daryti savo abiem geradarėm, ji verpė linus ir vilnas ir labai dažnai dar budėdavo ir pagelbėdavo jaunoms motinoms. Kartais ji suklupdavo iš nuovargio, bet jos širdis buvo laiminga, nepalyginamai laimingesnė už gašlų Montepulčiano gyvenimą, nes po sunkiu kryžiaus slėgimu slėpėsi neišreiškiamas malonumas, švelnumas šitos skaisčios Dievo meilės, kurios vienas lašas, padėtas ant svarstyklių, žiūrint iš žemiškųjų džiaugsmų, juos atsvertų su tokiu lengvumu, kaip šiaurys vėjas kad lengvai pakelia sudžiūvusius lapus.

Nuostabūs atgailos vaisiai! Marija-Magdalena sudaužė alebastrinį indą, kad išpiltų kvepiantį aliejų ant Išganytojo kojų, ir išsilieję kvepalai pripildė pariziejaus namus. Po dvylikos amžių Margarita sudaužė brangesnį indą, savo širdį į to paties Mokytojo kojos ir išsiveržę kvepalai apsupo Toskanijos kalnus. Kortonos gyventojai su nustebimu kalbėjo apie didvyriškus „vargšės nusidėjėlės" atsiteisimo žygius. Kaip tik jie pažino atgailotoją, Šventąją, jie pradėjo jai reikšti gilią pagarbą ir laikyti sau garbe kviesti ją palaikyti jų vaikus prie krikšto.

Panašumas tarp Evangelijos nusidėjėlės ir Kortonos atgailotojos visą laiką neišnyko iš akių Margaritos gyvenimo aprašytojams. Iš tikrųjų, kada galvojame apie jų būdo panašumą arba kas

liečia jų atsivertimo *stebuklingumą* ir maloningumą, gauname nepaprastą panašumą.

Nors jos ir buvo tarp savęs skirtingos tautybės atžvilgiu, kalbos ir jas skyrė laikas, galėtum sakyti, kad šitos dvi moterys, gimusios, viena — Palestinos kalnuose, kita — Apeninų kalnų papėdėję, seserys savo grožiu, gabumais ir ašaromis, yra išėję iš to paties kūrėjo darbo. Toskanos atgailotoja, kaip ir ana Judėjos, geidusi pirmiausia sužibėti žmonių akyse, paskui, greit sutraukydama žemiškuosius ryšius, su dideliu užsidegimu ir uolumu puolasi prie to, kuris yra meilės židinys. Vienoje ir kitoje vietoje stebuklas sužiba taip pat Šventosios Dvasios veikimu. Pagal Šv. Tomo Akviniečio mokslą: „jei kelias iš nuodėmės į malonę įvyksta per paprastą atgailos kelią, tai nėra jokio stebuklo, bet jei tai įvyksta netikėtai ir atatinkamai tiesioginius antgamtinius Apvaizdos įstatymus; tas jau prileidžia nepaprastą įsikišimą. Toks yra šv. Povilo atsivertimas.“*)

Mūsų manymu, toks yra Marijos-Magdalenos ir Margaritos atbudimas, toks pat staigumas ir tikslumas; nes viena ir kita pakyla staiga, pakeistos malonės ir iškeltos iš giliausios nupuolimo bedugnės į moralinio grožio viršunes.

Vienas įvykis, atsitikęs Kortonos atgailotojai,

*) Summ. c. 1, p. 2, g. 113, art. 10.

parodo tą pačią tiesą ir patvirtina mūsų nuomonę. Vieną dieną, kada ji stebėjosi prieš tą, kuris valdo pasaulį, savo nupuolimu, nedėkingiausiu iš visų tvarinių, kuriuos kada nors nešiojo žemė: „Mano dukra, — jis atsakė jai, — atsimink, kad aš savo dovanas suteikiu tiems, kurie man patinka. Argi tu pamiršai nusidėjėlę Magdaleną, mokesčių rinkėją Motiejų, iš kurio aš padariau apaštalą ir gerąjį latrą, kuriam aš pažadėjau rojų? Iš tikrųjų, aš tau tvirtinu, kad aš tave savo malonės karališkuoju rūbu aprengiau nuo galvos iki kojų.“*)

Iš šito artimo pašnekesio, kuriame spindi galia nemažiau kaip dieviškojo Išganytojo begalinis mielaširdingumas, išplaukia kitas geras darbas, kuris lieka vienas iš svarbiausių stebuklų dorovės įstatyme, bet stebuklas mažai pastebėtas. Tai nusidėjėlės rehabilitacija, vadinasi, šitas garbės atnaujinimo vykimas, kuris, sužadinęs malonę silpniausioje būtybėje, ten lygiai taip pat sužadina tai, kas yra brangiausio, švelniausio, *garbę* ir iš nupuolusios moters padaro dievišką būtybę, kuriai su didele pagarba tarnauja dangaus angelai. Marija-Magdalena įeina visai nerausdama į Dangaus Karalienės, Mergelių ir Šventų Evangelijos moterų draugiją; Margaritą priima Kortonos kilmingosios ponios, kurios ją įtraukia

*) Bevegnati, c. IV.

į skaisčiausius šeimos džiaugsmus ir visai savęs nežemindamos, pasirenka ją dvasine savo naujagimių motina.

Nebūtų perdaug išaukštintas panašus paskyrimas, skaisčiausias žibėjimas krikščioniškos atgailos, iškeltos iki tokio didvyriškumo, nei Galgotos Kryžius, kuris joje yra derlingiausias amžinumo pradas, nei stebuklingoji galia, kuri joje pasireiškia lyg įrankis per žmonių kartas. Šita galia — tai Bažnyčia. Iš tikrųjų, ji viena moka įkvėpti atgailos, kuri atperka nuodėmes; ji viena moka pagydyti pasaulyje mirštančios sielas; viena ji gali grąžinti jiems gyvybę, grožį, garbę, nes tik ji viena gavo iš aukštai galią sakyti: „Visos tavo nuodėmės tau atleistos, nes tu daug mylėjai". Kiekvieną dieną ji vartoja ypatingą teisę, kuri sudaro jos pasiuntinybės labiausiai raminančią dalį ir labiausiai spindinčią jos garbės šviesą; bet argi ji atstatė garbę tik vienai nusidėjėlei, kaip ši iš Montepulčiano, kuri užsitarnavo tautų pažinimą ir amžių stebėjimąsi?

Vieną kartą grįžusi prie Dievo ir pareigos, Margarita jautėsi, kaip ir visi jos bendralaikiai, patraukta šv. Pranciškaus Asyžiečio. Kilni Vargšelio išvaizda ją viliojo, uždegė ją jo pamaldumas. Ji svajojo įstoti į jo dvasinę šeimą ir įeiti jo garbingon draugijon, kurios dvasią mums reikia pažinti.

* * *

Niekas, gal būt, labiau nesuprato savo laiko blogybių, kaip serafiškasis Patrijarchas Pranciškus. Niekas daugiau neturėjo tokios dovanos joms pagydyti. Kad tą pasiektų, jis buvo įkūręs trejopą miliciją, trejopą apaštalavimą. Visuotinam netikėjimui jis prieš pastatė *žodžio* apaštalą, pavestą vyrams vienuoliams, Mažesniesiems Broliams Pranciškonams; prieš tautos nusikaltimus, viešą nepadorumą, jis įsteigė *maldos ir atgailos* apaštalatą, pavestą mergaitėms vienuolėms Klarisėms, savanorėms belaisvėms, baltiesiems karveliams, kurių dejavimo Viešpats negalėjo neišgirsti. Prieš Bažnyčios priešų slaptus puolimus, jis pastatė *darbo* apaštalatą, pavestą Trečiajam Ordinui — pasauliečiams, kurie, įsiskverbdami į visas visuomenės klases ir laisvi savo pasielgimuose, galėjo nusverti visur klaidos ir blogio įtaką. Nuolatinis ryšis tarp šitų trijų milicijų, tie patys krikščioniški syvai tekėjo šitos milžiniškos armijos gyslose, vieningumas tikslo siekime visus juos rišo prie įsteigėjo ir per įsteigėją į šv. Petrą, tiesos stulpą ir visuotiną sielų ganytoją.

Iš šitų trijų kūrinių, originaliausias ir skaitlingiausias, kuris liudijo jų kūrėjo didelius gabumus — Trečiasis Ordinas buvo paskutinis ir labiausiai išsiplatinęs. Per šitą instituciją serafiškasis Patriarchas norėjo perkelti į pasaulį ir net į kiekvienas šeimos židinį vienuolyno religinę

praktiką ir dorybes ir norėjo persunkti sielas šita spindinčia tiesa, kad kiekvienas kambarys galėtų tapti cele, o visas namas vienuolynu. Nuostabus išradimas, kuris taip giliai atnaujino visuomenę! Nuo pat įkūrimo jis buvo priimtas su entuziazmu tūkstančių vyrų ir moterų, kad nenutraukdami šeimyninių ryšių, jie galėjo žygiuoti taip arti vienuoliško tako, kurie turėjo ypatingą pašaukimą, taiką ir giedrumą. Taip pat iš pradžių susidarė tam tikras dvasinis gėris, į kurį veržėsi sielos, susirūpinusios savo amžinuoju likimu ir kuriame maišėsi visi luomai broliškai vienas kitą paremdami ir mintyse ir jausmuose. Dar nepraėjo nei pusė amžiaus, kad šito judėjimo didysis Įkūrėjas nužengė į kapą, bet Trečiasis Ordinas jau buvo laimėjęs vietą visose Europos Valstybėse. Nebuvo nei vieno svarbesnio miesto, kad prie Mažesniųjų Brolių vienuolyno nebūtų įsikūrusi tretininkų kongregacija.

Be to, darbai kalbėjo už šito ordino garbę, kurį Mykolas IV tuojau apdovanojo aukščiausia pagarba ir popiežišku autoritetu ir iškilo garbingasis būrys tikėjimo didvyrių, kurie laikė sau garbe atsiduoti atgailai, nes šis pranciškoniškasis ordinas buvo tobulybės ir šventumo mokykla. Tarp garbė vainikuotųjų žmonių buvo: Jonas iš Brienno, popiežiaus gynėjas; Ferdinandas, Kastilijos karalius, maurų nugalėtojas; Liudvikas IX, Prancūzijos karalius, paskutinis ir garsiausias iš dalyvavusių Kryžiaus žygiuose, malonioji Elzbieta

Vengrietė, Turingijos kunigaikštienė. Iš žemesnio luomo: Lukezijus, švento Pranciškaus draugas ir pirmasis iš tretininkų; Viridianas iš Kastelfiorentino, nuolankus atsiskyrėlis, kurį pats Šventasis Pranciškus nepasigailėjo aplankyti ir pats jį aprengė atgailos drabužiu. Humiliana de Cerchi iš Florencijos, vargšų mylimoji; Viterbos Rožė, šitas didvyriškasis kūdikis, kuris buvo Fridriko II teroro auka, — ir šimtai kitų vardų kurie, nors nežinomi žmonėms, bet yra išaukštinti Dievo akyse, kaip granito stulpai, kurie nors pakasti žemės viduriuose, bet yra paskirti pakelti to viso statinio svorį, kuris ištvers amžius.

Tokį Trečiojo Ordino vaizdą Margarita turėjo prieš akis. Nesitenkindama laimingomis valandomis, kurios teikė jai jos visuomeninė įtaka, ji mėgo galvoti, pagal to laiko mintis, kad Trečiasis Ordinas tai yra uždaras laukas, kur kiekvienas Kristaus kareivis kovoja po šv. Pranciškaus vėliava už dangaus pergalę. Laimėti dangų — buvo visas jos užsidegimas. Taip ją nuolat per tris metus žadino garbė, kad ji yra priimta į tą organizaciją, kur viskas ją viliojo; serafiškoji ir švelni Asyžiaus Patriarcho išvaizda, pavyzdžiai tiekos mergaičių ir našlių pasaulio nugalėtojų pačiame visuomenės viduryje, ir kiekvieną dieną vis gyvesnis reikalas, kurį ji jautė ieškodama jame pagelbos daryti gera ir kovoti prieš bloga. Ji nuolatos maldavo Mažesniuosius Brolius, kad ją priimtų į Tretįjį Ordiną, bet jie jos maldavimus delsė išklau-

syti, nurodydami priežastis šito delsimo, kad ji dar nepakankamai atitaisė Montepulčiano papiktinimus, kad ji dar per jauna ir kad jos užsidegimas yra dar labai netikras. Nuolanki atgailotoja nulenkdavo galvą prieš šitą draudimą nei murmėdama, nei netekdama drąsos, ir sutikdama su ta mintimi, ji tyloje ruošėsi priimti vertai šitą malonę, kuri, jai atrodė, turėjo būti jai antruoju krikštu.

Pagaliau 1276 m., greičiausiai, liepos ar birželio mėn., pagauta nepaprasto pamaldumo jausmo, ji atbėgo į Pranciškonų vienuolyną, ir tokiu balsu, kuris išdavė jos karštą troškimą, ji tarė jiems: „Neabejokite ilgiau apvilkti mane Trečiojo Ordino drabužiu, jūs, kuriems Viešpats Dievas uždėjo pareigą rūpintis mano siela. Aš taip myliu Dievą, taip yra didelis mano pasitikėjimas jo gailestingumu po to, kai Jis man atleido ir taip pat mane patraukė prie savo meilės, kad aš nebijau jokių sutvėrimų ir jokių pagundų. Aš paniekinau pasaulį, aš gyvenau pamaldžių žmonių draugystėje, aš pakeičiau gyvenimą. Ar to nepakanka? Kodėl dar delsti? Ko jūs bijote?“*)

Visi prieštaravimai atkrito prieš Margaritos reikalavimą ir ašaras, ir pranciškonai, kurie sukūrė jos atsivertimo džiaugsmą, nutarė ilgiau nedelsiant padaryti jai laisvą kelią į pranciškoniš-

*) Bevegnati, c. II;

kos milicijos eiles. Negalima išreikšti šitos valandos džiaugsmo, kurį pajuto vargšė nusidėjėlė. Po šitos malonės ji dar ilgai juto tą džiaugsmą! Pagaliau, jos norai išsipildė ir po kiek laiko ji įėjo į didžiąją šeimą, kuri dangui davė Elžbietas ir Viterbo Rožes.

Ji tuojau nubėga į vienuolyno bažnyčią, atsiklaupia ant altoriaus laiptų prie pranciškono T. Rainoldo, Arezzo viršininko kojų ir sukryžiavusi rankas, dvasia pakilusi į Dievą, priima palaimintus savo priėmimo ženklus: pilką tuniką, virvę ir vualį. Paskui, tyliu balsu ji pasižada tarnauti Viešpačiui po šv. Pranciškaus vėliava ir nepaprastame džiaugsme ji visa pasiaukoja ir gyvenimu ir mirtimi serafiškajam Ordinui.

Džiaugsmo dienos, kurių ji dar nepažinojo! „Per apeigas, — mums sako jos garbingasis gyvenimo aprašytojas — kuriose turėjo taip pat dalyvauti vienas liudininkas, jos veidas spindėjo neįprastu džiaugsmu, o jos širdis degė dieviškosios ugnies karščiu, kuris ją visą apėmė. Ji jautėsi visa atsinaujinusi, lyg antrą kartą būtų gavusi Šv. Dvasią".*) Iš tikrųjų, tai buvo jos dvasinių sužiedotuvių diena ir amžių nemirtingasis Karalius, kuris ją pasirinko savo vienintele sužadėtine, apdovanojo ją brangiausiomis dovanomis,

*) Bevegnati, c. l. ir c. II.

kaip sužadėtinis kad duosniai meta savo sužadėtinės pintinėn auksą ir deimantus.

Buvo padaryta taika tarp Tvėrėjo ir jo tvarinio, ir savo auksine plunksna angelai užrašė jos žodžius į gyvenimo knygą. Šventa sutartis tuo labiau buvo Margaritai! Nuo šio laiko ji jau nebus daugiau nusidėjėlė; ji bus privilegijuota Dievo tarnaitė ir trys pilniausios, švenčiausios aistros, kurios gali sujudinti žmogaus širdį, pripildys dvidešimties paskutinių metų jos gyvenimą: įsikūnijusio Žodžio meilė, meilė Bažnyčios ir meilė serafiškojo Ordino.

„Kilnumas įpareigoja, lygiai taip dvasiniame luome, kaip ir visuomeniniame". Įtraukta į išrinktųjų eiles, kurie taip rūpestingai kovojo už Dievą ir už Bažnyčią, Margarita suprato, kad jai yra uždėtos naujos pareigos. Kad geriau pasiektų idealą, apie kurį ji svajojo ir vis arčiau artėjo prie to pavyzdžio, kurį ji buvo išsirinkusi, ji padarė tris sprendimus: gyventi tik iš išmaldos, padvigubinti savo marinimosi ir prašyti savo geradarės Donos Marinaria, ramesnės ir paprastesnės prieglaudos. Tėvas Giunta, pastebėdamas joje aiškesnius ir aiškesnius jos nepaprasto pašaukimo ženklus, pritarė šitiems trims nutarimams, ir iš savo pusės, Marinaria, visuomet budėdama prie savo globotinės, pavedė jai netoli Maskari namų vieną atskirą kambarėlį šalia pranciškonų bažnyčios.

Kalbėdami apie nuolankiąją Tretininkę šituose namuose, mes juos vadinsime jos žodžiais—

cele. Tai buvo ištikrųjų celė ir Margarita ten gyveno vienuoliškai, skrupulatiškai pildydama visus jos Regulos įsakymus, maistą sau gamindama tik iš šviežių fygų ir keptų daržovių, gulėdama ant grindų arba daugiausia ant paklodės, pagaliau paskirdama maldai pusę nakties, o dažnai ir ištisas naktis, kad apmastytų Dievo-Žmogaus Kančios skausmingąją paslaptį."*) — Ji išeidavo iš savo vienatvės tik paskirdama laiką Dievo tarnybai, elgetams ir ligonims. Tai nereiškia, kad ji neturėjo kovoti su savo prigimties maištingais sukilimais ir užvaldyti geidulių troškimus, bet ji save niekindama, apsiginklavo prieš save pačią visais krikščioniško budėjimo griežtumais.

Kiekvieną rytą anksti ji atvykdavo į šitą Švento Pranciškaus bažnyčią, kuri jai tapo taip brangi, nuo to laiko, kai ji apsivilko čia garbingaisiais atgailos drabužiais. Ten, pasislėpdama kiek galima nuo mirtingųjų žvilgnių, kad būtų dar arčiau Dievo, ji dalyvavo pamaldų giedojime, paskui vienuolinėse mišiose ir eidavo prie komunijos. Taip pat kiekvieną rytą, ji darydavo savo apmąstymus iš vienos knygos, kurią ji mokėsi Alverno Serafino mokykloje atidaryti, vertinti ir ja džiaugtis. Šita knyga tai *Kryžius;* „Knyga parašyta visomis pasaulio kalbomis,

*) Bevegnati, c. II.

arba geriau pasakius, viena kalba, bet kuri yra visiems suprantama, širdies kalba; knyga, kuri tuo pačiu laiku yra dieviškosios meilės poema ir baisiausias žmogiškosios blogybės iškėlimas".*) Šitie puslapiai parašyti su Žmogaus — Dievo krauju, tokio iškalbingumo, kuriam negalėtų prilygti joks žemiškasis protas; Margarita juos skaitė lėtai, džiuginančiu žvilgsniu ir stengėsi ten vis daugiau ir daugiau įžiūrėti paslaptinguosius jausmus.

Vakare ji grįždavo prie savo mėgiamų skaitymų ir ji niekados nepasitraukdavo nepasijutusi geresnė, tvirtesnė savo pareigų vykdyme, labiau prisirišusi prie šito švento Kryžiaus, kuris išgelbėjo pasaulį.

Tai šitoje bažnyčioje ji pirmu kartu išgirdo juntamu būdu balsą To, kurį ji garbino. Mes pažiūrėsime ten su ja, pasiimdami vadovu mūsų senąją kronikininką. Bet prieš peržengdami slenkstį, atleiskime, kaip Mozė, savo kurpių raiščius, pakelkime dvasią, apvalykime savo širdis, nes žemė, kurią mindžios mūsų koja yra dvigubai šventa ir vaizdas, kurį regės mūsų akys, yra vertas angelų nusistebėjimo.

---

*) Mgr. Freppel, *Pastoralinis laiškas apie Kryžiaus Kelius*, 1886.

PENKTAS SKYRIUS

Nusidėjėlių veidrodis.

Margarita, viena parpuolusi ant kelių, kaip paprastai, prieš kryžių, kuris puošė šv. Pranciškaus bažnyčios altorių, atsiduodavo ją apėmusiam maldas jausmui ir leisdavo laisvai bėgti ašaroms. Akimis įbestomis į šventąjį paveikslą, atrodė, ji sakydavo dangiškajam Mokytojui: „Mano Dieve, ar tu, kuris tiek kentėjai dėl manęs, neatleisi man?“ Ir tuo pačiu momentu jos sielos žvilgsnis paskęsdavo šventųjų akių gilybėje, lyg ten jieškotų gyvenimo atsakymo. Staiga išeina balsas iš Kristaus lūpų ir jai taria: „Ko nori tu, mano vargše nusidėjėle? — *Viešpatie Jėzau,* — atsako ji nesvyruodama, — *Tu esi tas, kurio aš jieškau, Tavęs aš trokštu, Tavęs vieno.*“*)

Čia girdėti išsiveržiant meilės šauksmą, kuris atsako meile. Bet kada vėl viskas nutilo, kada Margarita pagalvoja apie didybę ir šventumą

*) Bevegnati, c. l.

To, kuris jai kalbėjo, ji sudreba nuo savo drąsos, nulenkia savo kaktą iki dulkėtos žemės ir garbina drebėdama: tai yra paprasta nusidėjėlės sielai, kuri pajunta savo menkystę ir Dievo baimę!

Šitas baimės jausmas augo tą dieną nuolankiausios Tretininkės dvasioje; nemažėjo ir sekančiomis dienomis. Išsireiškimas, kuriuo pasinaudojo dieviškasis Mokytojas: *Mano vargše nusidėjėle,* nuolat skambėjo jos ausyse ir ji pati sau statė šitą baisų klausimą: „Ar Dievas man atleido"? Šitame baimės stovyje, šitame nepasibaigiamame silpnume, kurį pažįsta bailios sielos, ji rado prieglobstį šv. Pranciškaus tarpininkavime ir išdrįso savo bėdą išdėstyti Aukščiausiajam Teisėjui ir iš jo gauti pilną ir visuotiną jos nuodėmių atleidimą. Neilgai teko laukti jos maldos išklausymo. Po keletos dienų, laike šventos Komunijos, ji turėjo mintyse regėjimą ir išgirdo vidujinį balsą, kuris, priminęs visas jos gyvenimo aplinkybes, aiškiai ištarė šiuos žodžius „Aš, amžinojo Tėvo Sūnus ir įsikūnijęs Žodis, nukryžiuotas dėl tavęs, išrišu visas nuodėmes, kurias tu esi padariusi iki šios dienos".

Tai buvo tas pats balsas, kurį ji girdėjo prie stebuklingojo kryžiaus kojų, tas pats balsas, kurį buvo girdėjusi Marija — Magdalena: „Visos tavo nuodėmės tau atleisios, nes tu daug mylėjai;" balsas, kuris įsako okeano audroms ir pasirodo švelnus nusidėjėliams.

Tuomet apsvaigusi iš džiaugsmo, iš pažinimo ir meilės ir taip pat negalėdama sulaikyti ir nuslopinti jausmų, kurie pripildė jos širdį, Margarita sušuko: „Būkite palaimintas per amžius, Viešpatie! Būkite per amžius palaimintas amžinasis ir visagalis Kunige! Ir jūs, angelų chorai, padėkite man savo giesmėmis. O dangau, žeme, jūros garbinkite ir šlovinkite su manimi Išganytojo begalinį gerumą, kurį jis parodė mažiausiai to užsitarnavusiai nusidėjėlei!"*) Nerasdama žodžių išreikšti savo dėkingumui, ji norėjo, kad medžių lapai ir laukų gėlės galėtų giedoti ir garbinti už ją Sutvėrėjo gerumą ir tobulumą.**) Šitoks užsidegimas leidžiamas meilei! Kam smerkti šitą švelnų šaukimąsi į gamtą? Argi tai nėra nusižeminusios prigimties nuolankumas didžiausiam Geradariui, sumišusios sielos šauksmas prieš begalinį gerumą, išreiškimo būdas pažįstant tą begalinį pasitenkinimą? Argi to mes nerandame pas visus tuos, kurie paragavo kontemplacijų malonumo? Jei daug daugiau gyvumo yra Kortonos atgailotojos lūpose, tai tik todėl, kad dieviškoji malonė atleido jai daugiau kalčių ir kad tas gerumas buvo labiau netikėtas.

Tačiau šita garbė buvo tik įžanga į dar brangesnę padėką. Dievas yra savo dovanų valdovas;

*) Bevegnati, c. I ir II.

**) Acta canonis.

Jis jas skirsto kaip jam patinka ir niekas neturi teisės klausti jo paskirstymo motyvų. Šitos paslaptys yra nepermatomos, kaip ir jo žvilgsnis yra teisingas. Kartais pasitaiko jam pakelti vieno kampelio uždangalą, kuris mums atidengia aukštesniųjų sperų reginį ir leidžia mums pamatyti plano grožį, kuris vykdomas jo išmintingumo. Taip įvyko ir Kortonos atgailotojai, netrukus po abiejų antgamtinių pašnekėsių, ką mes tuojau pamatysime.

Ji meldėsi savo celėje ir palygindama savo jaunystės klaidžiojimus ir Apvaizdos kelią, ji buvo nustebusi matydama, kad begalinė kantrybė, gailestingumas ir duosnumas yra buvę vienintelis Visagalio atlyginimas už jos blogybes. „Viešpatie, — sušuko ji, — kaip tai ivyko, kad jūs atkreipėte į mane savo akį, į mane, kuri esu tik pelenas ir dulkė, purvas ir tamsybės?“ Staiga, tas pats balsas, kurį ji jau buvo girdėjusi, jai atsakė: „Aš ėjau ieškoti į šio pasaulio bedugnių gilumą ir tave išsirinkau, nes man patinka džiuginti nužemintuosius, išteisinti nusidėjėlius, padaryti brangiu tai, kas nedora.“ — „Bet kodėl gi Viešpatie, suteikiai tiek garbės vienam taip menkam sutvėrimui?“ — „Nes aš tave paskyriau surinkti į būrį išsislapsčiusias avis. *Aš noriu,* kad tu būtumei šviesa tų, kurie tūno ydos tamsybėse; *aš noriu,* kad tavo atsivertimo pavyzdys skelbtų pasitikėjimą tiems, kurie nusimena, ir kad jis atgailojantiems nusidėjėliams būtų tas, kas yra ryt-

metinė rasa saulės kraštuose išdžiūvusiems augalams; *aš noriu,* pagaliau, kad ateinantieji amžiai būtų įsitikinę, kad aš visuomet laikau išskėstas mielaširdingumo rankas nusikaltusiam vaikui, kuris grįžta prie manęs su atvira širdimi."*)

Margaritos pašaukimas dar labiau aiškėja šitame intymiam pasišnekėjime. Dieviškasis Mokytojas jai suteikė dar didesnį panašumą su Evangelijoje Nusidėjėle. Jis Mariją — Magdaleną, kartą atstatęs jos garbę, padarė savo pasiuntine pas apaštalus; jis ir Kortonos Atgailotoją padarė bendradarbe apaštalavimo darbe ir „dieviškojo atleidimo pasiuntine". Jis grįš prie to, ne tik tai, kad išpildytų mistiškąjį Palaimintosios uždavinių. Nuo to laiko ji jau yra *nusidėjėlių veidrodis, paklydusiųjų žvaigždė, nusiminusiųjų viltis.*

Rytojaus dieną buvo nauja ekstazė ir šitą kartą viešai įvyko. Ji slaugė vieną jauną motiną ponios Diobella namuose, vieną jos giminaitę. Turėdama laisvą valandėlę, ji pasitraukė į vieną kambario kampą apverkti savo klaidas. Tuo momentu, kai ji meldėsi su didžiausiu užsidegimu, staiga nusileido ant jos Dievo Dvasia ir ją pritraukė prie savęs su neatsispiriama erelio jėga, paėmė ją kaip grobį ir pakėlė į orą. Šventosios kūnas buvo iškilęs keletą metrų, lyg būtų norė-

*) Bevegnati, c II,IV,VI ir XI.

jęs sekti paskui Dvasią. Jos veidas liepsnojo, bruožai buvo nejudą, akys įsmeigtos į nematomą daiktą, kuris pavergė ir išsiurbė visą jos dvasios jėgą. Buvo du liudininkai, kurie tai matė: ponia Matilda (ligonės vardas) ir vienas darbininkas, su kuriuo nuolankioji tretininkė dažnai pasidalydavo išmaldos duoną. Jie paliudijo šito įvykio tikrumą.*)

Toks yra Giunto Bevegnati ir mačiusių liudininkų santūrus šito dalyko nupasakojimas. Bet koks gi buvo šito regėjimo objektas? Jie to mums nepasako. Mes tik iš aukščiau minėtų dalykų galima nuspręsti, kad šita nematoma būtybė, buvo ta pati, kuri buvo užėmusi visas Palaimintosios mintis, vadinasi šis Dievas pilnas meilės, kuris jai atleido ir kuris pasirodė jos akyse visame savo gerume. Kas gi įvyko šitame paslaptingame susitikime? Tai buvo regėjusios paslaptis. Gal būt, tos paslaptys, kurios jai buvo atidengtos, buvo tokios kilnios, kad jų nebūtų buvę galima nusakyti žemiškąja kalba! Apie ką netenka abejoti, tai kad šitame regėjime ji jautė artimą ryšį savo sielos su Dievu ir kad ji per šitą susitikimą gavo žaizdą į širdį, švelnią ir kartu žiaurią, kad ji nieku pasaulyje jos nenorėjo pagydyti: tai ne-

*) Bevegnati, c. II, ir Acta canoniz. — *Kaip mes jau pažymėjom įžangoje, Bevegnati nelabai rūpinosi įvykių eiga. Bet įvykių eiga mums verčia tikėti pirmąją ekstazę Margaritą turėjus tuojau po įvilktuvių.*

pasotinamas troškimas nuolatinio buvimo su tuo, kurio ji regėjo amžinąjį grožį. Nemažiau yra tikra, kad šita palaimintoji valanda buvo paskirta iš aukščiau, kad parodytų aukštesnį meilės ryšį tarp Diobella, Matildos ir Margaritos ir padėtų iškęsti skausmus ir dvasios kovas.

Kada regėtoja atsigavo, ji pajūto liūdesio jausmą Karalienės, kuri politinių neramumų įtakoje staiga pakeičia rūbų žibėjimą į vargingą lūšnelę. Viskas kas yra žemiška, praeinama, jai atrodė dabar labiau negu kada nors labiausiai niekinga, kas jai netarnavo kilti į Dievą ir dar trumpiausiu keliu tobuliausio pašaukimo balsan. Pilna šitų minčių, ji maldavo Matildą ir darbininką nieko niekam nesakyti, ką jie matė, atsisakė nuo ligonės slaugytojos pareigų, kurias ji ėjo pas turtinguosius laike paskutinių trijų metų, manydama, kad tretininkės pašaukimas laukia jos labiau pas nelaiminguosius, ir nuo to laiko, kaip tik galėjo, ji grįždavo į savo celę.

ŠEŠTAS SKYRIUS

Priešais gundytoją.

Švento Pranciškaus Asyžiečio gyvenime mes rašėme, kad tai yra antgamtinės tvarkos įstatymas, kada Dievas leidžia sielai pajusti artimą savo buvimo ryšį ir taip pat leidžia tamsybių angelams prie jos prisiartinti ir ją gundyti: tai žiaurus įstatymas, bet labai išmintingas, nes kova nėra priklausoma nuo pergalės, ji tik padidina žmogaus laisvosios valios veikimą ir turi tikslą per nuodėmę gryninti žmogaus širdį. Šventosios Margaritos gyvenimas patvirtina šitą mūsų pastabą. Tuojau po dangiškųjų regėjimų, ji buvo užpulta šėtono pagundų, kuris, taip sakant, paskelbė kovą kūnas prieš kūną su ja, kad pavergtų ją pasaulio ir aistros valdžiai, vadinasi savo valdžiai. Jis jai pasirodė labai įvairiuose pavidaluose: patraukiantis ir gązdinąs, pagal melo ir suvedžiojimo reikalavimus.

Pirmiausia jis norėjo ją nukreipti nuo pasninko ir susilaikymo. Pasivertęs šviesos angelu, jis bruko į jos vaizduotę priešingumus malonių

Montepulčiano valandų su dabartinio gyvenimo trukumais. Paskui jis nurodė jai pavojus, kurie tykojo jos tako abiejose pusėse ir pridėjo: „Ką tu ten darai, šitam vargingame kelyje? Tikėk man, nesitikėk pakilti į aukštybes; atsisakyk šitų rinktinių malonių, kurios pasiekiamos tik su baime. Geriau tau būtų pildyti bendrą pažadą, kaip kiti tretininkai. Užtenka, kad tu būtum iš rinktinių žmonių. Ką gi tu čia darai ir kam žudai savo kūną už sielą?

Nutilk! — atkirsdavo nesumišusi Dievo tarnaitė. Sakyk, bjaurus gundytojau, ką tu gero padarei žmonių giminei? Tu jos nesutvėrei, tu jos neatpirkai, tu jai ruošei tik pražūtį! Vienas tik Dievas yra vertas mūsų meilės; jis vienas ir mūsų Sutvėrėjas ir mūsų Atpirkėjas, Jis vienas yra pasaulio Viešpats, Jį vieną garbina ir šlovina jo ištikimieji garbintojai. Su tavimi yra pražūtis, su mano Jėzumi išgelbėjimas. Jis vienas yra mano teisėtas ir aukščiausias Mokytojas; Jis man nurodė atgailos įstatymus; Jis man pažadėjo, jei aš ištversiu šitame kelyje, nepraeinančią garbę. Ir aš pasiryžau. Eik šalin.“ Paniekintas šitais žodžiais gundytojas pabėgo.

Bet netrukus jis vėl pasirodė, tačiau šį kartą liūdnu ir prislėgtu veidu. „Nelaimingas aš esu! — dejavo jis nusiminęs. — Kaip gi aš galėsiu atlaikyti griežtą savo valdovo žvilgsnį, kada aš esu moters nugalėtas?“ Paskui, staiga pakeisdamas savo išvaizdą, jis pradėjo niuniuoti juokdamasis

ir šokdamas lengvabūdiškas dainas, sumaišytas su keiksmais ir vertė Šventąją juos paskui jį kartoti.*)

Jūrininkas, blaškomas audros, tvirtesne ranka laiko laivo vairą; Margarita, piktosios dvasios gundoma, padvigubino savo rūpestį savo akių ir savo vaizduotės kliedėjimais. Matydamas, kad pagundomis negalės jos suvilioti, tamsybių angelas nukreipė savo puolimus į kitą pusę. Jis bandė ją gązdinti. Kartas nuo karto jis pasiversdavo pasiutusiu jaučiu arba baisiu slibinu, vemenčiu ugnies liepsnomis, draskančiu žemės paviršių, kad parodytų Margaritai ugnies sostą, į kurį ji amžinai būtų pasodinta ir nuolat jai kartojo su pragariška juoku: „Tu pasmerkta! tu pasmerkta! tu savižudė!" Vieną naktį jis priėjo iki to, kad grasino ją iš kambarėlio ištraukti už plaukų, jeigu ji nesutiktų išeiti, tuo pat laiku slibinas šnybždamas, raitydamasis, atrodė, pasiruošęs pulti ant jos. Nuvarginta šitų užpuolimų, ji pagriebė liepsnojantį nuodėgulį ir norėjo slibiną išvaryti, bet jis nesitraukė. Tuomet ji šaukėsi Švenč. Trejybės, darė kryžiaus ženklą ir baidyklė nualpo, lyg būtų šūvio paliesta. Bet išeidamas, jis spiovė į veidą tiek nuodų, kad ji daugiau kaip valandą negalėjo regėti akimis.**)

*) Bevegnati, c. VII.
**) Bevegnati, c. II ir X.

Buvo likusi pavojingiausia pagunda — tai puikybė. Nuodėmingasis angelas negalėjo tuo nepasinaudoti. „Tu esi šventa, — jis tyliai jai šnabždėjo. — Visas pasaulis bėga į tavo celę, visas pasaulis tave garbina.“ Tai būdavo kaip paprastai nakties glūdumose. Didvyriškoji atgailotoja nesvyravo. Ji užlipo ant savo namelio stogo ir garsiai šaukė: „Kortonos gyventojai, sukilkite ir apsiginkluokite akmenimis, kad išvytumėt iš miesto sienų triukšmingąją nusidėjėlę, kuri tiek įžeidė Dievą ir žmones.“ Ir ji ėmė viešai išpažinti savo jaunystės kaltes. Jaunystės prisiminimas joje iššaukė didelį sumišima ir nusistebėjimą girdėjusių žmonių, tuo pačiu laiku piktoji dvasia sugėdinta šito nusižeminimo, pabėgo.*)

Pagaliau, paskutiniame puolime, gundytojas net išdrįso jai pasakyti: „Visas tavo gyvenimas yra tik klasta. Iš manęs, bet ne iš Jėzaus, tu turėjai visus malonumus, kuriais iki šiolei maitinaisi.“**) Tai buvo nuodinga vilyčia, paleista į Margaritos širdį. Gal būt, ji apie tai pagalvojo? Gal ji buvo apgauta velniškos klastos? Šitas abejojimas ją apniko, kaip nuodinga strėlė: ji ilgiau nebegalėjo pakęsti. Pagal savo paprotį, kuriuo turėtų vadovautis ir kitos sielos paskendusios giliuose abejojimuose, ji atidengė savo širdies žaiz-

*) Bevegnati, c. II.
**) Bevegnati, c. X.

dą Tėvui Bevegnati, kurį ji žinojo esant tikru mokytoju paslaptinguose dalykuose.

Sekmadienio naktį po iškilmingų Trijų Karalių, išgirdusi nežimišką balsą, ji tuojau pradėjo vykdyti savo dvasios vado duotus patarimus. Ji pamaldžiai persižegnojo ir sušuko: „Jei tu esi tamsybių dvasia, šviesos angelo pavidale, Kristaus vardu, nutilk ir pasitrauk". — „Aš nieko nebijau, — švelniai atsakė balsas. — Aš esu Viešpats tavo Dievas, gimęs iš Nekaltų Panelių Karalienės, garbintas Pranašų, pasiaukojęs Kalvarijos kalne. Aš būsiu parama tavo kovoje su piktąja dvasia. Jis meluoja tvirtindamas, kad jis tau galėtų suteikti džiaugsmų. Kaip gi jis tau galėtų suteikti džiaugsmo, kada jis pats jo niekados neturėjo? Ne, jis galėjo sukelti svajones, apgauti, po išoriniais ženklais kurstyti vidujinias aistras; bet tai viskas. Aš vienas, tavo Sutvėrėjas, galiu skaityti sąžinėse, aš vienas galiu tave praturtinti dangiškomis gėrybėmis, ir nepavydėdamas užtikrinti tavo amžinąja laimę, aš neleisiu, kad tu įkristumei į paspęstas pinkles visokio gero priešų.*)

Kada balsas jai kalbėjo, šviesos spinduliai apšvietė jos protą, tamsybės išsisklaidė kaip užkerėtos ir abejojimo baimė užleido vietą ramybės malonumams. Ramybė lydima kito gyvo jausmo,

*) Bevegnati, c. II ir X.

nemažesnio džiaugsmo, kuris kyla iš šito šv. kalno, kuriame viešpatauja laimes turtai! Toks turėjo būti Apaštalų džiaugsmas, kada Atpirkėjas jiems pasirodė savo prisikėlimo garbėje, nugalėtojas mirties ir pragaro ir kuris juos pasveikino šitais žodžiais: „Ramybė teesie su jumis!“

* * *

Mes čia įvairiuose trijuose punktuose sugrupavome įvairius pragariškos galybės puolimus ir Šventosios pergales. Iš čia skaitytojas geriau galės suprasti šitų kovų prigimtį. Bet nereikia pamiršti, kad jos tęsėsi keletą metų su nuolat augančiu įsiutimu ir klastingumu, pagal įstatymą, kurį Mūsų Išganytojas pats nurodė savo išrinktajai tarnaitei: „Žinok, kad kuo daugiau tavo siela ilgėsis Rojaus džiaugsmo, tuo daugiau tave persekios šėtonas savo klasta ir savo užnuodytomis strėlėmis“.*)

Gal būt, kai kurie skaitytojai mums prikiš, kad rašėme šitą skyrių: „Taip, iškasėte iš archyvų dulkių taip naivius padavimus, iškeldami į XX amžiaus saulę viduramžių velnių pasirodymo scenas, surinkdami keistus įvykius, kurie šių dienų mokslininkų akyse yra tik haliucinacijos ir sapnai. Tai tik medžiaga, — šauks jie, — netikinčiųjų pajuokai ir pagrindas laisvamanybei!“

*) Bevegnati, c. V.

Mes buvome numatę šitą priekaištą; jis nei vienai minutei nesustabdė mūsų plunksnos. Argi, pirmiausia, istoriko pareiga nėra sakyti tiesą nesidairant ir nenuslepiant? Tai mūsų nuomonė ir taisyklė, kuria mes vadovaujamės; antru atveju, nusileisti akliems to laikotarpio prietarams ir praeiti tylint bailiai pro įrodytus įvykius, tai būtų silpnybė, kurios mes niekuomet nepadarysime. Dėl šėtono pasirodymų, kurie sutinkami mūsų Šventosios gyvenime, mes galime iškelti tik du klausimus: ar šitie šėtono pasirodymai yra galimi? Ar tame, kas liečia šventąją Margaritą, jų tikrumas yra įrodytas tikrų ir neabejotinų liudininkų? Tačiau, dėl šitų dviejų klausimų, atsižvelgiant į tikrąją filosofiją, į sveikos logikos taisykles ir į gerą valią, abejoti netenka.

Šita tiesa, kad yra blogų dvasių, trokštančių žmonijos nelaimių ir kartais pasirodančių juntamose formose, jau žmonijai yra žinoma per šešis tūkstančius metų; ir mūsų dienų išminčiai visa tai atmeta, tuo tarpu kai patys nuolat atsiranda prieš panašias problemas, kurias veltui jie stengiasi išspręsti: stalų šokinėjimas, dvasių iššaukimas pagal medijumų nurodymus!

Kai dėl pasirodymų tikrumo, apie kuriuos čia kalbama, nereikėtų kelti abejojimo. Nes kaip gi įtarti šitos nusidėjėlės protą, pakeistą meilės, kuri paprastai papasakoja tai, ką ji matė, kuomet niekas šitame pasakojime nejaučia fanatizmo garbinimo, nei haliucinacijos nenuoseklumo? Arba

kaipgi įtarti jos gyvenimo aprašytojo, griežto vienuolio, išlavintas dvasios, visuomet siekiantį kritiškai pasakyti tiesą, niekados neieškantį garbės, kurios jis nebuvo reikalingas, gerą valią?

Vieną kartą sutikus dėl įvykių tikrumo, Apvaizdos motyvai ir tikslas dėl šėtono pasirodymų tuojau nustoja būti nesuprantama mįsle, kas tik apsišviečia tikėjimo šviesa. Ten matome gausiai spindint begalinę išmintį, kuri vyrauja pasaulio dorovės valdyme. Iš tikrųjų, kasgi būtų labiau verta Dievo, kaip suteikti priemonių tiems, kurie nori pakilti didvyriškomis jėgomis ir kilniomis kovomis iš dorybės į dorybę, iš didvyriškumo į didvyriškumą ir kada jis randa juose ištikimumą jo dėkingumui ir stengiasi juos iškelti neprigimties aklomis jėgomis arba savo pačių aistromis, bet grynu protu, kuris visą savo energiją nukreipia prieš bloga! Kasgi labiausiai yra jo vertas, kad spindėtų tų akyse, kurie smarkiausiai gina savo priežastį, kaip sunkiausios pergalės kainą, garbingą diademą! Kas gi pagaliau bus labiau nuolankus tiems, kad šita antžmoniška kova, perleisdama juos per bandymų ugnį, išvaduoja juos iš savanaudiškumo ir puikybės pančių ir suveda juos į artimesnį ryšį su Dievu, neišsenkamu židiniu amžinosios meilės!

Baisios kavos, reikia tai pripažinti, ir kuriose siela atiduota savo pačios jėgoms negalėtų išlaikyti viso šito svorio! Bet žmonijos Atpirkėjas niekados neapleidžia sielos ir duoda jai į

rankas nenugalimus ginklus: pasninką ir maldą. Su šitais dviem palaimintais ginklais Margarita apsigynė nuo šėtono. Didelis pavyzdys ir šventa pamoka mums, kurie turime nugalėti tą patį priešą! Mūsų siela yra kaip valtis, kuri gali judėti, bet ji be mūsų valios negali nustatyti krypties. Marinimosi atitolina audras; malda suteikia ramybę ir taiką.

SEPTINTAS SKYRIUS

Taikos Angelas.

Dorybė neateina per vieną dieną pilname savo pražydime. Ji turi savo laipsnius toje sieloje, kurią ji papuošia, kaip yda toje sieloje, kurią ji sunaikina. Ji turi taip pat savo jėgas, kuriomis ji visuomet bando priartinti ją prie Dievo. Tą patį mes matome ir Kortonos atgailotojoje. Viešpats Dievas, apipildamas ją malonėmis, pasirodydamas ir net draugiškai kalbėdamas su ja, kaip draugas su savo draugu, jai davė *nusidėjėlės* vardą. Ji žinojo tokį užsipelnius ir vis dėlto ji troško kilnesnio vardo, tokio, kuris nusako priklausymą dangiškajai šeimai. Išganytojas, apšviesdamas visus jos sąžinės vingius, davė jai suprasti, kad jos troškimas buvo per ankstyvas. „Mano vargšelę, — tarė jai, — tu nori būti garbės indas, kada tu dar esi nuodėmės indas". Margarita nusižemino prieš Tą, kuris yra šventumo prasmė ir pradėjo stengtis savo dvasios skaistumo jėga laimėti garbingą vardą, kurio ji siekė. Ji praleido aštuonias dienas prie T. Bevegnati kojų vėl iš-

pažindama iš naujo savo kaltes ir naikindama jas atgailos ašaromis.

Aštuntą dieną (1276 m. gruodžio 27 dieną) šv. Jono Evangelisto šventėje, ji su nauju užsidegimu prisiartino prie Dievo stalo ir pamaldžiai priėmė Angelų duoną. Tą valandą ji pasijuto visa paskendusi Dievuje ir išgirdo vargšų Mylimąjį jai kalbant su meile: „Mano duktie!“ Balsas buvo taip skambus ir suteiktas jai vardas buvo taip malonns, dvasinės malonės, kurios jį lydėjo, buvo taip brangios, kad ji manė mirsianti iš džiaugsmo. Staiga jos siela, pagauta religinio jausmo ir paskendusi Dievuje, pateko į ilgą ekstazę, kuri tęsėsi ištisą dieną su pertraukomis, per kurias tai ji reiškė savo kraštą pamaldumą, tai džiaugsmingai šaukė! „O neapsakomas mano Dievo gerumas! O Kristaus pažadėta ir nekantriai laukta diena! O neapsakomo švelnumo žodi! Jėzus mane pavadino savo duktere!“ Penki asmenys buvo šito džiaugsmo liudininkais ir paliko savo liudijimus: Tėvai Rainaldas, Ubaldas, Giunta, Marsas ir viena ponia, vardu Egilija, kuriai šitas reginis apsprendė pašaukimą, apie ką mes toliau kalbėsime.*)

Dieviškasis Išganytojas išklausė vargšės nusidėjėlės troškimus. Bet jo gerumo lobiai yra neišsibaigią; daug jis duoda, daug jis yra pasiruo-

*) Bevegnati, c. II ir VII.

šęs duoti. Jis pavadina Šventąją meiliausiais vardais. Jis kartas nuo karto vadina ją serafiškojo darželio papuošalu, kvepenčia žibuokle, nekalta lelija, meilės rože,*) savo seseria, savo mylimiausia mokine, savo širdies perlu. Tai išsireiškimai, po kuriais slepiasi nepaprasti švelnumai meilės, kuri grynina viską, ką ji paliečia ir įvykdo viską, ką pasako. Garbės vainikas, kuriuo jis pats puošia, kaip puikiausių gėlių giurlandą, kurios nei prabėgantis laikas nesunaikins, savo mylimos tarnaitės galvą. Pagaliau, kada nieko nebetrūksta šitam vainikui, jis uždeda ant jos kaktos dangiško papuošalo brangiausį deimantą. Mes norime kalbėti apie sužadėtinės vardą, brangų vardą tarp mūsų, rezervuotą rinktinėms sieloms ir susiejamą su tam tikromis iškilmėmis. Leiskime Bevegnatui aprašyti mums sceną, pagal pačios regėtojas pareiškimą.

Margaritos Angelas sargas pranešė jai džiaugsmingą dalyką. Jis pasirodė jai ir tarė: „Aš esu didžiojo Karaliaus pasiuntinys ir aš ateinu viską paruošti jo atvykimui!“ Ir jis prašo jos sutikimo; sutinka ne be baimės, nes jos širdis būvo padalinta tarp griežto paklusnumo valios mažiausiam Aukščiausiojo troškimui ir gyvam baimės jausmui, jaučiant savo didelį nevertumą. Sužieduotuvės vieną kartą nutartos dangiškame dva-

*) Bevegnati, c. IV, VII ir VI.

re ir angelas neša savo atsakymą prieš Amžinojo sostą.

Galutinis aktas įvyko rugpiūčio mėnesyje, vienoje dienoje iš Švč. P. Marijos dangun ėmimo; metai mums nežinomi. Didvyriškoji atgailotoja, palaušta atgailos griežtumo, buvo priversta pasilikti savo kambarėlyje, kur T. Bevegnati buvo įpareigotas nunešti jai šv. Eucharistiją. Kai tik mūsų tabernakulių Svetys peržengė slenkstį, staigi šviesa ir džiaugsmų banga tuojau pripildė jos išvargusią sielą. Laike Komunijos ji pateko į ekstazę ir jos akys atsivėrė nematomojo pasaulio paslaptims. Angelai apdengė jos pečius baltesniu rūbu už sniegą, papuoštą auksu, tokį rūbą, koks paprastai paruošiamas Karalių Karaliaus vestuvėms. Po to, jie uždėjo jai žiedą ant pirštо ir ant kaktos diademą, spindinčią brangakmeniais. Tai sužadėtinė paruošta savo jungtuvėms. Kada ji buvo pristatyta nemirtingajam Sužadėtiniui, iš jos degančių lūpų staiga iškrito švento Petro tikėjimo išpažinimas: „Tu, o Jėzau, esi Gyvojo Dievo Sūnus!"

„Aš tau pareiškiu, — tarė Viešpats, — kad tu esi mano sužadėtinė." Ir Margaritos širdyje įkurdamas savo sostą, jis įvykdė šitas mistiškas jungtuves, asketiškoje kalboje vadinamas dvasinėmis vestuvėmis, kurios tarp Sužadėtinio ir sužadėtinės sudaro tobulą gėrio bendravimą, nepalyginamai geresnį negu žmogiškas jungtuvės. Jis išpažino šventąjai visus savo nuopelnus, visus

savo turtus ir įsakė angelams jai suteikti dalies pavidale brangiausius dangaus perlus, Marijos — Magdalenos susimąstymo dvasią, serafinų uolumą, pranašų išmintį, stebuklų dovaną, širdžių pažinimą ir atsigaudama iš tos ekstazės, ji įsipareigojo gyventi tik jo garbei.

Ryšys yra pažymėtas jaudinančiu atsisveikinimu. „Margarita, garbink mane ir aš tave garbinsiu; mylėk mane ir aš tave mylėsiu; rūpinkis mano reikalais ir aš rūpinsiuos tavaisiais".*) Paskui jis vėl pakilo į nepasiekiamas aukštybes, kur gyvena laimingoji Trejybė ir Palaimintoji, atsigavusi ir paskendusi nusiraminime, bučiavo ir laistė ašaromis savo vargingo kambarėlio grindinį, kuris vienai sekundei buvo tapęs rojaus prieškambariu.

Nuo šios valandos iki bandymų, Sužadėtinio apsilankymai buvo labai dažnai ir kiekvienas jų, atnaujindamas čia aprašyto vaizdo įspūdį, atnešdavo Palaimintajai su didėjančia šviesa ir džiaugsmu, naują antplūdį jėgos ir dieviškosios meilės. Apie šituos regėjimus, kurių mes visų nežinome, nes ji savo išpažinčių klausytojui pareikšdavo tik tuos, kurie buvo reikalingi jos dvasios vadovavimui,**) apie šituos pasikalbėjimus, kurių daugelis buvo tik dėl jos, mes praeidami

*) Bevegnati, c. II, IV ir VI.
**) Bevegnati, c. IY ir Y.

priminsime tuos, kurie savo pobūdžiu geriau nušviečia jos dorybę arba jos įtakos išplėtimą. Čia tik priminkime, kad Viešpats Jėzus jai pasirodė daug kartų savo kūdikystės išvaizdoje ir kad ji pažino antgamtinės šviesos pagelba šitą pilną malonės veidą, šitą mylinčią širdį, šitą begalinį grožį, kuris džiugina išrinktuosius.*) Dar priminkime, kad kitą kartą ji turėjo laimės, kaip mylimiausias mokinys, ilsėtis ant Jėzaus krūtinės.**) Šitų malonių prigimtis mums iškelia sužadėtinę tikėjimo ir meilės sparnais ir skrenda ji visą laiką vis greičiau pasiaukojimo ir atsisakymo keliu.

Ribetas dvasines jungtuves aptarė kaip „antgamtinį ir pastovų jausmą Dievo buvimo sieloje ir jo vienybę su ja.“***) Tai sąjunga, kuriai žemiškoji sąjunga yra tik palšas šešėlis ir reiškia mistiškojo pakilimo viršūnę; aukščiau — jau dangus. Jei panašus pakilimas maišo mūsų mintis, tačiau jis nieko neturi, kas tiksliai neatitiktų Atpirkimo dogmai, nes jis savo esmėje nėra kas kita, kaip pasireiškimas antgamtinės dalies, kuri pakelia savyje visas per malonę sujungtas su Dievu sielas: paslėptas didybes čia žemėje už kūno šydo, bet kurios prašvis ten aukštai palaimintų regėjimų šviesoje.

*) Bevegnati, c. IV, VI ir VII.
**) Bevegnati, c. II.
***) *Mistika*, t. I. p. 303.

Tuo labiau galėtų mus stebinti, kad Išganytojas suteikė tiek malonių ir ypač taip greitai, moteriai, vos išėjusiai iš gėdos kelių ir save pačią kaltinančiai dėl tiek padarytų visokios rūšies nuodėmių, išskyrus hereziją.*) Bet nereikia pamiršti kad Dievo akyse esame, kuris patarimo klausia tik save patį ir kurio vienintelis įstatymas yra meilė; Dievo, kuriam patinka suteikti savo malonę ten, kur viešpatavo nuodėmė, kuris vienas sulaiko žmogų ant pražūties kelio ir iš persekiotojo staiga padaro apaštalą. Tuo labiau nereiškia pamiršti, kad Margaritos likimas turėjo Apvaizdos pramatytą misiją ir kad ji buvo reikalinga tam paruošti ir užtikrinti ją nepaprastais ženklais. Kada nepametama iš akių šitų dalykų, tuomet bus suprantama, kad pasirinkdamas moterį, nusidėjėlę, kad pririštų ją prie savo gyvenimo ir savo tikslų, Dievas yra ištikimas įstatymams, kurie valdo antgamtinę tvarką. „Jis pasirinko tą, kuris yra bejėgis pakeisti žmogaus protingumą ir tą, kuris yra silpnas pakeisti jėgai."

* * *

Margaritos misija, kurią apribojo savo tėvynės dorovės kėlimu, 1277 metų pavasaryje turėjo gražios progos pasireikšti. Dėl vidaus nera-

*) Bevegnati, c. IV.

mumų pilietinis karas jau buvo neišvengiamas. Margarita tuo jaudinosi; labai būtų sunku suprasti šventuosius, jei manytumėm, kad jie yra bejausmiai savo šalies skausmams ir džiaugsmams. Priešingai, juose visuomet Dievo meilė kartu susijungia su tėvynės meile. Tiktai jie turi savo būdus pažvelgti į įvykius ir savo ginklus atmušti priešui. Ir mūsą palaimintoji Margarita kreipėsi į dangaus ir žemės Valdovą; ji prašė su ašaromis globoti miestą, kuris jai suteikė taip garbingą prieglaudą. Tas, kuris atkreipia dėmesį į mažiausį šauksmą erelio, paklydusio kalnuose, negalėjo neišgirsti karštos savo tarnaitės maldos. 1277 m. gegužės 5 d. laike komunijos jis tarė jai: „Aš tave skiriu taikos nešėja. Tu įtikinsi vyskupą, kad jis pirm visko turi susirūpinti savo ganytojišku darbu, turi paleisti savo kariuomenę ir padaryti taiką su Kortona. Nelaimė jam, jei jis nepaklausytų!*)

Margarita, visuomet labai paklusni, šį kartą priešinosi. Argi pritiko jai, vargšei nusidėjėlei, daryti priekaištus vyskupui ir perspėti vieną iš viešpaties tarnų? Iš pradžių ji traukėsi nuo šitos misijos, kuri buvo priešinga jos nusižeminimui ir tik po naujo pasirodymo, kuris įvyko gegužės 11 d. ir griežtesnių paskatinimų, ji nutarė išpildyti šitą jai uždėta pareigą. Prelato laimei,

*) Bevegnati, c. IX, ir Dizert. VI.

jis pažino šitoje pasiuntinybėje tiesos balsą ir mokėjo išskaityti jame dangaus perspėjimą. Jis atsisakė nuo savo reikalavimų, nuėmė 1177 liepos 17 dieną uždėtą Kortonai bausmę ir pasirašė taikos sutartį, kuri priešingosios pusės buvo priimta to paties mėnesio 23 d.

1279 metais nauja sunki nesantaika iškėlė naują progą Šventajai būti taikos tarpininke, bet šį kartą nereikėjo jai viešai pasirodyti. Du pretendentai: Vokietijos imperatorius ir Sicilijos karalius kartu pareiškė savo teises į Toskaną, Ankarą ir Rumaniją. Veltui Šventasis Sostas protestavo prieš vienų ir kitų pretenzijas, primindamas jiems, kad šitos trys provincijos sudaro Šv. Petro valdomų žemių dalį. Jau prancūzų riteriai buvo surinkti Bolonijoj, o vokiečių kareiviai Tyrolyje. Visa Italija stebėjo šitas dvi kariuomenes ir neramiai laukė karo pradžios.

Kada jau padėtis buvo be išeities, T. Bevegnati, kaip viešo pasitikėjimo pasiuntinys, prašė nužemintosios atgailotojos patarpininkauti prieš Dievą tarp abiejų šalių. Ji tai padarė, pasiaukodama save, kad permaldautų Dievą už abi karo trokštančias šalis. Ji nieko nesakė ar jos auka buvo priimta, bet įvykių eiga tai aiškiai parodė. Popiežiui, tuo laiku buvęs Mykolas III, pavyko sušvelninti reikalavimus ir padaryti taiką tarp abiejų konkurentų.

Margarita, visuomet kukli ir paprasta, tik labiau džiaugėsi, labiau linko į nusižeminimą. Ap-

dovanota Sutvėrėjo begalinėmis malonėmis, ji neklausė žmonių kalbų, maišančių ramybę, bet aukojo viską Dievui, viso gero Tvėrėjui ir šaltiniui. Juk ji įstojo Trečiąjį Serafiškąjį Ordiną, kad plėstų Kristaus Karalystę, padėtų grįžtantiems prie jo ir mylimiems broliams ir geriau atliktų vargšų tarnaitės pareigas.

Argi užsimiršimas ir nieko nepaisymas yra jau bešališkumas? Argi jau nėra tobulybė? Ne. Šventieji turi šitą kilnų gėrio skatinimą, kuris neduoda jiems ramybės. Jie Evangelijos patarimų ir įsakymų kelyje turi žengti vis tolyn ir tolyn. Šitame kelyje paslaptingas balsas nuolatos jiems kartoja į ausį: „Pirmyn". Dar daugiau skaistumo, dar daugiau teisingumo, dar daugiau pasiaukojimo! Ir jie niekuomet nesustoja.

Uolioji Kortonos Tretininkė girdėjo šitą balsą ir kiekvieną dieną bėgo susirūpinusi į naujus pasiaukojimus. Šalia kūnų žaizdų, kurias ji gydė, ji surado kraujuojančias tėvynės žaizdas, kurios buvo dar gilesnės, kurios apmarindavo sielas ir uždengdavo Bažnyčios grožį. Kaip gi ji turėjo pasiruošti gydyti vienas ir kitas?

AŠTUNTAS SKYRIUS

Įkūrėja.

Mes jau pasakėme žodį apie Serafiškąjį Trečiąjį Ordiną. Reikėtų grįžti, nes daugelis žmonių, net tarp pamaldžiausių ir geriausiai nusiteikusių, neturi aiškaus supratimo. Vieni mato jo tik askėtinę pusę su savo regula ir privilegijomis, savo pasninkais ir maldomis; kiti matė tik jos politinę pusę su visuomenės susivienijimu, iš kurio kilo XIII amžiuje Italijos nepriklausomybė. Vieni ir kiti šitam Ordinui primeta nepilną ir klaidingą sprendimą, nes jie galvoja apie jį tik kaip apie kūną, jo išorinį spindėjimą ir dalinius pasisekimus. Čia kaip ir kiekvienam darbe, reikia žiūrėti dvasios, nes ji yra gyvenimo ir pasisekimo pagrindas. Kokia gi yra šito susibūrimo dvasia? Leonas XIII savo enciklikoje *Auspicato* mums ją parodo su minties ir stiliaus didingumu. „Pranciškus, — rašė jis — pasiryžo senstančiam pasauliui parodyti *Krikščioniško idealo* vaizdą ir atgaivino Europoje šeimyninę taiką, papročių grynumą, viešą ramybę, teisingą naudojimąsi asme-

nišku turtu, visus dalykus, kurie yra visuomenio pastovumo ir civilizacijos geriausias pagrindas".

Žmogus — Dievas jam padėjo skelbiant pamokslus pavyzdžiu ir žodžiais, kurio moralinė didybė apsprendžia dviem žodžiais: meilė Dievo ir meilė artimo. Štai *krikščioniškasis idealas*, kurį nuolankusis Asyžiaus Elgeta siūlė kaip pavyzdį visiems savo vaikams ir kuriuo tiek garbingų sielų pasinaudojo. Čia yra nemirtingos ir spindinčios jo darbų jaunystės pagrindas, nes tai yra atodūsis Dievo, visuomet budinčio prie žmonių giminės, kad suteiktų jai savo gyvenimo, savo grožio ir savo šventumo pasekėjus.

Asyžiaus Serafinas, atrodo, buvo pasiekęs šitą idealą, tiek, kiek jis yra galima pasiekti mirtingam žmogui, kada jis bučiuoja bjaurias raupsuotojo žaizdas, tuo sveikindamas dieviškąjį Raupsuotąjį, Mesiją. Jis nurodė tą patį tikslą mokiniams, kada jis skatino mylėti šita kilnia meile savo brolius raupsuotuosius: viduramžiais todėl juos vadino „gerojo Dievo ligonimis". Pasiaukojimas yra jų gyvenimo regula.

Tretysis Ordinas ne mažiau turi ir motiniškos dvasios. Jis visą laiką yra skatinamas veikti, jis visomis savo jėgomis traukia į gėrį. Tai paliudija jo metraščiai. Nuo įsikūrimo savęs atsisakymas ir pasiaukojimas vargšams jiems yra labai svarbus dalykas ir greitai susikūrė šeimos tradicija, kad visi Ordino nariai yra laikomi garbin-

giausia turto dalimi. Italijoje palaimintasis Lukezijus de Poggi-Bonzi, švento Pranciškaus Konvertitas ir pirmasis iš tretininkų, neša ligonius ant savo pečių, nesirūpindamas minios pajuokomis. Prancūzijoje Šventas Liudvikas, Tailleburgo ir Sainteso nugalėtojas, tikisi galėsiąs parodyti nusižeminimą tarnaudamas vargšams ir jiems mazgodamas kojas. Turinge, švelnioji Elzbieta, Vengrijos karaliaus duktė, stato ligonines, apriša savo karališkomis rankomis labiausiai užkrečiamas žaizdas, lanko grytelninkus ir vieną dieną, kada ji iš Wartburgo pilies išvyksta, apsikrovusi maistu neturtingoms šeimoms, mato savo geraširdišką meilę atlyginant stebuklu, kuris žinomas visame pasaulyje, tai rožių stebuklas.

Margarita šitos pavyzdžius turėjo prieš akis; ji maitinosi ta pačia dvasia, ji gyveno tomis pačiomis tradicijomis. Iš šito trejopo šaltinio galingai ištryško uolumo darbai, kuriuos mes peržvelgsime.

Vos apsirengė Trečiojo Ordino drabužiu, kaip ji pasijuto motina visiems tiems, kurie kenčia**), garbindama po jų skudurais ir kruvinų žaizdų dieviškąjį Galgotos Nukryžiuotąjį. Ji paskiria jiems savo rūpesčius, išdalina jiems turtingųjų auksą, ir kada ji jau nieko neturi, palieka

*) Žiūr. to paties autoriaus „Šv. Elzbieta iš Vengrijos".
**) Bevegnati, c. VIII.

jiems savo šydą, savo virvę, savo indą, palydėdama visuomet savo dovanas keletu iš širdies kylančių žodžių, kurie daugiau reiškia negu bet kokia pagelba. Vidurţiemį ji nusiunčia savo apsiaustą vienam paniekintam vargšui, neturtingos šeimos tėvui, pasilikdama savo drebančiam kūnui apdengti tik šiurkščią ašutinę ir dar ištaria jam šiuos meilingus žodžius: „Savo broliams vargšams aš atiduosiu viską iki savo gyvybės, nes aš juos visus nešioju savo širdyje“*).

Ji, savo ugningam uolume, stengėsi palengvinti visus jų skausmus ir ant savęs pasiimti visus kryžius, ji stengėsi nors sumažinti jų kartumus. Maldininkai, seneliai be pastogės, našlaičiai ir apleisti ligonys ypatingai traukė jos dėmesį. Ji įsteigė prieš savo namą prieglaudą maldininkams, kuri dar ir šiandien tebėra. Kai dėl kitų jos globojamųjų, daug skaitlingesnių ir labiau vertų rūpesčio negu pirmieji, ji sugalvojo pastatyti jiems vieną iš tokių rūmų, kuriuos vidurinių amžių kalba iškilmingai pavadino Dievo Rūmais; ir, paskatinta pranciškono T. Bevegnati, ji puolėsi prie darbo neabejodama, kad šventi meilės troškimai jai padės. Dievas jai davė malonę laimėti. Monteaporto mūšio didvyris, Hugueso Caseli, kuris 1270 m. buvo išrinktas Kortonos burmistru ir nuolatos darė gerus darbus, pagyrė šituos su-

*) Bevegnati, c. II, VI ir VIII,

manymus ir pažadėjo paremti juos Didžiojoj Taryboj visa savo autoriteto įtaka. Diabella jai pavedė savo namus, tuos tėvų namus, kur nuolankioji tretininkė turėjo pirmą savo ekstazę. Marinaria Moskari ir daugelis turtingų Kortonos šeimų taip gausiai parėmė šitą darbą, kad 1286 metais Dievo Rūmai buvo atidaryti Gailestingosios Dievo Motinos ligoninės vardu visokių ligų ligoniams.*) Tai didelis katalikiško uolumo jėgos pavyzdys! Piniguočiai iš savo aukso nieko nepastato, egoizmas ir savimeilė nugali juose meilę! Vargšė moteris pastato rūmus, nes meilė, savo reikalų užmiršimas, turi paslaptį duoti be saiko ir atsiduoti pačiai.

Margarita buvo pasiryžimo kurstytoja ir siela. Ji ten apsigyveno kaip gailestingoji sesuo. Ji buvo džiaugsminga, pilna energijos vargšų tarnaitė, einanti jiems rinkti aukų, maitindamasi tik jų valgio likučiais, slauganti bjauriausiomis ligomis sergančius ligonius ir besistengianti didžiųjų švenčių dienomis paruošti ligoniams gausiausias puotas.**)

Jos vienos nebutų užtekę patenkinti tokiai tarnybai. Bet dorybės pavyzdys patraukia, ir didelės aukos suteikia didelėms sieloms žavesio.

*) Bevegnati, *Disert.*, c. X ir *Parmos kronika* šito miesto muziejuje.

**) Bevegnati, c. II.

Pirmaisiais metais daug asmenų atbėgo prie Palaimintosios karštai maldaudami priimti juos draugystėn ir pažadėdami tarnauti Dievui jai vadovaujant ir rūpintis vargšais. Ji subūrė juos į Kongregaciją, pagal šv. Pranciškaus drausmę, bet neuždarė jų vienuolyne ir sustate joms tokias taisykles, kurių išmintingi reikalavimai aiškiai parodo, kad jos pamaldumo mistiškasis džiaugsmas nieko nekliudė jos praktiškojo proto aiškumui, nei jos organizacinių gabumų našiam veiklumui.*) Jai pavyko gauti iš Arezzo vyskupo Vilhelmo Ubertini (1286 m. gegužės 26 d.) jos įsteigtas draugijos pripažinimą ir laimėti liaudies prielankumą, kuri naująsias tretininkes pavadino Vargdienių seserų vardu.

Nelaimei, šitų meilės didvyrių vardai mūsų dienas pasiekė tik trys ir tai be jokių smulkmenų. Tai Sesuo Egidia, ugningos dvasios ir trokštanti pasiaukoti. Išganytojas Margaritai pranešė, kad jis ją patalpins cherubinų chore.**) Sesuo Adriana švelnios ir skaisčios sielos, kuri, maldingoje kelionėje pas Angeliškąją Dievo Motiną ištrėmimo skausmus išmainė į Tėvynės džiaugsmus;***) ir Sesuo Margarita Sienietė, daug pana-

*) Bevegnati, *Disert,* c. X ir Liudviko de Pelago užr. 219 p.

**) Bevegnati, c. VIII; ir *Disert.,* IV. Sesuo Egidija mirė 1295 m.

***) Bevegnati, c. XI, p. 8.

šumo turinti su mūsų šventąja, greitu žingsniu žengianti tobulybės keliu. Apie ją Išganytojas pasakė įsteigėjai: „Žinok, o mano sesuo, kad aš jai suteiksiu savo malonių. Toks yra jos papročių skaistumas, kad nėra Kortonoje sielos, kuri man būtų malonesnė". Vargdienės seserys sudarė nuolatinę bendruomenę, sujungtą tos pačios pasiaukojimo minties ir siekiančios to paties idealo po mūsų Palaimintosios globa, Tretysis Ordinas joms buvo regula ir ligoninė-vienuolynas.

Ar ją paskatino šventosios Elzbietos iš Vengrijos pavyzdys? Galima su tuo sutikti, bet tai nemažina ir jos narsumo, nes Italijoje viduramžiais tokios rūšies įstaiga buvo pirmoji.*)

Prie šitos tretininkų kongregacijos prisijungė ir viena brolija arba geriau viena korporacija; kuri jas papildė ir gelbėjo jų darbuose. Šita laiminga draugija yra laikoma jos kūriniu. Kūrinys išnyko, bet argi galima jo nepaminėti, kada jis turėjo tiek reikšmės tų laikų gailestingiems darbams. Šita kongregacija buvo vienuoliško pobūdžio, bet jos nuopelnai visuomeniniam darbe yra neužginčyjami.

*) Ši kongregacija išsilaikė iki 1591 m., kada pagal XVI amž. skonį Seserys buvo priverstos užsidaryti vienuolynan. Jų vienuolynai buvo panaikinti per prancūzų revoliuciją.

* * *

Gailestingosios Dievo Motinos kongregacija įsteigta 1286 ir tų pačių metų lapkričio mėn. pripažinta Vilhelmo Ubertini, Arezzo vyskupo, atidarė duris be skirtumo visiems geros valios žmonėms. Rinkta administracinė taryba buvo įpareigota valdyti ligoninės turtus ir priimti aukas. Bet jų veiklos plotas buvo daug platesnis: jis apėmė visą miestą; daugelis šelpėjų, įtakingų asmenų ir kilmingų ponių buvo paskatintos rūpintis vargšų reikalais, jų butais ir dėjo pastangas palengvinti jų kančias. Kiekvienam jų buvo nurodytos pareigos nurodyti specijalūs uždaviniai; mums atrodo kai vis tai buvo Šventosios darbas. Vieni iš narių turėjo ypatingai rūpintis sergančiais Mažesniaisiais Broliais; kiti, pilietinio karo metu, kongregacijos nariai rinkosi apie savo vėliavą ir naudojo visas savo jėgas užgesysi nesantaikos ugniai. Kaip matome, tai buvo išmintingai suorganizuota labdarybė, gailestingosios Karalienės globoje, turinti aukštą tikslą ir tinkamas priemones.

Šitos dvi kongregacijos, ištisai visuomeninio pobūdžio, nepalyginamai kilnesnis darbas negu medžiaginių pastatų statymas, Margaritos išminčiai teikia didelės garbės. Tai buvo drąsi ir sekminga naujanybė, kurią nustelbia tik Šventas Vincentas Paulietis, iškilęs į aukštybes ir visą pasaulį apdengęs labdarybės įstaigomis. Šitame

darbe, kad pakiltų į šitas aukštybes, mūsų uolioji Tretininkė nejieškojo kitur įkvėpimo, kaip tik Reguloje ir stengėsi būti ištikima Ordinui, kuris nuo švento Pranciškaus Asižiečio iki mūsų laikų, „visą laiką turėjo nuostabiai gyvą nujautimą sukurti naujas formas, kurias krikščioniškoji labdarybė ir vieningumas pareiškia kiekvienam laikotarpy".*)

Laisva nuo kitų rūpesčių, Palaimintoji galvojo galinti nuo šio laiko paaukoti savo dienas ir naktis tik naujajai savo šeimai: Gailestingosios Dievo Motinos ligoninės našlaičiams, ligonims ir seneliams. Bet tai ne viskas. Dievas jai skiria kitą uždavinį, greičiausiai kilnesnį, bet kuris taip pat reikalauja ir daugiau pasiaukojimo: rūpintis pagydyti savo laikų žaizdas, asmenines ir visuomenines nesantaikas.

*) Claudio Jannet. Žiūr. „Ekonominė Sąjunga". 1884. XII. 1 d.

DEVINTAS SKYRIUS

Stebukladarė.

Per du šimtmečius tautinis ir kartu šventas klausimas nedavė ramybės visų širdims, tai rytų klausimas. Visi stengėsi atpirkti Kristaus grabą ir žinoti kas Rytus nugalės: Kryžius ar Mėnulis, civilizacija ar barbariją, Kalvarijos kalno mokiniai ar islamo sektos. Jau aštuonis kartus nuo Godefroy iš Bonillono iki Liudviko šventojo, Rytai buvo sukrėsti popiežių balso ir buvo pulta musulmonų valstybė tarp nuostabių pasisekimų, lydint nemažiau nuostabioms jėgoms. Po 1241 metų Jeruzalė vėl buvo atitekusi Kalifo valdžion, kuris grasino ir likusiai Palestinai. Katalikybė Rytuose buvo pavojuje ir aukščiausio Bažnyčios vado balsas nuskambėjo į visus pasaulio kampus, skatindamas kunigaikščius imtis ginklo. Graži ir kilni misija, kuriai vadovavo popiežius ir kuris su nepalaužiamu griežtumu pasiekė laimėjimo ir prieš kurią visos aistros turėjo nutilti! Margaritos garbė čia taip pat turėjo prisidėti ir turėti savo vietą, garbingą vietą visuose reikaluo-

se Bažnyčios, Šv. Pranciškaus Ordino ir Kortonos miesto.*)

Bet kiekviena misija, kad ji būtų tinkamo žmogaus atlikta, turi turėti tikrą įgaliojimą. Kristus nelaužo šito įstatymo, nes jis nori apsaugoti savo Bažnyčią ir tautas nuo žuvimo. Kada jis pasirenka nepaprastą pasiuntinį, jis jam suteikia savo visagalybę, taip kad minios pravertų akis praregėti tiesai ir sugrįžtų į tikrą kelią. Taip buvo ir su mūsų Palaimintaja. Jis pareiškia ir patvirtina jos misiją neabejotinais ženklais, antgamtiniais šitos dovanos vaisiais, kurią jis buvo jai plačiai suteikęs sužadėtinės vardu: stebuklų dovana, ateities žinojimas, širdžių nujautimas.

Kaip stebukladarė, ji įsako velniams, ligonims, mirčiai ir Tėvas Bevegnati paskiria ilgą ir įdomų straipsnį, kuriame papasakoti jos padarytieji stebuklai.

Kortona, jos antroji tėviškė, pajuto jos pirmą antgamtinį pasireiškimą. Pirmiausia, prikėlimas, kuris įvyksta labai retai net ir didžiausių šventųjų gyvenime. Viena vargšė motina buvo beviltiškai nusiminusi; grįžusi namo, ji rado savo mažyti tik ką mirusį, dėl to ji save kaltino nerūpestingumu. Nepajėgdama pakelti savo vyro pagrįstų kaltinimų, ji nutarė kur nors pabėgti. Bet kelyje pakeitusi nuomonę, ji atsiminė šventąją

*) Bevegnati, c. VIII.

Tretininkę ir pasitikėdama skubėjo pas ją prašyti savo vaikui gyvybės. Margarita verkė su šita nelaiminga moteriške, ramino ją ir tarė: „Eik, tavo vaikas yra sveikas“. Motina parėjusi, iš tikrųjų, rado savo sūnų atsigavusį ir jai besišypsantį su neišreiškiamu dėkingumu. Pagauta šito džiaugsmo, ji bėgo pranešti visam miestui apie naują stebuklą, džiaugdamosi kukliosios tretininkės stebukladarės galia.*)

Tame pačiame mieste, vienas literatas, vienas iš nesuprastų ar nelaimingų genijų, kurių randame visuose amžiuose, iš beviltiškumo pasikorė. Margaritai buvo pranešta apreiškimu. Tuojau su draugėmis nubėgo ji nusikaltimo vieton, papiovė virvę ir išgelbėjo gyvenimą nelaimingojo, kuris be Palaimintosios pagelbos būtų amžinai žuvęs. Jis pažadėjo išgelbėtojai nuo to laiko drąsiai atlikti savo uždavinį. „Iš jo ir iš Šventosios draugių, prideda jos bijografas, patyrėme šitą įvykį“.**)

Garsas apie šituos du stebuklus pasklido visoje Toskanoje, ir tuojau žmonės bėgo iš visų pusių maldauti kokios nors laikinos arba dvasinės malonės. Taip iš Borgo San Sepolero buvo atvežtas jaunas velnio apsėstasis, kuris baisiai kentėjo. Nežiūrint jo jaunystės, kada jis buvo kankinamas

*) Bevegnati, c. XII.
**) Ibid.

piktas dvasios, trys stipriausi vyrai vos galėjo jį išlaikyti. Paklaustas artimųjų, kaip jis būtų išlaisvintas iš šitų kančių, visiems vienodai atsakė: „Per užtarimą ir nuopelnus Sesers Margaritos Kortonietės". Jo tėvai nutarė jį atvežti į šitą miestą. Kada jie buvo ant Kastelio Girardi aukštumų, iš kur tolumoje buvo matyti Kortonos bokštai, Šetonas pabėgo šaukdamas: „Šitų kalnų oras yra pilnas Margaritos maldavimų! Jos malda mane degina". Tėvai nuvyko iki Kortonos jai padėkoti ir gauti jos palaiminimą. Į graudžius jų padėkos žodžius, Margarita dejuodama atsakė; „Stebuklą tenka priskirti tik Dievui, kuriam mano nuodėmės ir nedėkingumai galėjo būti tik kliūtimis". Ir jos nusižeminimas juos sutvirtino taip, kaip sūnaus išgydymas buvo suraminęs.*)

Šitą stebuklą tuojau sekė kitas, kur buvo pagydyta viena jauna moteris, taip pat iš Borgo San Sepolero, kuri lojo kaip šuo, baubė kaip jautis, staugė kaip liūtas ir kurios galva taip judėjo, lyg ji norėtų užsimušti. Grįžus į savo tėviškę, pagydytoji nesiliovė skelbti nuopelnus ir išlaisvintojos meilę.**)

Šventoji stebukladarė antgamtiniu būdu pati iškildavo be jos noro viešai pagarbai. Tarp šitos pagarbos, kurios yra pilni Toskanos kronikinin-

*) Bevegnati, c. IV.
**) Bevegnati, c. XII.

ko puslapiai, yra vienas įvykis, pro kurį mes tylomis negalime praeiti, nes jis nušviečia dieviškų veiksmų aplinkumoje šitą nuostabų misijos panašumą, kurį mes jau esame pažymėję tarp didžiosios Judėjos atgailotojos ir šitos, kuri po trylikos šimtmečių iš kilo gyvam susidomėjimui savo serafišku uolumu, savo privilegijomis, savo apaštalavimu net iki stebuklų.

Margarita nuolat gyveno mintimis Golgotos aukštumoje. Ji ten stovėjo po kryžiaus kojų drauge su skausmingąja Motina ir šventomis Evangelijos moterimis ir maldavo Kalvarijos Auką įlieti į jų širdis kančios kieliko kartumus.*) Dieviškasis Išganytojas pritarė šitiems troškimams, kurie atatiko Jo norus. Didžiojo ketvirtadienio naktį, tikriausiai 1287 m.,**) jis įsakė jai rytojaus rytą nuvykti į Mažesniųjų Brolių bažnyčią, kur tik ji viena galės dalyvauti begalinėje Marijos kančioje. Reikėtų serafiškos plunksnos papasakoti taip dangiškiems stebuklams. Mes tik turėsime, garbingojo Šventosios paslapčių saugotojo dėka, dalyvauti šitoje scenoje, kurios jis buvo liudininku, kurią mes čia ir paduosi jo žodžiais.

„Didįjį Penktadienį, rašė jis, Dievo tarnaitė atėjo anksti į Švento Pranciškaus bažnyčią ir

*) Bevegnati, c. V.

**) Yra tikra, kad T. Bevegnati dalyvavo šitoje *nukryžiavymo scenoje* ir iš kitos pusės, kad jis išvyko Siennon 1290 m.

mane prašė būti vienuolyne, nes Viešpats Jėzus jai pareiškęs, kad ji šiandien *dvasioje bus nukryžiuota.**) Iš tikrųjų, po skaitytinių mišių apie 9 valandą ji buvo pagauta ekstazės. Visa kančios drama vyko jos akyse. Ji matė Išganytoją išduotą Judo pabučiavimu, Petro išsigintą, apaštalų paliktą, išstatytą Kaifo ir Piloto kareivių pajuokai ir galėjo matyti baisiausiai erškėčių sužeistą Jo veidą. Ji girdėjo botago kirčius, kurie raižė nekaltą kūną, šauksmus pariziejų apakintos minios, bildesį vinių, kurios lindo į jo rankas ir kojas. Žodžiu, ji išryškino kiekvieną kančios vaizdą, nebodama ir Kortonos gyventojų buvimo, kurie atbėgo pamatyti tokį nepaprastą reginį.

„Ji buvo rankas sukryžiavusi ir, atrodė pati išsitempusi ant kryžiaus, ir jos veido bruožai išdavė jos skausmų didumą. Trečią valandą, tą pačią valandą, kada mirė Kalvarijos Auka, ji sukniubo, taip pat nuleido galvą ir atrodė beveik mirusi. Aplinkui buvę žmonės pradėjo verkti.

„Atsigavusi ji nudžiugusiu veidu pakėlė akis į dangų ir dėkojo Viešpačiui už dar kartą jai suteiktas malones. Bet kai tik ji atsisuko ir pamatė didžiulę minią, besiveržiančią prie jos, jos džiaugsmas staiga pasikeitė į gilų liūdesį. Ji būtų norėjusi paslėpti didžiojo Karaliaus dovanas, bet štai kunigas ir tikintieji stebėjo jos vidinį

*) „Scient sibi tuerat revelatum a Domino, delebat ad crucem die illa *mentaliter crucifigi*" Bevegnati, c. V.

ryšį su tuo, kuris ją mylėjo. „Nurimk, mano duktė, — taria jai nuolankiųjų Mylimasis, — aš noriu, kad tu būtum *nusidėjėlių veidrodis*, net ir labiausiai užsispyrusių. Aš noriu, kad jie būtų nugalėti tavo pavyzdžio, nes mano gailestinga širdis yra visuomet atvira darantiems atgailą". — „Viešpatie, — atsako ji, — todėl, kad Tavo garbė ir sielų gerovė yra pavojuje, aš su džiaugsmu pasiduodu". Ir staiga jį atsikelia daug drąsesnė ir labiau pasiryžusi negu buvo rytą.

Artėjant nakčiai, ji išvyko į savo celę. Naujoji Magdalena, skausmo išvarginta, žiūrėjo į praeivius. Ir meilė, šita aistra, kuri veda į gėrį, praturtina dideles sielas, nes jas priverčia pakilti virš savęs, meilė jai suteikė naujos reikšmės, kurios jokiu būdu nebuvo galima palyginti su stabmeldžių meile. „Ar nematėte Viešpaties, mano Dievo? Kokia aš esu nelaiminga, kur aš eisiu jo ieškoti? Ah! Jei aš galėčiau Tave matyti, o mano Dieve, kokiu begaliniu džiaugsmu prisipildytų mano širdis! Aš ieškau, dejuoju, šaukiu, budžiu, kenčiu ir jaučiu savo sugniužusią širdį ir tačiau aš jūsų nerandu: mirtis, neišvengiama mirtis Jį dengia nuo mano maldavimų. Atsakykite man, o angelai, atsakykite man žmonijos vaikai; ir jūs, bedvasiai sutvėrimai, klausykite mano maldavimų. Pasakykite man, kur yra mano nukryžiuotoji meilė. Aš jos ieškau ir nerandu. O saldžiausias Jėzau, mano gerasis valdove ir mano gyvenimo džiaugsme, kodėl mane apleidai? Kur

Tu esi pasislėpęs? Veltui aš degu troškimu Tave matyti ir išgirsti. Deja! deja! vargas man! Kam man reikalingas gyvenimas, jei aš neturiu to, kuris džiugina mano sielą"?

„Grįžusi į savo celę, ji visą naktį praleido prie Nukryžiuotojo kojų, nenorėdama kito maisto, kaip tik savo skausmo ir leisdama išsiveržti kartas nuo karto panašiems dejavimams: „Ką padarei, mano Dieve, kad žmonės taip žiauriai su Tavim elgėsi? Kas pervėrė Tavo rankas? Kas Tave nukryžiavo"?

„Iš kitos pusės, ji buvo labai paklusni šventosios Dvasios veikimui, kurios įtaka taip pat dažnai pasireiškė. Tai įvyko net tų pačių Velykų sekmadienį; kada aš aiškinau liaudžiai dienos Evangeliją, ji pakilo ir mane pertraukė šituo staigiu posakiu: „Ar žinote, kur yra mano Išganytojas, mano nukryžiuotasis Jėzus? Kur jį padėjote? — Nusiraminkite, — aš Jai atsakiau — jis yra taip geras, kad tuojau Jums pasirodys. Ji nurimo labiau mirusi negu gyva, bet pilna vilties. Rytojaus rytą Tas, Kurio ji laukė, pasirodė savo garbės spindėjime, toks, koks Jis buvo pasirodęs Marijai-Magdalenai prisikėlimo dienoje. Jis išblaškė jos neramumus, pareiškė savo širdies paslaptis ir išnyko, palikdamas ją paskendusią dėkingume ir ramybėje.*)

*) Bevegnati, c. V.

Po senojo kronikininko plunksna gyvas ir kuklus įvykių atpasakojimas dar mus ir šiandien jaudina. Kaip gi turėjo pergyventi tie asmenys, kurie buvo įvykių liudininkai? Kokį įspūdį turėjo iššaukti šitie antgamtiniai įvykiai tikinčios, godžios stebuklų ir greitos džiaugsmui pasiduodančios tautos vaizduotėje? Ir kada pagalvoji, kad Margaritos stebuklų dovanai tenka pridėti dar didelį širdžių prisirišimą, kad ji skaitė sąžines kaip atvirą knygą, atidengdama nusidėjėliams slapčiausius jų sąžinių kampelius, jų nenugalėtas ydas, jų įvykdytas šventvagystes, aišku, kad ji galėjo atspėti jų rūpesčius ir suteikti jiems vaistų. Kada prisimeni, kad jos gyvenimo šventumas uždengė stebuklų spindėjimą, argi negalima padaryti išvados, kad jos misija tikrai buvo kilni ir kad jos žodis, paremtas tokiu autoritetu, turėjo nepaprastai paveikti sielas?

Tai išvada jos gyvenimo aprašytojo. Pirmiausia tą išvadą jis daro Kortonai, paskui prideda: „Jos veikimo galia išsiplėtė toli už Toskanijos ribų. Kunigai ir tikintieji, kilmingieji ir liaudis bėgo iš visų kraštų, iš Gubio, Romos, Florencijos, net iš Prancūzijos ir Ispanijos,*) kad galėtų pamatyti šventosios veidą, išgirsti jos patarimus ir per jos tarpininkavimą pasveikti iš ligos, išsiliuoti iš šėtono ar pakilti iš nuodėmių. Jis pats pasakoja, kad buvo apgultas atgailotojų, apšviestų

*) Bevegnati, c. IV ir VI.

arba sujaudintų Šventosios žodžio ir atsitiko, kad jis, pagautas nekantrumo, pasakė jai šituos žodžius: „Aš negaliu pakęsti valyti tiek daug tvartų per vieną dieną"! — „Visai ne tvartus jūs valote, — atsakė ji švelniai šypsodamasi, — bet jūs švarinate šventoves".*)

Mes priminėme šitą Bevegnati pasikalbėjimą, nes jis geriau negu ilga kalba parodo gilią ir sekmingą įtaką, kurią Margaritos apaštalavimas reiškė sieloms.

Yra tikra, kad niekas neatsitraukdavo nuo jos kilnia nuotaika apsuptos, celės nejausdamas gilaus susijaudinimo. Šitas dalykas neturi mūsų stebinti, nes tų laikų gyvenime kilnumas buvo labai gerbiamas ir dažnai, metę netvarkingą gyvenimą, žmonės savo klaidas atitaisydavo skaudžia atgaila. Visuomet Kortonoje sažinės balsas turėjo viršų ant aistros ir dvi didelės to laikotarpio ydos: prabanga ir pilietinė nesantaika, greit pranyko. Guelfai ištiesė viešai ranką Gibelinams; krikščioniškasis paprastumas ir skaistybė buvo vėl gerbiami; į šeimas grįžo taika.

Didinga pergalė, kurią išimtinai galima paskirti pasitikėjimui, teikia garbės šitam katalikybės laikotarpiui ir yra amžinu mūsų didvyrės nuopelnu. Bet taip pat reikia pasakyti, kad ta perga-

*) Bevegnati, c. IV.

lė buvo neilga, atsišvelgiant į aistrų pabudimą, ir dar nevisiškai pilna, nes Šventosios veikimo laukas buvo ištikrųjų siauras. Tą ji suprato ją išgązdinusiam regėjime. Tai įvyko 1298 metų Gavėnios metu prieš šv. Juozapo šventę. Viešpats atvirai parodė jos akyse šalia jos atverstų sielų, visokių rūšių pasibaisėjimą, kuris šliaužiojo žemės paviršiuje: katalikų apgavystes, kunigaikščių nesantaiką, žydų suktybę ir per tai sudaužytus altorius, jo kapą ir šventasias vietas atiduotas mahometonų kariams išniekinti. „Mano priešai, — sakė jis jai, — šiandien yra daug skaitlingesni, negu mano kančių dieną ir toks yra jų įsiutimas, kad jei mano kūnas būtų didelis, kaip pasaulis ir dar kantrus, aš būčiau nuo galvos iki kojų apdengtas žaizdomis.*)

Šitas baisus vaizdas, pažinimas kai kurių blogybių, kurios grasino krikščionybei ir dar daugiau, reginis savo dieviškojo Sužadėtinio kruvino veido, joje pagimdė mintį dar didesnės aukos negu jos apaštalavimas, už kurią yra aukštesnis tik kraujo kankinys. Ji atsidavė kaip atpirkimo auka, išskyrus raupus, ligoms ir visokios rūšies bandymams, kuriuos jai tik siuntė Dievas. Jos auka patiko Aukščiausiąjam ir buvo nuplauta nekaltojo Avinėlio krauju. Po kelių dienų po

*) Bevegnati, c. V.

šito regėjimo, kovo 25 dieną,*) tuojau po komunijos, ji pamatė nužengiant iš dangaus šviesų kryžių, ant kurio ji ištiesė savo rankas, dar tikrai jo neprisilietus. „Kur yra vinys, kad mane prikaltų ant šito kryžiaus?“ — galvojo ji. Vos tik ji ištarė šitą prašymą savo sielos gilumoje, pasirodė jai Sužadėtinis erškėčių vainiku ant galvos, rankos ir kojos pervertos vinimis, toks, koks buvo Kalvarijos kalne. Pamačius šitą reginį, Margaritos širdis paskendo skausme ir užuojautoj. „Ach! Viešpatie, — sušuko ji, — kad aš pasiaukočiau su Jumis“! — „Taip, — atsako dieviškasis Mokytojas — tu būsi kankinė su manimi. Reikia, kad tavo siela nusivalytų priespaudose, kaip auksas ugnyje, bet ne tavo kūnas, o tavo širdis bus nukryžiuota“.**) Pagaliau, parodydamas jai dvasioje, Kortonos tvirtovės atkalnėje vieną prastą ir vargingą namelį ir paskatina ten gyventi atsiskyrus ir užsidarius, pervėręs jos širdį viena iš šitų mylimų vilyčių, kurios džiugina ir kartu ramina meilės apimtą širdį.***) Žaizdos buvi-

*) Netenka abejoti, kad šitas regėjimas buvo mėnesį prieš celes pakeitimą. Šita išvada aiškiai išplaukia iš Viešpaties žodžių Šventajai: „Pasakyk savo išpažinčių klausytojui, kad netrukdytų laisvai pakeisti celės (Bevegnati, c. V.)

**) Bevegnati, c. V. — Martyr mea (c. X.)

***) „Šita žaizda, sako Smaramelli, yra liepsnojančios ir degančios meilės žymė, kurios dėka Dievas staiga iškelia sielą virš visų, duoda pajausti save ir tuojau pasišalina“. (Žiūr: *Mistika,* Ribeto, t. I p. 423.)

mo paneigti negalima, nes tai dieviškosios galios patvirtinimas ženklu to, ką kalbėjo žodžiais.

Kada Margarita pranešė savo geradarėms, Mažesniesiems Broliams, kad iš aukštai buvo gavusi įsakymą apsigyventi tvirtovėje, vieni ir kiti pasipriešino šitam sumanymui: jos draugės, kad būdama jų įsteigėja ir viršininkė, ji negalėjo jų palikti; Marinaria ir Raneria, kad palūžusi jos sveikata nuo šito pakeitimo nepatektų į pavojų; Bevegnati ir jo draugai, kad ji mažiau atneštų religinės pagelbos ir iš tikrųjų, kad jie bijojo, jeigu ji numirtų ten ant kalno viršūnės, netekti jos mirtingųjų palaikų.

Palaimintosios niekas nesulaikė. Viešpaties paskatinimas buvo tikras ir dėl to nuolankioji Tretininkė turėjo pilną teisę to įsakymo paklausyti. Ji tai padarė be godumo, kuris karakterizuoja šventuosius su šita atsisakymo dvasia, kuri nori tik patikti Dievui ir su šituo kilnumu, kuris nežino kliūčių, negaišdama, bet ir nesiskubindama. Nes kaip gi be susijaudinimo galėjo atsisveikinti šitą švento Pranciškaus bažnyčią, pilną atsiminimų iš jos įstojimo į trečiąjį Ordiną, šitą kambarėlį, prie kurio ją rišo tiek malonių ir antgamtinės meilės, šitą Gailestingosios Dievo Motinos prieglaudą, kurią ji pati įsteigė, savo draugėms, kurias ji buvo subūrusi į vienuolinį gyvenimą, pagaliau šituos vargšus, kurie buvo lyg jos širdies dalelės? Šventųjų širdys nėra nejautrios. Jeigu jų drąsa nesusilpnėja prieš bandymus, tai to-

dėl, kad jie Dievo valią stato aukščiau visų prigimties jausmų, ir štai kur yra jų nuopelnas.

Taigi, 1288 gegužės 1 dieną, lydima tarnaitės, kadangi jos sveikata reikalavo priežiūros, lipo ji į Švento Gilleso kalno šlaitą ir apsigyveno tame kambarėlyje, kuris jai dvasioje buvo nurodytas.

DEŠIMTAS SKYRIUS.

Šventojo Margarita ir Šventoji Žemė.

(1288—1291)

Margaritos celės pakeitimas • supuolė su labai skaudžiais įvykiais. Rytai, šitas mūšio laukas per du šimtus metų sprendęs pasaulio likimą, buvo vėl tapę arena karo, kuris turėjo skausmingai atsiliepti net ir labiausiai užsidarančių žmonių širdyse. Mažiausiai per metus Egypto Sondanas užvaldė Edesą ir Antiochiją (1288), apiplėšė turtingą Tripolio miestą (1289 balandžio 27 d.) ir iš ten grasino likusioms lotynų valstybės žemėms, tuo tarpu nesuskaitomos totorių bandos, panašios į audros varomas bangas, veržėsi Dunojumi ir beldėsi į Vengrijos vartus. Ir lotynų tautos, užuot sujungusios jėgas šiems dviems neabejotiniems priešams, kankinosi brolžudiškame kare. Nusikaltimai plito Europoje, sumišimai Azijoje, taip kad popiežiai, šitie krikščioniškų teisių ginėjai, nebeturėjo nei laiko, nei galimybės pagydyti tiek blogybių.

Pagaliau Dievas pašaukė vieną iš tų vyrų, kurį paskyrė kaip paskutinį bandymą išgelbėti žūstančioms tautoms. Tai buvo Mykolas IV (Jeronimas Ascoli), buvęs Mažesniųjų Brolių generolas, plataus išsilavinimo, griežtos valios, teologiško proto ir diplamatinių gabumų, kuris už visus aukščiau iškyla Graikų unijos reikale. Urbano II ir Inocento III gabumų paveldėtojas, jis bandė sukelti pirmojo kryžiaus karo šventą džiaugsmą, sukelti Europą prieš musulmonų barbarus ir nieko nesigailėjo, kad įvykdytų savo sumanymus, nes nuo to priklausė katalikų valstybės ateitis. Iš vienos pusės, jis kvietė visus prie taikos, švelnino ginčus tarp Prancūzijos ir Kastilijos karalių, Neapolio ir Aragono ir ne be sunkumu pavyko sulaužyti Karoliaus II, Neapolio karaliaus grandines; iš kitos pusės, jis pasiuntė ambasadorius į visas Europos valstybių sostines ir garsųjį Joną Montekorvinietį pas Kublai-Kham kinų imperatorių ir įvairių totorių valstybių valdovą, kuris rodė palankumo krikščionims. Jis pats apginklavo dvidešimtį karo laivų, įpareigojo Tripolio vyskupą, pranciškonus ir domininkonus skelbti kryžiaus karą ir visam katalikiškam pasauliui išleido encikliką, kurioje gražia ir iškilminga kalba nupiešė Syrijos nelaimes. „Krito, — šaukė jis, — šitas turtingas Tripolio miestas, su kurio likimu taip pat yra surištas krikščionybės likimas Rytuose. Klausykite, krikščioniškos tautos, klausykite skausmingo šaukimo, kuris išsiveržia iš jos rūkstančių

griuvėsių. Sukilkite numalšinti netikinčiųjų išdidumui ir išvyti juos iš Žmogaus-Dievo krauju aplaistytos žemės".*)

Kai aukščiausias Ganytojas šaukė pavojaus riksmą, kuris viršijo visus karo šauksmus, Dievas nakčių tyloje kalbėjo vargšei Toskanos atsiskyrėlei. Jis atvirai atidengė įvairiais pasirodymais, savo planus lotynų tautų atžvilgiu, kurios užmiršusios savo krikštą ir pasiryžusios sunaikinti viena kitą brolžudiškoje kovoje, kuri šaukė keršto. Jam patiko atidengti jai, kaip jis troško ištraukti juos iš šito negarbingo apakimo ir kaip jis paruošė progą joms išsipirkti savo kaltes ir sulaikyti Bažnyčios priešus.

Pirmame regėjime, jis parodė jai Rytų miestus naikinamus vienus po kitų, mažiau nuo Saracėnų smūgių, negu nuo jų pačių nusikaltimų ir negarbingo susiskaldymo. Antrame pasirodyme jis pažadėjo palaiminti pranciškonų triūsą, kurie organizuoja Palestinos gynimą ir pavedė jai perduoti šitą skubų įsakymą: „Eikite skelbti visur, skelbti su ugnimi, skubinkite karių išvykimą, Dievas to nori ir sielų gerovė".**) Pagaliau trečiame pasikalbėjime, kuris įvyko didžiausio krikščionybei pavojaus metu ir kada buvo reikalingiausias sielų skatinimas, jis tiesiog įpareigojo nuolankiąją regėtoją šitam visuomenės išganymo darbui.

*) Enciklika *Visio dura*, 1290 m. sausio 5 d.

**) Bevegnati, c. IX.

Čia jau netenka abejoti, reikėjo, kad ši viešai pasirodytų veikime. „Eik, — tarė jai Viešpats — *būk taikos angelu ir mano gailestingumo apaštalu.* Aš noriu, kad tu skelbtum taiką Kortonos gyventojams. Pranešk jiems, jei jie nedarys atgailos, mano teisingumo ranka prislėgs juos". — „Bet kas aš esu Viešpatie, kad jūs patikite man tokį darbą? Pasirinkite vertingesnį asmenį". — „Mano dukra, daryk, ką aš tau įsakau: skelbk taiką. Pasakyk savo išpažinčių klausytojui, kad jis pavartotų visą savo uolumą ir visą jėgą, kad sakykloje ir asmeniškuose pasikalbėjimuose skelbtų taiką tarp įvairių partijų, kurios viešpatauja mieste. Aš būsiu su juo visuomet, ką jis darys.*)

Margarita buvo perdaug paklusni duktė, kad ilgai abejotų išpildyti savo misijai, kuri gązdino tik jos nusižeminimą. Tuojau ji bėgo miesto gatvėmis ir šaukė tokiu balsu, kurio aukštesnei galei pilnai galima buvo pasitikėti: „Kortoniečiai, darykite atgailą ir susitaikykite su savo priešais".

Tokia, puse šimtmečio ankščiau, kita šv. Pranciškaus duktė, angeliškoji Rožė Viterbietė sakė pamokslus savo gimtojo miesto aikštėse, puldama Manidrejus, kovodama prieš blogų katalikų keliamą netvarką ir paskui jungdama vienų ir kitų jėgas prieš Fridriko II negarbingus darbus. Ji dirbo jo žlugimo išvakarėse.

*) Bevegnati: „Clama pacem inter homines de Cortono, quia clamatrix pacis, corum effecta" c. VIII,IX.

Kortonoje *taikos angelas* turi beveik nesitikėtą pasisekimą, priklaususį taip pat dangui, kaip ir jos vertybę. Jos įkvėpti žodžiai ten skėlė kibirkštis, kurios krito ant vasaros karštyje išdžiūvusio šieno: ji su skaisčiausiomis tikėjimo liepsnomis vėl uždegė širdyse patrijotinę liepsną ir pasiaukojimo dvasią.

Tai įvyko ne tik Arezze, kurio karingas vyskupas, Vilius Ubertini, neatsižvelgdamas į aiškius Romos popiežiaus įsakymus, nei į pagarbą Rytų rūpesčiams, nieko daugiau nebegalvojo po Tripolio sukilimo, kaip sutriuškinti Florenciją ir Guelfų partiją. 1289 birželio mėn. 1 dieną Šventoji įsakė jam Aukščiausiojo vardu pagal šventos pasiuntinybės reikalavimus padėti ginklus sielų ramybei. Jos pasiuntinybė buvo lydima maldavimo, kuriame ji prašė leisti atnaujinti ir vėl atidaryti švento Bazilijaus šventovę. Deja! Žmogus šiame pasaulyje visuomet turi baisią jėgos privilegiją stotis savo galybėje ir savo laisvėje prieš savo sąžinės reikalavimus. Užuot atsakęs į šitą paskatinimą, kuris turėjo būti paskutinis, prelatas, tapdamas Gibelinų vadu, pasuko savo arklį į priešus, susirinkusius Kompaldino lygumoje, prieš Biblieną (1289 m. birželio 11 d.). Jam buvo lemiama diena: jo kariuomenė buvo sunaikinta, jį patį rado tarp lavonų ir nugalėtojai, nuėmę jo šalmą ir kardą pakabino šv. Jono bažnyčios Florencijoj skliaute, kur jis buvo iki Kosmo III viešpatavimo. Liūdnas prelato galas! Kodėl gi jis nepaklausė,

kaip 1277, Dievo tarnaitės patarimų! Todėl, kad jis nėjo tais politikos keliais, kuriuos iš anksto ji buvo nurodžiusi, tai popiežių arba daugiau Evangelijos politikos, vienintėlė, kuri yra suderinama su jo pareigomis, aplinkybėmis ir Bažnyčios reikalais.

* * *

Margaritai nepasisekė Arezze sulaikyti neteisingą užsispyrimą. Nikolas IV jau negalėjo būti laimingesnis savo santykiuose su įvairiomis Europos sostinėmis. Pilypas Gražusis atsisakė išvykti iš jo žemės, Rudolfas Habsburgietis, ištikimas ir paklusnus, kunigaikštis, kuris popiežiui teikė daug didelių vilčių, mirė 1291 m. Alfonsas Aragonietis ir Jokūbas Sicilietis, eidami Fridricho II pedomis, slaptai susitarė su Sultonu Kelaunu 1190 m., susirišo draugiškumo sutartimi, kuri buvo tik negarbingas išdavimas. Vienas tik Anglijos karalius Eduardas paėmė kryžių ir pasiryžo vesti kariuomenę per jūras, tuo tarpu Tolimųjų Rytų valdovai, Argon, Persijos totorių vadas ir Kublai-Khan, jo suzerenas pavydėjo jam pagelbėti.

Anglijos karalius nutarė išvykti 1293 m. birzelio m. Buvo jau per vėlu: 1291 m. kovo 15 d. Egipto Sultonas, Mekel-Messor, matydamas krikščionių nesutarimą, apgulė Ptolomejaus miestą ir gegužės 18 dieną šita tvirta vieta, paskutinė Palestinos tvirtovė atiteko muzulmonims.*)

*) Bareille, Bažnyčios istorija t. XXIX, p. p. 620–623.

Žinia apie šitą nelaimę iššaukė didelį liūdesį visoje Europoje, bet tuo ir baigėsi. Veltui Mykolas IV bandė skatinti vykti į Rytus išlaisvinti šventųjų vietų; veltui jis ragino skirti ir pagelbą savo broliams Rytuose ir bandyti visomis jėgomis numesti islamo jungą žemei, dėl kurios kova jų tėvams kainavo du šimtmečiu milžiniškų pastangų. Joks valdovas, joks bajoras neatsakė į jo šaukimą. Kryžiaus karų laikotarpis, pradėtas Godefroy de Buillon baigėsi Tuniso pakrantėse su paskutiniu Liudviko Šventojo atodūsiu. Kryžius nusileido Mėnuliui*) ir Europa kulvertomis skubėjo į žlugimą, kurio įvairius momentus vadiname šimto metų karu, didžiaja vakarų schizma, Konstantinopolio žlugimu ir priežasties nereikia kitur jieškoti, kaip tik negarbingoje krikščioniškų tautų tarpusavio kovoje. Nors popiežiai ir stengėsi savo autoriteto jėga sukliudyti negarbingą Vakarų žlugimą ir stengėsi atkovoti Rytus civilizacijai ir serafiškojo Patriarcho vaikai buvo popiežių atsidavę pagelbininkai ir nepailstanti kovotojai už tai, kas jiems suteikia garbę ir visuomet paliečia jautriausius viso katalikiško pasaulio reikalus, tai — šventųjų vietų išvadavimas.

Kortonos atgailotoja, verta šv. Pranciškaus duktė, negalėjo ramiai gyventi, nejausdama savo amžiaus religinio judėjimo. Mes tik ką pamatėme

*) Mahometonų ženklas yra jaunas mėnulis.

jos veiklą, bet labai sunku apspręsti tos veiklos apimtis. Bevegnati liudijimu ir aukščiau minėtais regėjimais rementis, atrodo, kad Margarita rėmė patarimais kryžiaus karo pamokslininkų uolumą, bet ar yra pagrindo joje matyti Pierre Ermitą, šventą Bernardą, arba šventą Katariną iš Siennos? Ne, jos misija, nors kilus iš to paties šaltinio, neiškyla taip aukštai! Ji apibrėžiama dviem žodžiais: melstis už atkovojimą „taip trokštos"*) šventosios žemės ir perduoti šituo reikalu pranciškonams dieviškuosius įsakymus. Galima sakyti, kad ji neperžengė asmeninio įsakymo ribų.

Priešingai, taikos apaštalavimo rolė išeina iš paprasto kelio. Ten Aukščiausiojo patikėtinė pasirodė visoj savo didybėj, ten ji viešai veikė su dideliu pasisekimu savo tėvynės labui.

Sutraukime viską. Liaudies duktė, vargšė nusidėjėlė pasirinkta Dievo būti Jo balso garsintoja ir taikos tarpininkė; miestas sujudintas jos žodžio apaštalavimu ir pavyzdžio kilnumu. Kortona tampanti Romos atvaizdu ir atsiskyrėlės pranešimai patvirtina Bažnyčios vadų iškilmingus paskatinimus. Šitie įvykiai taip garbingi Margaritai apsprendžia jos nepaprastą misiją.

Galima neigti, nors ir neprotingai, antgamtinį šitos misijos pobūdį, bet nemokėtumėm paneigti nei reikšmės, nei didelio pasitikėjimo ir net

*) Bevegnati, c. IX.

negalima nepripažinti šitos kaimiečių duktės šventos drąsos tuose klausimuose, kuriuos ji sprendė, pažįstant jos būdą. Jei daviniai neatsako jos uolumui, jei kryžiaus karų bandymai baigėsi nepataisomu pralaimėjimu, tai ne jai tenka atsakomybė.

Mes parodome žmonėms, mėgstantiems pagalvoti apie šituos įvykius arba geriau šitą apžvalgą apie šventosios Margaritos visuomeninę įtaką ir skubei grįžtame nagrinėti jos širdį. Šventųjų didybės negalima matuoti vientik jų visuomenės veiklos didumu. Kad gerai juos pažinti, reikia pažiūrėti ir į jų privatinį gyvenimą. Čia iš bujoja be įsakymų ir priespaudos visos jų dvasios dorybės ir visi jų širdies palinkimai. Nebijokime nusileisti iš aukštybių, kuriose mes stebėjome Kortonos didvyrę, perlipti jos celės slenkstį ir paklausyti tyloje sukurto gyvenimo paslapčių, pasiaukojimo ir atsisakymo. Mes ten suprasime kokiu siauru ir tamsiu taku eina rinktinės sielos, kol pasiekia spindinčią tobulybės viršūnę.

VIENUOLIKTAS SKYRIUS

Atsiskyrėlė — Jėzaus auka

(1288—1290)

Kagi turėjo nepaprasto, kagi turėjo stebuklingo šitas Gilleso kalno namelis, kad užsipelnė, jog jį lankytų angelai ir patrauktų Aukščiausiojo dėmesį? Nieko, išskyrus puikų vaizdą. Tai buvo gana patogi lušnelė, pastatyta siauroj aikštelėj, Kvertonos miesto tvirtovės šlaite ir apsupta sutvirtinimų. Kryžius ten buvo vienintelis papuošalas. Gretimai buvo viena sena benediktinų koplytėlė, paskirta šventam Bazilijui; 1258 metais užimta tretinų ir paskui vėl apleista. Aplinkui viešpatavo gili vienatvė, kurią sutrukdydavo tik karo trimitų balsai, kurie šaukdavo sargybon pulko kareivius. Vienintelis daiktas šitai vienatvei suteikė gyvybės, sukėlė aidą šituose griuvėsiuose ir suteikė reikšmės mažiausiai uolų žolelei, kurią senovės atsiminimai norėjo apsaugoti nuo užsimiršimo; šitas dalykas tai buvo Margaritos buvimas.

Pirmasis atsiskyrėlės rūpestis buvo išnaikinti benediktinų koplytėlėje visus naikinimo pėdsakus, paliktus karo ar laiko veikimo. Kad užtikrintų pasisekimą užsimojimo, kuris turėjo savo sunkumų, pagal savo paprotį, ji pasitikėjo *švento riterio* pagalba. Ir tai nebuvo veltui. Hugneso Casali drąsiai perdavė jos prašymą Didžiajai Tarybai ir gavo sprendimą, kad bus padengtos atnaujinimo išlaidos. Bet įvykiai ir žmonės, atrodė, buvo priešingi *Jėzaus aukai.* Arezzo vyskupas, Vilius Ubertini, į kurį ji kreipėsi prašydama, nieko neatsakė. Sekančiais metais jis krito, kaip mes matėme, Kampoldino kovos lauke. Tik 1290 m. rugpiūčio 27 d., po ilgų laukimo metų, naujasis Arezzo vyskupas, Hildebrandas, iš grafų Guidi di Ramena šeimos, skaisčios sielos ir papročių prelatas, suteikė koplyčiai palaiminimą. Pagaliau, sekančių metų rugsėjo 6 dieną švento Baziliaus koplyčia, prasidėjus pamaldoms ir gavus tikybinių drabužių, atidarė duris tikintiesiems ir Hugneso Casali pasiūlymu, Badia Ventura buvo paskirtas kapelionu.*)

Paskatinti nuotykingų Ubertini bandymų, buvo įsimaišę ir kitų, daug skausmingesnių įvykių. Susilpninta griežtumo, vesdama griežtą gyvenimą, nustojusi dieviškųjų suraminimų tuo pačiu laiku, kaip ir bendravimo su žmonėmis,**) Margarita

*) Benegnati, c. III, ir *Desert.*, e. III.

**) Išganytojas jai buvo uždraudęs visokius santykius su pasaulionimis, kaip išsiblaškymo šaltinį.

tikrai buvo ant kryžiaus. Jos kūrybinė galia, atrodė, buvo jau supančiota. Nei stebuklų nei pranašiškų regėjimų; šitų dovanų neteko ji kuriam laikui, nors ji žinojo, kad šitos dovanos jai buvo paskolintos, ir kad jos nebuvo teikiamos jai pačiai, bet kitų gėriui. Nuo to laiko nieku ji nesiskyrė nuo kitų miestiečių, nebent aukščiausias jos kantrumas priespaudai, kuri ją apsupo.

Šita priespauda ėjo iš visų visuomenės sluoksnių. Liaudis, kuri anksčiau ją garbino, kaltino ją būdo nepastovumu, ir įprastu jai lengvumu perėjo nuo džiaugsmingų šūkavimų iki žiaurios pajuokos; prekybininkai laikė ją nenaudinga; pasaulio išminčiai, šitie fariziejai, kurie pasisavina teisę viską kritikuoti, sakė, kad Dievas negalėjo pasireikšti tokioje jo pasirinkimo nevertoje būtybėje ir triūkšmavo dėl dėmesio, kurį Mažesnieji Broliai skyrė nusidėjėlės vadovavimui; blogų papročių žmonės kaltino ją šventvagyste, laikydami ją nesveika, lunatike, velnio apsėsta ir juokėsi iš tų žmonių tamsumo, kurie iš toli atvykdavo ją aplankyti. Vieną dieną, viena paprasta moteris, įkvėpta viešo pasipiktinimo, nesibijojo jai pačiai prikišti buvusią *anuo metu netvarką ir jos dabartines vaidmainystes.**)

Nelaimei, jos tarnaitės elgesys šitiems plepalams suteikė tiesos vaizdą ir šitiems kaltinimams

*) Bevegnati, c. V ir X.

teikė pagrindo. Šita moteris, blogam naudodama savo ponios pasitikėjimą, juokėsi iš jos visų gailestingumo pratimų ir kiekvieną dieną, užuot kartą per mėnesį, ji imdavo bonką vyno lyg tai jos reikalams.*) Panašių kritikų ir įtarimų įspūdyje, Margaritos draugų uolumas atšalo ir neprotinga jos niekintojų drąsa augo.

Ką darė kuklioji tretininkė laike šito bandymo? Visą laiką besistiprinanti Evangelijos dvasia, ji keršijo krikščioniškai: meldėsi, dovanojo ir patarnavo jiems! Ar buvo jieškoma priemonių ją apginti, ją suraminti? Ji atsakydavo: „Neteisybės, kurias aš pakeliu vardan mano Dievo meilės, man atrodo saldesnės už medų ir įpila daugiau džiaugsmo į mano sielą, negu visi vidujiniai suraminimai".**) Šiurkšti sau ir gailestinga kitiems, ji būtų norėjusi išbučiuoti lūpas, kurios ją buvo iškeikusios,***) ir visą savo kerštą, kad ir stipriausį, ji išreiškė maldose už tuos piktadarius: „Dovanokite, o gailestingasis Tėve! Dovanokite visiems! Švenčiausios Marijos ir šventųjų vardu, už man suteiktas jų blogybes, duokite jiems gausias savo gėrybes. Jei reikia Tau, Viešpatie, au-

*) Bevegnati, c. V. — Tėvas Bevegnati buvo įsakęs Šventajai, atsižvelgdamas į jos sveikatos nusilpimą, gerti truputį vyno ir tarnaitei įsakė per mėnesį nupirkti vieną bonką.

**) Bevegnati, c. V.

***) Sbid.

kos, paimk mane: kad Tavo teisingumo smūgiai kristų ant mano galvos, bet jų pasigailėkite.*)

Tėvas Bevegnati pasiryžo ją ginti; jis išvarė neištikimąją tarnaitę ir davė jai ne savanaudę ir atsidavusią seserį Egidiją ir nuramino vargšę atsiskyrėlę, bet nepavyko išblaškyti ištisos audros, kurios tuojau ir jis pajuto smūgį.

Nesulaikydami skleidžiamų įžeidimų prieš Margaritą, Mažesnieji Broliai, iš tikrųjų, skirstėsi į dvi nuomones. Vieni, remdamiesi jos kambarėlio pakeitimu ir jos regėjimus laikė svajone arba velnišku antgamtiškumu; kiti, remdamiesi jos atgailos atvirumu ir jos dorybių didingumu, matė joje dievišką antgamtiškumą. Reikalas atsidūrė provincijos susirinkime, sušauktame Siennoje 1288 m., kur reikėjo mirus Raynaldui Castilionei pavesti valdžią kitam asmeniui. Naujasis provincijos viršininkas Jonas Castilione, tikėjimo inkvizitorius, žmogus didelės išminties ir begalinio šventumo, nesiėmė daugiau, kaip jo pirmtakūnas, Šventosios globėjas, kuriam jis pats buvo davęs patarimų; bet jis nusprendė, kad neklaidinus sielų, laikytis atsargiai ir nors esant reikalui Tėvui Bevegnati buvo įsakyta lankyti ligonę tik kas aštuonias dienas.**) Jis mirė 1290 metais ir jo įpėdinis Tėvas Pilypas, imdamasis tuojau griežtų priemonių, išsiuntė Tėvą Beveg-

*) Bevegnati, e. IV.

**) Bevegnati, c. V.

nati į Siennos vienuolyną su misija atstatyti taiką tarp įvairių grupių, kurios ginčijosi dėl valdžios.

Koks buvo nuliūdimas šventosios, išgirdus šitą naujieną. Būdama kieta pasaulio įžeidimams, abejinga iškilusiems prieštaravimams dėl jos regėjimų prigimties, ji pasirodė labai jautri savo dvasios vadovo išvykimui. To dalyko nepalaikysime nusikaltimu, jeigu atsiminsime, su kokiu geraširdiškumu jis priėmė nusidėjėlę! Juk visi puikiai galėjo suprasti iš savo asmeniško patyrimo, ką reiškia protingas vadovas. Jis suteikia šviesos ir jėgų, kantrybės ir drąsos dažnai ir labai sunkiose aplinkybėse jis sugeba sielą vesti į Dievą! Argi jis nėra ta stebinti akis, glostanti ranka, raminanti širdis, tas vėjo pūtimas, kuris sudaigina ir išaugina malonės grūdą? Kada jis atsitolina, juk labai yra paprasta apverkti išvykimą, kuris visuomet palenkia širdį ir atima tikrą ir patikimą patarėją!

Bet atsisveikinime visuomet yra šis tas ir raminančio. Palaimintoji maldavo garbingąjį Tėvą Bevegnati, kad jis dalyvautų prie jos mirties*), kad atsižvelgiant į jos šmeižikus, Mažesnieji Broliai ir toliau ją globotų ir vadovautų jos sąžinei**)

*) Bevegnati, c. V.

**) Bevegnati, c. II.

ir kad, po gana ilgo laikotarpio, Ordinas saugotų jos kapą.*)

Po Tėvo Bevegnati išvykimo, naujasis viršininkas Pilypas ir šv. Baziliaus koplyčios kapelionas Badia Ventūra tapo šventosios dvasios vadais.

Kiekvienas išsiskyrimas palieka širdyje žaizdą ir jos gilumas visuomet atatinka prisirišimo stiprumą. Bet joks skausmas išsiskyrus draugui nuo draugo negali prilygti motinos atsiskyrimui nuo savo sūnaus, nes niekad draugas taip nemyli kaip myli motina. Bet, jei taip yra kalbant apie paprastus tvarinius, kas būtų jei meilės objektas yra aukštesnis, begalinis Grožis ir Gėris, žodžiu, Dievas ir kada netenkama jo artumo? Tuomet jau daugiau yra negu skausmas, „tai yra, pagal mūsų paties Išganytojo išsireiškimą, — neapsakoma kančia".

Šita neišreiškiama kančia su savo atsižadėjimais ir begaline baime, šita kančia, kurią patyrė visi šventieji, yra iššaukta *Jėzaus aukos.* Tarp kokių kartumų! Su ištroškusia dvasia surasti ir pavesti save Dievui, šita tikinčioji, skubinti, išsiblaškiusi, atrodė panaši į Giesmių giesmės sužadėtinę, kuri klausia visų sutvėrimų, kur yra jos

*) Bevegnati, c. II — „Cum constat ex fama ipsam proprio ore prophetasse quod dieta Ecclesia ad regimen dicti Ordinis post longum tempus devenire debebat" (Hid., Dissert. p. 175)

Mylimasis ir kuri bėga Siono gatvėmis, įsivaizduodama, kad kiekviename žingsnyje jį susitiks. Veltui jos išpažinčių klausytojai bandė įmesti šviesos spindulėlį į tamsią naktį, kurioje buvo paskendusi jos dvasia. Ji buvo nenuraminama, jai trūko Dievo širdyje ir su Dievu troško visko.

„Viešpatie, — šaukė ji dejuodama, — jei aš esu verta pasmerkti, kaip aš užsipelniau, suteik man malonę Tave mylėti ir Tau tarnauti čia žemėje ištikimai iki paskutinio mano atodūsio.*)" Kitą kartą, pagauta antplūdžio jausmų, kurie ją versdavo šauktis Dievo pagelbos ir tuo padidindavo jos meilės jėgą: „Visą galis Dieve, gražink man savo malones! O kad aš Tave matyčiau, mano dieviškasis sielos Sužadėtini! Nes be Tavęs aš neturiu ramybės! Atleisk man, Viešpatie, mano kalbos šiurkštumą, nes niekas negali pripildyti mano širdies iškyrus Tave, kuris suteiki džiaugsmo pilnumą**)". Bet Sužadėtinis pasislėpė, kaip pasislepia motina nuo sūnaus, kad dar labiau paskatintų jos troškimus.

Kad galima būtų suprasti Margaritos skausmą, reikėtų mylėti kaip ji, ir kaip ji matyti Dievą ne tikėjimo tamsybėse, bet džiaugsmo spindėjimu apšviečiant dangų. Šitos paslaptys mums nesuprantamos, nejieškokime jų išspręsti. Pasakykime tik, kad vargšė atsiskyrėte su nepaprasta kant-

*) Bevegnati, c. VII.

**) Bevegnati, c. V.

rybe pakelė šitą mistišką kančią, skausmingiausią iš visų ir kad ji iš to išėjo, kaip šventasis Jonas kad išėjo iš verdančios alyvos katilo, judresnis ir drąsesnis kaip pirmiau.

Kaip ilgai tėsėsi šita kančia? Aiškiai mes negalime nusakyti, bet įvykių eiga mus verčia tikėti, kad bandymas tęsėsi ištisus metus, nuo 1288 gegužės 1 iki 1289 balandžio mėn. Pagaliau atėjo valanda, kada Tas, kuris buvo sužeidęs ir vėl galėjo pagydyti, nusprendė užpilti ant žaizdos truputi balzamo ir pareikšti savo artumą. Vos tik suskambėjus jo balsui, Margarita, drebėdama iš džiaugsmo veržėsi siela prie jo su ilgą laiką varžyta meilės ugnimi. „Viešpatie, — tarė ji švelniai skųsdamosi jo nebuvimu, — kodėl taip ilgai mane buvote apleidę?“

— Aš visai tavęs neapleidau, — atsakė jis; — aš visą laiką būnu su tavimi. Bet tu visą laiką norėjai save maitinti jautrių suraminimų maistu, o reikia, kad būdama mano širdies duktė, kad gertumei su manimi ir tulžį. Žinok gi, kad tavo kantrumas vidujiniame džiaugsme ir nusiminime labiau mane džiugina ir yra tau vertingesnis, nes tu turi man tarnauti pagal mano norą, o ne pagal savo. Žemė yra kovos vietą ir aš nenoriu, kad tu joje ragautumei rojaus džiaugsmus.“ — Ak, Viešpatie, kur Tu esi, ten man ir rojus“ — atsako ji tuojau*).

*) Bevegnati, c. V ir VII.

Kilnus atsakymas, apšviestas Evangelijos šviesa ir džiugu būtų, kad visos įsielos su Margarita ji kartotų, kurios jieško Dievo ir karštai jį myli! Pildyti jo šventą valią sudaro visą sielos laimę ir ar jos būtų Taboro ar ant Kalvarijos kalne, džiaugsmo ekstazėje ar nusiminimo baimėje, jos su džiaugsmu turėtų kartoti Kortonos atsiskyrėlės šauksmą: „Kur jūs esate, Viešpatie, ten yra man rojus".

* * *

Nuraminta šventoji tapo kitų ramintoja. Ji parašė savo buvusiam dvasios vadovui, Giuntai Bevegnati tris religinius laiškus, kuriuos mes čia peržvelgsime.

Štai pirmutinis: „Taika ir palaiminimas. Dievas jums paveda savo sūnus ir ypačiai nusidėjėlius, kuriuos atpirko tokia aukšta kaina. Tikėk kiekvieną dieną jo malone ir atiduok aukščiausiajam Mokytojui, kas jam priklauso. Jis moka pagerbti savo ištikimus tarnus. Jis atlygins jums už tai: ką aš sakau? Jūs turėtumėte džiaugsmo dirbdami dėl Jo, jei prisimintumėt Kalvarijos kalno kančias ir skaistų rojaus džiaugsmą. Taurė, kurią matė sapne Dievo tarnas Pranciškus, yra jūsų darbų simbolis, nes jūs jėga skelbiate Evangeliją užsispyrusiai tautai. Paduotas kryžius į jūsų rankas yra tam, kad jį neštumėt į priekį. Rožė yra kvapo emblema, pažyminti jūsų skaistumą.

Kovokit su krikščionybės priešais, bet nepamirškit jiems priminti, kad Dievo gailestingumas jiems yra atviras. Būkit visuomet rimtas savo papročiuose ir Viešpats bus su jumis, jeigu jūsų neatskirs nuodėmė. Aš jus laiminu ir Dievo Motina jus globoja.*)"

Po kiek laiko ji pranešė jam apie naują regėjimą, kada Viešpats jai tarė: „Parašyk mano sūnui (T. Guintai), kad gailėtųsi manęs, nes esu kasdien kryžiuojamas nusidėjėlių, ypačiai Siennoje, nes nėra miesto, kur palyginant su gyvuntojų daugumu ir nežiūrint tikėjimo šviesos, išdidumas ir neskaistybė daug sielų traukia į pragarą. Kad jis paskandintų savo sielą maldoje ir ašarose; aš apšviesiu jo protą, kad jis viską, ką daro gera, kad tik man paskirtų; kad jis visą laiką skelbtų mano žodį, persunkdama švelnumu, kuris nugali ir jėgą, nes šiandien yra labai mažai apaštalų."

Pagaliau, lapkričio, 25 d. (1289?) po regėjimo apie Tripolio žlugimą, ji prašė jo valandėlei grįžti į Kortoną, kad numalšintų ginčą tarp Rossi ir Recabeni ir parašė jam šituos Viešpaties padrąsinančius žodžius: „Kad Tėvas (Giunta) tave nuramintų ir dėl mano meilės tave aplankytų. Tegu nepasigaili savo vargo; nes aš jam paruošiau didelę garbę, kaip atlyginimą už vargus tavo sielos vadovavime. Aš jį laiminu už gausy-

*) Bevegnati, c VIII.

bę darbų mano garbei ir jį išaukštinsiu danguje. Tegu jis pasiruošia priimti mano antgamtines malones ir tegu pasistengia ištrinti iš savo sąžinęs mažiausias dėmes. Jis gaus įpatingą malonę grąžinti taiką sieloms per išpažintį ir viešą ramybę per pamokslus. Tegu jis būna „apaštalas" savo būdo tvirtumu ir pranašas tiesos meile, išpažinčių klausytojas sielų ramybei... Tegu bandymas neatima drąsos, nes pas mane galima tikėti tik Kalvarijos keliu ir mano malonė yra atatinkanti audros didumą. Tegu jis veikia pagal šituos nurodymus. Jis yra palaimintas sūnus, kurį aš kviečiu dirbti su tavimi Kortonos taikai.*)"

Iš nuolankumo Tėvas Bevegnati nepaskelbė savo atsakymų į šituos laiškus, bet jie aišku turėjo parodyti savęs užsimiršimą, atsidavimą visiškai Dievo valiai, sielų išganymui, ką jam aukščiausias Teisėjas buvo pavedęs. Negalima abejoti, kad jis begaliniai džiaugėsi skaitydamas šituos laiškus, kurie buvo atlyginimu už jo uolumą. Koks angeliškas jausmas perbėgo jo kūnu, kaip jis pats patvirtina. Kas gali būti maloniau, kaip šitie taikingi jausmai, kurie juos pripildė šitame neramiame laikotarpyje! Kuo gi sekmingiau, jeigu ne energija Palaimintoji sukyla prieš dieviškojo Įsakymo laužytojus! Kas gi jautriau, negu rūpestis skaistesnis ir tyresnis už kristalą, jungia šitas dvi gražias sielas! Kas gi, pagaliau, žavingiau, kaip

*) Bevegnati, c. IX.

šventas entuziazmas, su kuriuo šitie du žemės serafinai, apaštalas ir atsiskyrėlė, jungdami savo balsus į harmoningą jų dangaus brolių skambesį galutinai sujungia garbės giesmės garsus ir padėkos veiksmą! „Mes tave garbiname, mes tave šloviname, Viešpatie, — taria atsiskyrėlė.“ — „O triskart šventas Dieve, galybių Dieve, visa žemė yra pripildyta tavo garbės,“ — atsako pranciškonų apaštalas.

Bet kaip gi nusakyti tai, kas susidaro iš poezijos ir skausmo, iš dainos ir džiaugsmo, kas vadinama Jėzaus Auka? Tenka to atsisakyti. Šventumas turi savo kuklumą ir Kortonos Atgailotoja, kaip Marija-Magdalena, kaip ir visi mistikai, nusinešė į kapą atsisakymo ir aukos paslaptį, kuri jai daug kainavo, vadinasi, didesnę dalį jos nuopelnų.

Su jos biografais tuojau eisime prie pagrindinio klausimo, kuriam nusilenkia visi kiti požiūriai: jos intymūs santykiai su Sutvėrėju.

DVYLIKTAS SKYRIUS

Apmąstytoja

(1288—1297)

Pirmu kartu įkeldama koją į šitą tvirtovę, kur ji buvo lyg gyva palaidota, Margarita galėjo pasakyti su pranašu karalium: „Čia yra mano poilsio vieta, aš čia pastatysiu savo namus“. Šita trečioji celė, kaip ji mėgo ją vadinti, buvo ištikrųjų paskutinė šiame pasaulyje. Ji ten išbuvo devynis metus, lyg Dievas būtų norėjęs, kad jos atsiteisimo bei atgailos metai atatiktų jos negarbingo gyvenimo metų skaičių.

Iš šitų devynių metų pirmieji prabėgo neramumuose, apie kuriuos jau pereitam skyriuje kalbėjome, kiti aštuoni apmąstymuose, pilnuose neperskiriamo džiaugsmo ir kančios. Šitos antrosios jos gyvenimo dalies negalima suprasti neprisimenant švento Bomo,*) šitų pietinės Prancūzijos uolų, kur Evangelijos atgailotoja buvo trisdešimt paskutinių savo gyvenimo metų.

*) Grota už dvylikos mylių nuo Marselio.

Nuo pirmos atsivertimo valandos Margarita jautė ypatingą patraukimą į Mariją-Magdaleną. Ji negalėjo skaityti jos atgailos Švento Luko Evangelijoje be ašarų akyse, nei prisiminti per jos užtarymą gautas malones, neieškodama sukelti pasitikėjimo jausmo ją apsupančiuose asmenyse.*) Tai aiškiai įrodo šventosios kaulų atradimas ir į naują karstą perkėlimo ceremonijos, dalyvaujant Karoliui II ir apylinkės kilmingiesiems. Tas parodė visam pasauliui jai skirtą garbę, kuri nesiliovė amžių bėgyje būti nusidėjėlių paguoda. Kada ji suprato jų pašaukimų panašumą, ji dar uoliau pradėjo jai melstis ir trečiosios cėlės vienatvėje stengėsi eiti jos pėdomis.

„Bet ką ji darė tuose tyruose? — mes paklausime šito pasaulio išminčius. Kam ji ten palaidojo save ir nebetarnavo toliau visuomenei, savo pasiaukojimu Gailestingosios Dievo Motinos ligoninės ligoniams?“

Atsakymas yra lengvas. Ji ten darė tai, ką Marija-Magdalena Saint Baume, tai, ką darė visi apmąstytojai: ji garbino, meldėsi, mylėjo. Argi nepakanka išpildyti Dievo valią ir rūpintis jo garbe?

Arba geriau tenka pasakyti, kad pasiaukojimo dovana, tai visa, kas žmogaus širdyje yra geriausio ir švelniausio, netenka savo atspalvio, kada ji tiesioginiai susisiekia su Dievu?

*) Bevegnati, c. III,IV ir VI.

— Mistinis gyvenimas, nereikalingas gyvenimas! — kartoja neprotingai kai kurie katalikai, daugiau arba mažiau artimi laisvamanybei. Tai netiesa. Ir jie patys užraustų, jei išskaičiuotume visus mistinio gyvenimo pavyzdžius, kurie garbingais žygiais nušviečia Bažnyčios gyvenimo kelią.

Ne, kotempliatyvinis gyvenimas nėra tai perdėjimas, iš kurio būtų galima pasijuokti. Priešingai, tai yra didelis dalykas, kaip visi gyvenimo būdai, kurie savo šaknis turi Evangelijoje, nes jis niekam neatsako tiesioginės ir pastovios malonės, kurią patikrina antgamtinis įstatymas: „Prašykite ir gausime". Jieškokime. Prigimtis turi savo netikėtumų, savo planų ir paslėpto turto. Kodėl gi nepasinaudoti šita malone?

Alpių kalnų viduryje ir ant nepasiekiamų viršūnių slepiasi žydrūs ežerai, globojami tuščių uolų grandinių ir amžinų ledynų. Atrodo, kad šitos sritys neturi jokio ryšio su likusia žeme; atrodo, kad šitos ramios bangos neturi atlikti kito uždavinio, kaip tik tai, kad jose atsimuštų mirgančių žvaigždžių šviesa arba saulės spinduliai, kurie čia tyliai spindi. Šita mintis iškyla drąsių turistų dvasioje, kurie trokšta įlipti į šitas viliojančias viršūnes. Pasikeičia jų troškimai, kada jie nusileidžia į lygumą ir turtingi Dofinio slėniai atsiveria prieš juos. Kalnų upeliai suplėšo kalnų uolas ir su triukšmu verčia jas į putojantį vandenį. Žydrūs šaltiniai spindi iš visų

pusių ir Izeris, bėgdamas tarp žaliuojančių pievų ir palinkusių kalnų, iškloja savo gražias vandens marškas ir nuostabiai papuošia vaizdą. Keleivis žiūri, bet jau daugiau nesistebi.

Apmąstytojas moralinėje tvarkoje yra tas, kas nežinomieji ežerai žemėje. Ant kalno parpuolęs ant kelių ir toli nuo žmogiškųjų žvilgsnių, jis stovi tarp nusidėjėlių nusikalstamo džiaugsmo ir dieviškojo teisingumo reikalavimų ir yra tarpininku maldoje prašantiems ir atgailojantiems.

Jėzaus Auka, išrinkta ir maloni auka! Margarita pildė šitą pareigą taip laimingą ir taip būtiną nusidėjėlei, šitą permaldavimo ir meilės pareigą, atnašautą nekaltojo Avinėlio Kalvarijos kalne ir po to tęsta su didesniu ar mažesniu pasisekimu, bet visuomet su aiškiu savo pareigos supratimu Marijų-Magdalenų iš Sainte Baumo, Joanų Arkiečių, Teresių iš Avilos ir kitų didžių sielų, kurios viešpatavo savo amžiuje savo įtaka ir gelbėjo sielas savo dorybėmis. Vienatvėje jie pasiruošia; skaistykla ir žemė yra jų veikimo laukas.

Melsdamosi, pirmiausiai iš Sainte Gileso kalno, ji nusileido į pragaro laikinąjį kalėjimą, kur vargšai belaisviai buvo geriausia jos darbo dirva. Po to ji grįžo į žemę ir meldėsi už kovojančią Bažnyčią. Kas tik skaitė Asyžiaus Patrijarcho istoriją, nenustebo, matydamas pirmiausia jo širdyje didį palankumą popiežiui ir jo lūpose karščiausią maldą tam, kuris taip neramiais laikais

laikė Petro laivo vairą. Margarita tarpininkavo Ordinui, kuriam ji priklausė, Kortonai, savo naujajai tėvynei, savo geradariams ir taip pat savo priešininkams; pagaliau eretikų atsivertimui ir Kristaus karalystės išsiplatinimui. Net ji pati pareiškia, kad, kada ji meldėsi už Saracėnus ir ypač už totorius, ji juto neapsakomą džiaugsmą".*) Iš tikrųjų, šituo laiku didelis skaičius Korano pasekėjų Maroke ir Afrikos pakraščiais atsisakė savo klaidų ir iš kitos pusės, Mongolijos ir tolimųjų Rytų vartai atsidavė garsiausiam šitų laikų misionoriui Jonui iš Montekorvino.

Tik viena tauta buvo išskirta, tai žydų tautą, prakeikta tauta! Kai tik ji norėjo melstis už Izraelio vaikus, jos vaizduotėje tuojau iškildavo paskutinė Kančios scena; jų mirties troškimas, užsispyrusi neapykanta ir malda sustingdavo lūpose. Kaip gi išaiškinti tokį susilaikymą, tokį atstumiantį jausmą sieloje, kurią pripildė meilė visoms giminėms, visiems laikams! Tai iš kurgi šitas nepalankumas! Išblaškyti tarp tautų, su nieku nesimaišydami, kartas nuo karto išduodami maurus ir katalikus, Almokado išvyti iš Ispanijos ir Pilypo-Augusto iš Prancūzijos *dėl jų reikalavimų,* be tėvynės, be altorių ir aukų, bet susijungę tarp savęs visose šalyse tautiniu ryšiu ir kataliko vardo neapykanta, žydai nieko nesigailėjo pareikšti neapykantai tautoms, kurios joms

*) Bevegnati, c. IV.

davė prieglaudą. Apgavimas, gobšumas, nusikaltimai, net žmogžudystės buvo jums įprasti dalykai,*) ir tie dalykai iššaukė katalikuose nepasitikėjimą ir grieštumą, o tie žydų papročiai buvo nuosekli Talmudo mokslo išdava.

Atverskite Talmudą ir ten rasite, „kad Bažnyčia yra ištvirkimo vieta, paskirta stabams; Evangelija, nešvari knyga, tinka tik sudeginti; katalikas, tai paniekos vertas tvarinys". Šituose žodžiuose jausti laukinis žiaurumas. Reikia rausti juos perrašant, jei nereikėtų juos parodyti kaip liudijimą jų nusikaltimams ir išnaikinti juos iš istorijos. Štai jų bjaurus žiaurumas:

„Dievas įsakė žydams išplėšti visas gėrybes iš Goimų,**) nesvarbu kokiomis priemonėmis: žiaurumu, jėga, klasta ar vogimu. — Jis įsakė žydams krikščionyse matyti tik blogybes ir laikyti juos laukiniais gyvuliais".

Šita neapykanta tapo jų dogma; vogimas ir neteisybės įstatymu, ir ritualinis žudymas garbingais ir šventais darbais. Kuriems gi galams kalbėti bailiai ir nuoširdžiai apie žmones, kurie laikosi panašių tiesų? Viskas jiems leista, viską jie sau leidžia, ištikrųjų, kad užvaldytų pasaulį, jų maloniausią svajonę ir niekuomet neįgyvendinamą, jau trukusią devyniolika amžių.

---

*) Rohrbacher, Bažnyčios istorija.

**) Goimas arba gojus — žydams reiškia visus žmones, kurie yra nežydai.

Argi reikia stebėtis, kad toks maištingas žydų mokslas užtraukė ant savo galvos griežtumą Inocento III, Pilypo-Augusto ir Liudviko Šventojo? Argi nuostabu, kad jie sukėlė prieš save Bažnyčios Tėvų pasipriešinimą ir kad šventas Jonas Krizostomas, šv. Jeronimas, garbingasis Petras, kartas nuo karto atidengė jų slaptą veikimą, darbus *prakeiktos giminės, asmeniškų Kristaus priešų, nusikaltėlių?**) Jų užsispyrimas klaidoje ir jų nepataisomas užkietėjimas paveikė mylinčią Margaritos širdį ir sulaikė jos maldą.

Be šito pasipiktinimo, kuris paėjo ne iš jos valios, Kortonos atsiskyrėlė meldėsi už visus, nieko neišskirdama ir jos malda visuomet kilo į dangų marinimosi ir meilės sparnais! Ach! jei Apeninų uolos galėtų kalbėti, kiek atgailas, kiek pasiaukojimo jos mums atidengtų! Kiek išlieta ašarų sielų gerovei!.. Bet ne, uždanga, dengianti paslaptis nebus suplėšyta iki didžiosios prisikėlimo dienos. Tai, ką mes žinome, tai baisi vienatvė, begalinis griežtumas ir jos sieloje nuolat buvo Kančios prisiminimas. Kartais Viešpats pats padrąsindavo savo tarnaitės sielą. Liepos 21 dieną ji turėjo regėjimą, kada Jis pasirodė jai viduryje angelų, lydimas Marijos-Magdalenos, kurios šventę ruošėsi švęsti dangus ir žemė: „Ar matai tą, — tarė Jis jai, — kuriai aš atleidau fariziejaus namuose? Šitas sidabrinis rūbas, kuris

*) Šv. Jonas Krizostomas: Raštai t. II p. 283.

dengia jos pečius, šitie deimantai, kurie žiba jos diademoje, šita ją apsupanti garbė, tai už jos atgailą atlyginimas*). Ir Margarita, sustiprinta šito regėjimo, su dar didesniu užsidegimu puolė į atgailą pasiaukojimu, norėdama atpirkti savo bendralaikių nusikaltimus.

* * *

Kaip gi jos malda galėjo būti nemaloni Dievui? Jos gyvenimas Jam sudėjo amžiną giesmę! Naktį ir dieną jos pasninkų ir maldavimų kvapas kilo prie Aukščiausiojo Teisėjo sosto, kad permaldautų jo rustumą ir paskui grįžo į žemę malonių bangomis, kaip rūkylas paliestas ugnies pakyla į bažnyčios skliautus, kad paskui kvepiančiu debesimi išsiskirstytų ant suklaupusios minios.

Kad nesistebėtumėm šitomis maldos ir pasninko dorybėmis, reikia pasakyti, kad jie ėjo iš dviejų pagrindinių šaltinių, lygiai gausių ir nesibaigiančių: meile atsimokėjimas už nusikaltimus ir didžioji Kalvarijos kalno Auka, ir šitas Margaritos maldų išklausymas yra tik jos tąsa ir papildymas. Ji taip pat išplaukia iš dieviškųjų pažadų apaštalo Jokūbo pažymėtomis sąlygomis: *„Nuoširdi nuolatinė malda yra galinga pas Dievą“.*

Įvykiai patvirtina šitą tiesą ir vietos kronikininkai pastebi daug malonių, gautų per jos už-

*) Bevegnati, c. VI.

tarymą. Tokia buvo jos maldos galia pas Dievą! Dieviškasis Mokytojas jai vieną kartą pasakė: „Viską, ko tu prašysi mano Tėvo mano vardu, tu gausi. Kortona užtarnavo mano prielankumą ir už tą pagarbą, kurią ji tau teikia, aš ją globosiu ir nelaimes, kurios jai grasina, nusuksiu nuo jos. Aš rūpinsiuos, kad jie tave mylėtų ir gintų Aš laiminsiu tuos, kurie tau gera linkės ir prakeiksiu tuos, kurie tave keiks.“*)

Sustokime prie šito didingo pažado. Kasgi galėjo lieti neapykantą ant tokios sielos, kuriai Dievas suteikė tiek privilegijų ir kurio didvyriškoji atgailotoja tiek padarė gerų darbų tame neramumų amžiuje? Kas gi galėtų laikyti bevaisiais tuos metus, kurie tiek daug jėgos suteikė didelei vienuolių šeimai ir garbingam miestui? Ne, ne, šitie dangui kontempliatyvinio gyvenimo metai nebuvo žuvę, jie, priešingai, buvo vaisingi metai ir jei mus paklaustų, kurie jų buvo vaisingesni: ar kada šitoji tretininkė lankė gailestingosios Dievo Motinos ligoninėje ligonius ar kai vargšė atsiskyrėlė slėpėsi kalno šlaituose, mes neabejodami atsakytumėm: „Atsiskyrėlės metai“.

Iš dvidešimt keturių metų, kuriuos Margarita praleido Kortonoje, paskutiniai devyni buvo tik naudingiausia dalis, nes ji tada pasišventė tik šventiems dalykams; jie taip pat yra labiausiai atmintini, nes ji dalyvavo paniekinime ir kančios

*) Bevegnati, c. IX.

skausmuose, ir laimingiausi, nes viduryje dvasinių audrų jos protas, kaip pastebi Pranciškus Selezietis, liko nepaprastai aiškus, kaip kalnai, kurių viršūnės maudosi saulės spinduliuose, kai tuo tarpu papėdėje dreba nuo perkūno trenksmo. Tik dėl šito antrojo jos gyvenimo perijodo jai galima pritaikyti tai, ką Išganytojas pasakė Marijai-Magdalenai: „Ji pasirinko geresnę dalį, kuri jai nebus atimta".

Geroji dalis — tai apmąstymas, kontempliacija su visa pagarba, visu džiaugsmu, aukomis ir ašaromis. Šita dalis, kurioje žmogus bendrauja su Dievu ir gyvena malonių ženkle, patinka Aukščiausiam, ir Jis dar prideda veltui savo malonių. Dabar atverskime su pasitikėjimu dangiškųjų pranešimų bei paslapčių knygą.

TRYLIKTAS SKYRIUS

Apsireiškimas Šventajai

Pradėkime tais apsireiškimais, kurie tiesioginiai liečia Dievo tarnaitę.

Vieną dieną po komunijos Mūsų Išganytojas pasirodo jai ir tris kartus paklausia jos, kaip buvo klausęs Petro, Apaštalų vyriausiojo, tais pačiais žodžiais ir tuo pačiu tikslu, kad iššauktų iš jos tikėjimo ir meilės pareiškimą: „Margarita, ar myli mane?"

— Ach! Viešpatie, ne tiktai tave myliu, bet ir trokščiau gyventi tavo širdyje.

— Įeik į ją ir tegu ji būna tavo prieglauda.

Ir vėl jis pakartoja:

— Margarita, ar myli mane?

Šventoji, išsigandusi šito pakartoto klausimo, atsako:

— Ne, Viešpatie,

— Kada tu mane mylėsi?

— Aš tave mylėsiu, kada visoje savo būtybėje jausiu Tavo Kančios skausmus.

Ir dieviškasis Mokytojas klausia trečiu kartu:

— Margarita, ar myli mane?

— Ne, Viešpatie; jei aš Tave mylėčiau, tai geriau tarnaučiau. Aš manau, kad joks sutvėrimas negali Tavęs taip mylėti, kaip esi vertas. Bet aš norėčiau nors galėti, išliedama savo kraują, parodyti Tau savo širdies begalinį prisirišimą.

— Ar tu nori mirti ant kryžiaus, kaip šv. Andrius?

— Kaip tau patiks, Viešpatie, kad tik aš gyvenčiau iš meilės ir kad būčiau nukryžiuota su Tavimi.*)

— Ir aš tave laiminu.**)

Tikėjimo išpažinimas ir meilės prieštaravimas, pamaldumas Švenč. Širdžiai, papuoštai aukos dvasia, kuri patvirtina jos šventumą, augs greit po dangaus rasa. Tačiau Mūsų Išganytojas greitu laiku vėl sugrįžo prie to paties dalyko. Jis pasirodo Margaritai toks, koks buvo pasirodęs apaštalui šv. Tomui ir tarė jai: „Įdėk savo pirštą į mano rankų žaizdas.“ Ir kada ji nedrįso tai padaryti, sulaikyta nevertumo jausmo, staiga jis atidengia jai spindinčią savo šono žaizdą. Margarita paskęsta ten savo žvilgsniu ir, dar čia klajodama ji stebi Kristaus Širdį, tapusią meilės šventove ir angelų garbe, šitą Širdį, iš kuriuos išėjo spindinti grožiu Katalikų Bažnyčia,

*) Bevegnati, c. V.

**) Ibid., c. XI.

kaip Ieva išėjo iš pirmojo žmogaus šonkaulių, šitą Širdį, kuri tapo nepasibaigiančiu šaltiniu, iš kur gyvenimas prasideda. Tai didelė pasiaukojimo mokykla, visuomet degąs židinys, kur atsigaivina dieviškosios meilės ugnys. Tuomet meilė išvaro baimę iš Margaritos širdies. Ji su pagarba bučiuoja dieviškojo Nukryžiuotojo žaizdas ir džiaugsmo apsvaigime ji tikėjo juntanti rojaus džiaugsmą. Paskui, prieš palikdamas ją, Išganytojas jai tarė: „Mano dukterie, iš šitos šventos žaizdos tekės tau šviesos ir malonės upelis; bet dar neatėjo valanda, kad dvasiškija praneštų šitą tiesą ir šituos stebuklus liaudžiai". Taip Margarita buvo įpareigota laikyti didžiojo Karaliaus paslaptį. Ji po to pasikeitė ir galėjo sakyti su Asyžiaus Patriarchu:

In foco l'amor mi mise.
Meilė mane atidavė meilės židiniui.

Kortonos atgailotoja buvo karšta Jėzaus Širdies garbintoji, bet dar ji buvo uolesnė sielų Mylimajam. Trečiame regėjime, Jis vėl jai parodo paslaptingasias gelmes žaizdos, kurią padarė kareivio ietis, ir jis šį sykį švelniai prikiša jai, kad ne dažnai ji šitame gyvybės šaltinyje atgaivina savo jėgas. Jis baigė skatinimu: „Atsimink, mano dukterie, ką aš tau priminiau pirmuose savo pasikalbėjimuose, kad mano Širdies kraujas turi būti tavo pamaldumo maistas".*)

*) Bevegnati, c. VI.

Jis nesitenkino jos mokyti ir raminti: jis nori, kad ji iš savo pusės taip pat būtų ramintoja. Taip vieną dieną jis paveda jai tokią pasiuntinybę pas vieną kilmingą ponią, kuri verkė dėl savo vienintelio sūnaus, mirusio jaunystės amžiuje. Reikėjo nuraminti ne tik šita išsiverkusią motiną, bet visas liūdinčias motinas. Reikėjo jai pasakyti, kad jų šita nelaimė nėra verta Kalvarijos kalne išlieto kraujo. „Pasakyk jai, kad aš vertinu vaikų nekaltumą ir mėgstu skinti jų sielas, nekaltas lelijas, kad persodinčiau jas danguje, kol dar žemės audros nesugadino jų baltos spalvos".*)

Pagaliau, kai ji savo pasninkus ir maldas aukojo už sielas skaistykloje, ji sužinojo, kad jos tėvas, motina ir Marinos vyras iš laikinosios bausmės vietos yra pakilę į palaimos ir taikos vietą. Taip pat ji sužino, kad siela Tėvo Jono iš Kastigliones yra danguje ir kad jos draugė Egidija yra tarp cherubinų.**)

Iki to laiko Mūsų Išganytojas jai tiesioginiai kalbėjo. Po to pasirodo jai angelas sargas. Jis parodo jai jos vardą įrašytą auksinėmis raidėmis gyvenimo knygoje***) ir tuomet tarp jų įvyksta pasikalbėjimas. „Dievo Angele, — prašo ji su nepaprastu kuklumu, — aš noriu žinoti ir jus maldauju pasakyti, iš kokių ženklų aš turiu

*) Bevegnati, c. IX, 1.
**) Bevegnati, c. V, VIII, IX ir XI.
***) Bevegnati, c. IX p. 7.

atskirti Dievo tikrus draugus, tai yra išrinktuosius? „Tas yra išrinktasis, — atsako dangiškasis pasiuntinis, — kurio širdis, išsiliuosavusi iš visų žemiškų troškimų, yra prisirišusi prie savo Sutvėrėjo, traukia nuolat prie jo ir kvėpuoja tikjuo". — „Bet kokias dorybes jis turi turėti?" — „Tas yra išrinktasis, kuris turi tris sekančias dorybes: gilų nusižeminimą, pavyz. Nukryžiuotojo Jėzaus, tikrą meilę ir begalinį širdies skaistumą. Tas yra išrinktasis, kuris atsisako pats savęs, save nukryžiuoja ne geležimi, bet savo valia marindamasis ir yra pasiruošęs kentėti, lieti savo kraują, jei reikės, kad patvirtintų savo tikėjimą. Tas yra išrinktasis, kuris atjaučia vargšo kančias, neapkenčia melo ir baimingai šalinasi nuo nešvarių ydų. Pagaliau tas yra išrinktasis, kuris paima ant savęs kitų kančias ir džiaugiasi jomis, nepasiduodamas žemam pavydo jausmui".*) Po šitų žodžių angelas vėl pakilo į ramybės miestą ir Margarita, padidinusi jam savo dėkingumą ir budėjimą prie savęs pačios, nutarė vesti gyvenimą pagal gautus nurodymus.

Įvykiai tuojau jai leido išbandyti angelo patartas dorybes ir atidengti ydas eretikų „Fratičelių", kurie tuo laiku dirbo Italijoj. 1295 m. šitie eretikai įsiskverbė į Kortoną ir skleidė savo mokslą. Nuolankioji atsiskyrėlė rodė jiems tai, ko jie labiausiai nekentė: Dievą ir tiesą. Jie puolėsi

*) Bevegnati, c. V.

persekioti ją su nepermaldaujama pagieža. Ją niekino jie įvairiais būdais, įtardami veidmainyste, pamišimu, velnio apsėdimu ir garsiai šaukdami, kad tokios moters buvimas mieste yra jam negarbė. Skelbdamiesi turį reikalo su dvasiomis, jie nuėjo iki to, kad „pranašavo“, jog ji mirs už Kortonos sienų.

Šita nelaimė greit plito mažuose miesteliuose. Klausydami įvairių gandų, Mažesnieji Broliai susirūpino, bet ne todėl, kad jie būtų abejoję atgailotojos šventumu, bet, nujausdami, kad pamaldžių kelionių laikas jau netoli, jie bijojo, kad paskutinę valandą nebūtų išplėštas jų turtas, kurį jie labiau vertino už visus žemiškus turtus, tai jos palaikai. Žinodami su kokiu nuostabiu draugiškumu Dievo Sūnus atskleidė savo paslaptis nuolankiajai atsiskyrėlei, jie maldavo jos pasiteirauti šiuo reikalu.

Viešpats, kuriam patinka nužemintieji ir kūdikiai, malonėjo atsakyti į jos prašymą. Tai buvo Dangun Žengimo Oktavoje: „Mano dukterie, — tarė Jis jai, — aš noriu, kad tu būtum *klaidingų atgailotojų* pasmerkimas. Šitas *klaidingas vienuolis* šaukia, kad tu čia nemirsi. Jis meluoja! Kortona sulauks tavo paskutinio atodūsio ir atlyginimui už jos prielankumą tau, aš jai suteiksiu viena malonę, kuri padarys ją garsia visame pasaulyje. Tarp šitų klaidatikių ir tavojo likimo yra didelė bedugnė: aš iškelsiu į dienos šviesą visą jų me-

lagystę ir visą gėdą, tuo tarpu išgarsinsiu tavo vardą gyvenimo knygoje, kur jis yra įrašytas".*)

Margarita tuojau tai pranešė Mažesniesiems Broliams, kurie tuo buvo įtikinti. Ji nurodė, kad šitie tariamieji reformatoriai yra tik vilkai pasislėpę avies kailyje ir didžiausi Bažnyčios priešai. Jos įtaka buvo didelė ir jai dar gyvai esant ta sekta pradėjo nykti.

*) Šita ypatinga dovana tenka laikyti Šv. Bazilijaus šventovę, kuri tapo maldininkų kelionių tikslu ir antgamtinių malonių centru po Margaritos mirties.

KETURIOLIKTAS SKYRIUS

Šventosios būdingoji dorybė

Vienas italų dailininkas, Šventosios bendrakilmis, Petras Berettini labai puikiai pagavo Kortonos atgailotojos tipą. Jis ją vaizduoja parpuolusią ant kelių prieš stebuklingąjį šv. Pranciškaus kryžių ir turinčią serafiškojo Trečiojo Ordino ženklus: pilką rūbą, tos pačios spalvos apsiaustą, apsijuosusi virve, baltas nuometas krito ant pečių ir kaip paprastai, prie šono rožančius. Veidas Šventosios nebespindėjo, nė ant lūpų nebuvo malonaus šypsnio, kuris buvo jų jaunystės papuošalas; jis buvo išbalęs, sumenkęs, ir jame jautėsi dvidešimties metų kovos ir kančios. Bet malonės dėka pasikeitę po galingų pergalių, spindi veidas šituo nežemišku grožiu, kurio idealas mus visus vilioja, šituo grožiu, kuris yra ženklas didelės sielos.

Ištikrųjų, Margarita yra didelė siela visame savo pasireiškime. Bet nereikia apsigauti dėl prasmės, kurią mes suteikiame šitam žodžiui. Mūsų palaimintosios didybė, tai nėra žmonių pažinimas,

kuriuo mes stebimės pas Kataríną Aleksandrietę, nei patriotinė drąsa, kuri išskiria Joaną Hodutę ir Joaną Arkietę, Bovėso ir Orleano išvaduotojas, nei šitie ginklai, kurie, atperkant kaltes, suteikia jos išvaizdai nepalyginamą grožį, nei net šitie antgamtiniai pasikalbėjimai, kurie žavi mūsų dvasią, nuolat ištroškusią stebuklų. Margaritos didybė pasireiškia, mes galime tai pripažinti savo sielos gelmėse, jos energingame dalyvavime malonėse, kurios jai buvo pavestos, žodžiu, jos nuopelnų gausume ir dorybių spindėjime. Antgamtinė didybė, iš kurios taip pat spindi nematomas grožis, nors aiškus, kuris viršija visa tai, ką žmogiškoji dvasia gali svajoti ir kurį mes norime nupiešti išsaugodami Palaimintosios originalumą.

Visi šventieji lygiai saugojo iki didvyriškumo visus Evangelijos įsakymus ir patarimus, derindami juos su savo luomo pareigomis. Bet kiekvienas jų tačiau linko į vieną kokią dorybę, kuri sudaro, taip sakant, atramą jo gyvenimui ir privalo tarnauti pavyzdžiu būsimoms kartoms. Dar daugiau, jis priklauso kokiai nors vienuolyno šeimai, nešiojo jo spindinčius ženklus, bruožą, kuris yra bendras visiems to Ordino šventiesiems. Visa tai lengva nusakyti Kartonos garbingosios tretininkės gyvenime. Jos veide aiškiai galima išskirti pranciškoniškos šeimos bruožą, dieviškąją meilę. Kitais žodžiais tariant *atgailaujančios meilės* bruožą; štai būdingiausia mūsų didvyrės dorybė.

Štai, šituo atžvilgiu, Margarita iškyla mums kaip sektinas pavyzdys. Pažiūrėkime į šitą tiesą kiekvienoje jos gyvenimo dienoje, pasišaukdami į pagelbą teologijos mokslo šviesą ir Bevegnati kroniką.

Meilė yra kilniausias protingo ir laisvo sutvėrimo pažymis. Tai yra jausmas, kurio pagrinde yra troškimas gero, tai jėga — traukianti į vienybę. Taip ją nusako šventas Denisas Areopagitas ir šv. Tomas. Perkelta į antgamtinės tvarkos ribas, ji gauna *gailestingumo* vardą. Ji daro stebuklus ir yra ne tiktai dorybė, bet šaknis ir pagrindinis akstinas visų dorybių, pamatas ir tikslas moralinės didybės. Jai giedojo Mozė ir ji yra vaizduojama ereliu, plasnojančiu virš savo mažyčių, skatinančiu juos skrist ir žadančiu nunešti juos ant savo sparnų į dausas!*) Ji įkvėpė šv. Pranciškui jo drąsias kalbas prieš Egipto sultoną, Jakoponei iš Todi lyriką, šv. Bonoventūrai teologijos traktatus, kurie jam suteikė serafiškojo ir meilės daktaro titulą. Ji drąsino Moroko, Valencijos ir Avigniono kankinius, kada jie bėgo ant budelio durklo, trokšdami pralieti kraują už tiesą. Ji yra ir visuomet bus tėvu didelių darbų, nuoširdžiausių pasiaukojimų dvasia, ir negalima nesutikti, kad jausmai ir veiksmai Kortonos didvyrės būtų tam nepalankūs. Pas ją nuo atsivertimo iki paskutinio atodūsio, viską valdė gailestingumas, jis viską apėmė ir viską valdė.

*) Denteron., c. XXXII, p. 11.

Jau po Laviano figos medžiu dieviškojo gailestingumo ugnis dar nusidėjėlės Margaritos sieloje skatino atgailos ir atsiteisimo darbus. Vėliau šešiais ugniniais sparnais serafinas ten uždega didelį gaisrą, kuriam kiekvieną dieną, kiekvieną valandą jis atneša naujo maisto. Šitie Šventosios Dvasios pasireiškimai turi savo tikslą. Argi jie neįrodo, kad meilė valdė Laviamo Marijos-Magdalenos širdį ir skatino ją kelyje į gerą? Argi jie neįrodo, kad jos širdis, įkvėpta malonės, nuolat linko į Dievą, visokios meilės centrą su nepaprastu užsidegimu, kuris veda į dangų?

* * *

Kartą susitikusi savo Išganytoją per tikėjimo tamsybes ir įvairius malonės apšvietimus, Margarita jį sekė be perstojimo visomis savo buities galėmis ir sekė tik jį, nes ji kartą pasakė T. Bevegnati: „kada kartą paragauji apmąstymo malonumų, daugiau nieko nebegali trokšti, nieko girdėti, nieko jausti, kaip tik ryšį su Dievu".*)

Jos gyvenimas buvo nuolatinis *Sursum Corda*. Ji ėjo pas Dievą su meilės dvasia, jausdama neišreiškiamą džiaugsmą galvoti, kad jis yra aukščiausioji Būtybė, amžinoji Būtybė, nesikeičianti Būtybė ir kad jis pats savyje randa laimės pilnumą. Ji ėjo į jį su *geraširdiška meile:* ji jieškojo būdų tik padidinti jo garbę ir ji norėjo visomis pastangomis atvesti prie kryžiaus didesnį

*) Bevegnati, c. IX.

skaičių garbintoją. Pagaliau, ji ėjo prie Jo su *trokštančia meile:* ji ieškojo turtų, kurie nežūsta ir visuomet troško Dangaus, kurio vienas vardas joje sukeldavo džiaugsmą.*)

Ugninga dvasia, džiaugsminga dvasia, nes meilė ją begaliniai džiugino! Nepasotinama meilė ir visuomet pažangi: taip tyra, nes visko atsisakė, kad tik išsaugotų šitos Evangelijos perlą: „Dievas man vadovauja, — kartodavo ji su psalmistu. — „Nieko man netruks: jis mane padės į gerą ganyklą". Dievas pabaigoje jos gyvenimo prisiminė pirmuosius pasikalbėjimus ir paklausė: „Mano dukterie, ko tu trokšti?" Ji tuojau atsako: „Nieko Viešpatie, nebent tave mylėti ir tau tarnauti diena iš dienos vis ištikimiau". Taip buvo karšta meilė, kad ją išvesdavo iš pusiausviros ir ji ekstazių džiaugsme džiaugėsi tais, kurie mokėjo išsaugoti šitą dievišką ugnį. „Aš tave garbinu, palaimintasis Petrai, kad tu pasakei: „Kur mes eisime Viešpatie? Tu vienas turi amžinojo gyvenimo žodžius". Aš garbinu tave, palaimintasai Petrai, kad tvariniams galėjai pasakyti šituos žodžius: „Kas gi galės mane atskirti nuo Jėzaus-Kristaus, mano Išganytojo?" Paskui atsisukdama į dievišką Mokytoją, ji karštai pareiškė: „Ne, Viešpatie, nei badas, nei alkis, nei ugnis, nei geležis, nei joki maistai, niekas negalės manęs nuo

*) Bevegnati, c. III, V ir X.
**) Pr. XXII — Bevegnati, c. IV ir V.

Tavęs atskirti. Tu į mano širdį įliejai tiek meilės, kad visas pasaulis yra bejėgis sulaikyti linkimą, kuris verčia mane eiti prie Tavęs... Tu esi mano džiaugsmas, mano gyvenimas, mano laimės vidurys, vienintėlė mano sielos brangenybė".

Taip ir savo meile Margarita buvo sesuo šventosios Marijos-Magdalenos, švento Petro, šv. Povilo; savo meile ji buvo sesuo serafinų. Toks buvo jos užsidegimas, kad Mūsų Išganytojas vieną dieną pareiškė, jog tarp visų jos laikotarpio moterų, nėra kuri jam būtų malonesnė už ją.**) Juk šituo laiku gyveno visas būrys gražiausių sielų: Bohemijos Agnietės, Kolonos Margaritos, Kunigundos, Yolandos... Kokia turėjo būti šitos meilės priežastis, jeigu ne nuolatinis dieviškas gailestingumas, kuris pripildė atsiskyrėlės širdį?

Meilė, iš tikrųjų, nėra tik ugnis, sunaikinanti blogybes; ji yra ir vandenynas, kuris pagrobia širdį, kad ji amžinai ilgėtųsi krantų ir neduoda jai ramybės. Margarita pasiduoda meilei nežiūrėdama nuovargio; ji pasiaukoja viskam. Šitie dalykai mus ir domina Kortonos Tretininkės, gailestingosios Dievo Motinos ligoninės įsteigėjos, gyvenime. Bet darbas neužgesina jos pasiaukojimo troškulio, jai reikia kitoniškos meilės ženklo, jai reikia kryžiaus! Nes aukščiausias meilės išreiškimas, tai nėra veikti, bet kentėti dėl mylimo asmens. Margarita tai priima su džiaugsmu. Nieka-

*) Bevegnati, c. IV ir V.
**) Bevegnati, c. VI.

da niekas negirdėjo pas ją nei murmėjimų apie šitas sielas, kurios sielvarte piktžodžiauja prieš Apvaizdą, nei pasibiaurėjimo šitais gyvenimo tuštybių mėgėjais, kurie viskuo prisisotinę, nedrąsūs prieš savo pareigą, beviltiški prieš ateitį, leidžia savo lūpoms beviltiškai šaukti: „Kam gi tas gyvenimas?“ Pas ją meilė yra tvirtesnė negu skausmas ir tas jai lengvino naštą. Nesiskųsdama, ji juto šituos du jausmus, bendrus visoms šventumo siekiančioms sieloms: gailestis, kad nieko negali daugiau padaryti Tam, kuris myli ir gyvas troškimas jam tarnauti vis vertesniu būdu.

Nemirtingasis Sužadėtinis malonėjo ją nuraminti ir jai parodė grynosios meilės ženklus, spindinčius tarp kančių: Ar nesi pasiruošusi mirti dėl manęs? Ar neatsisakai savo džiaugsmų dėl meilės? Ar tu nesilaikai kraštutinio neturto dėl meilės to, kuris tapo vargšu dėl tavęs? Ar tu nevengi santykių su pasauliu, kad būtum arčiau manęs? Kokia gi yra kančia, kurią tu noriai nepakeltumei dėl savo Dievo?“ — „Tiesa, Viešpatie, bet aš liekuosi baimėje, kad neįžeisčiau tavęs, siekdama skaisčiausios meilės“. — „Šita baimė tau naudinga, ji grynina tavo sielą.“*)

Šitą tiesą, kad ji buvo didelė kryžiaus mylėtoja, galime išskaityti kiekviename jos gyvenimo knygos puslapyje. Ji pamatė tai mintyse ypatingame regėjime, kai Išganytojas nurodė skirtumą

*) Bevegnati, c. IV ir V.

tarp Kortonos atsiskyrėlės ir kitų Kryžiaus mylėtojų, buvusių prieš ją. Pasidžiaugęs jos dalyvavimu savo meile jo Kančioje, jis tuojau prideda: „Jei šv. Pranciškus buvo pirmoji Serafiškojo Ordino šviesa, šventoji Klara antra, tu būsi trečia.*)" Argi ne aiškiai parodo, kad ji yra *atgailaujančios meilės* pavyzdys, kaip Asyžiaus Patriarchas yra *apaštališko gyvenimo* pavyzdys ir šventoji Klara *nekaltybės* pavyzdys?

Šita svarbiausios Margaritos dorybės apžvalga mums leidžia nustatyti jos vietą šventųjų eilėje. Tarp galybės išrinktųjų, kurie pripildo rojų, pagrinde yra dviejų rūšių sielos: skaisčios sielos: Mortos, Agnietės, Cecilijos, balandžiai baltais sparnais arba aukos, išsimaudžiusios savo kraujuje, kurių nekaltybės grožio nesutepė blogis ir tos, kurios būdamos nusidėjusios, yra nusiplovusios save atgailos ašaromis ir ten laimėjusios tiesą ir naują grožį. Šitai grupei priklauso ir mūsų palaimintoji. Nors ir atgailotoja, ji yra iš šeimos serafiškųjų dvasių, kurios kaip šv. Marija-Magdalena, šv. Pranciškus Asyžietis, šv. Teresė, yra apvainikuotos didesne garbe, nes jos savo meile yra arčiau prie Dievo. Argi ne šita prasme tenka suprasti regėjimą, kuriame, į pabaigą jos gyvenimo, Amžinasis Sužadėtinis jai davė matyti spindintį sostą, kurį ji turėjo užimti serafinų chore?**) Mergelės ir kankinės Katarinos Aleksandrietės šventės

*) Bevegnati, c. XI.

**) Bevegnati, c. IV ir XI.

dieną, Jis pasirodė jai ir švelniai tarė: „Mano dukterie, tu esi lelija mano sode."

— *Aš, didžioji nusidėjėlė!*

— Taip. Tavo atgaila tave padarė nekaltą. Ir jis jai praneša, kad ji bus šalia Marijos-Magdalenos ir šv. Katarinos Aleksandrietės ir turės mergelių teisę sekti Avinėlį, kur jis eitų.*) Pažadai ir privilegijos, kurios viršina protą, bet kurios mus mažiausiai stebins, jei mes atsiminsime, kad Margaritai buvo viskas meilė ir kad jos tobulybės laipsnius, garbę ir palaimą, kuria šventieji džiaugiasi danguje, remiame dievišku gailestingumu, motiniškumu.

*) Bevegnati, c. IV ir Ego te collocabo inter Seraphim, ubi sunt ardentes virgines caritatae".

PENKIOLIKTAS SKYRIUS

Jos dorybių židinys

Šventieji yra ne tiktai šviesa tos kartos, kuri stebi jų darbus. Po jų mirties jų pavyzdžiai žiba dar Bažnyčios danguje, kaip šviežia vaga, kuri geros valios sielas kviečia eiti jų pėdomis. Šitą mintį maloniai pavaizduoja mūsų Palaimintoji, kuri davė pasauliui, kaip trečią didelį žiburį Serafiškajam Ordinui ir ypačiai kaip susidėjėlių prieglaudą ir pavyzdį. Taip mūsų pasakojimas apie jos dorybes būtų nepilnas, nepatraukiantis ir skaitytojui betikslis, jei mes nesiryžtumėm nurodyti tų dorybių židinio.

Tai, kas labiausiai pagauna jos gyvenimo istorijoje, tai staigus ir aiškus priešingumas tarp jos gyvenimo dviejų laikotarpių. Viename ji paveda savo jaunystę visoms žemiškoms aistroms, kitame ji atidengia visus širdies turtus, kur skaistumas atperkamas karščiausia meile, su nepaprasta energija ir nuolatiniu rūpesčiu, kurio pirmiau nebuvo galima numatyti. Kaip išaiškinti jėgą, kurios taip mažai yra žmogaus įpročiuose? Būtų

klaidinga tai priskirti amžiui, temperamentui ir vienoms prigimties jėgoms. Susivaldąs žmogus suranda pats savyje pakankamai tvirto idealo, kad pagaliau atsispirtų savo įpročiams ir savimeilės reikalavimams. Jis netrukus pamato dažnai bloguose darbuose, kad jo didžiausias priešas tai jis pats. Margarita savo aistrų staigume buvo daugiau už kitus išstatyta apverktinon padėtin. Taigi ne joje pačioje tenka ieškoti pastovumo paslapties. Ne ilgai mums tenka ieškoti. Pakanka paklausti ją pačią ir ji mums viską atidengs.

Gruodžio mėn. 27 d., tur būt, tą patį rytą, kada mūsų Išganytojas jai užtikrino, kad ji yra jo Širdies duktė, ji meldėsi prieš stebuklingąjį kryžių šv. Pranciškaus Asyžiečio bažnyčioje ir, rengdamosi priimti Angelų Duoną, staiga ji sušuko džiaugsmo pagauta: „Bėkime visi į dieviškosios meilės židinį!“ Koks gi yra šis antgamtinio gyvenimo židinys? Mūsų skaitytojai, kad ir nedaugiausia būtų su krikščionybe susipažinę, atspėtų, kad tai yra Tabernakulis. Ten yra dvasinis rojus, kurio žemiškasis rojus buvo tik atvaizdas, gyvybės medis, kurio vaisius turi galios pagydyti sielas, palmė, kuri savo šakomis apdengia šios žemės tyrus, vynuogynas, kurio malonūs vaisiai duoda iš anksto pajusti pažadėtosios žemės džiaugsmus. Ten Tas yra atspindys ir Tėvo būtybės vieningumo paveikslas, kuris slepia po balta Ostija savo šventą žmogiškumą ir dieviškumą ir iš

ten plečia savo veiklą nekaltu būdu tautose, paslėpdamas ten antgamtinį gyvenimą, patvirtintą krikštu ir pasėdamas ten visiškai nežinomas pagonybei dorybės sėklas, kurios auga tik po Eucharistinės Saulės spinduliais: angeliškoji mergelių skaistybė, apaštalų uolumas, kankinių patvarumas. Laimingas vaikas, patekęs po tėvišku stogu, ten eina šalia skaisčių mergelių pasisemti jėgos prieš pasaulio viliojimus arba kūno gundymus. Štai ką reiškia kilnus Margaritos pakvietimas: „Bėkime visi į dieviškosios meilės židinį."

Ji pati parodė pavyzdį. Nuo pirmųjų savo atsivertimo laikų ji dažnai ėjo prie komunijos. Netrukus po įstojimo į Trečiąjį Ordiną, T. Bevegnati leido jai kasdien eiti prie komunijos. Ji tam ruošėsi su nepaprastu uolumu, žinodama, kad mūsų tabernakulių svečiams yra Dievas pavydus ir kad jam patinka tik tarp lelijų būti. Nuo vidurnakčio ji pradėdavo paruošti savo sielą: prieš šeštą ji atvykdavo į šv. Pranciškaus bažnyčią, kur ji dvi ar tris valandas meldėsi, tikėjimo žvilgsniu perskrosdama debesis, kurie dengė jai regėti nemirtingąjį amžių Karalių ir būdama bažnyčios prieduryje lyg elgeta maldaudama išmaldos. Paskui, kada minia pasitraukdavo, ji eidavo be uždangalo, virve ant kaklo, nuleistomis ašarotomis akimis prie švento Stalo pasimaitinti išrinktųjų Duona. Po komunijos ji likdavo paskendusi savotiškoje ekstazėje ir kalbėdavo padėkos maldą, į kurią įdėdavo visą savo nuolan-

kumą. Tabernakulio mintis jos neapleisdavo ištisą dieną ir nuolat pasireikšdavo jos pokalbiuose su savo draugėmis, tą džiaugsmą gaudavo pajusti ir ligoniai.

„Ji buvo alkana ir ištroškusi, tariant energingais jos gyvenimo aprašytojo žodžiais, ir bėgo prie Tabernakulio, kaip ištroškęs briedis bėga prie tyro šaltinio, šykštuolis prie savo turtų, ištvirkėlis prie savo malonumų. Toks buvo begalinis jos troškimas, kad ji vieną dieną susirūpino šituo reikalu. „Viešpatie, šaukė ji, ar šitas uolumas prie šv. Komunijos Tavęs neįžeidžia?" Ji išgirdo dangiškojo Sužadėtinio atsakantį balsą: „Ne, priešingai, šitas jausmas man yra labai malonus ir aš laiminu tavo išpažinčių klausytoją, kuris tau įkvėpė tą jausmą.*)"

Kitą kartą, kai tik ji artinosi prie Dievo Stalo, staiga sustojo, kaip tai prieš ją padarė šv. Bonaventūra, sustabdyta dviejų lygių jausmų: *baimės ir meilės,* troškimo priimti Komuniją ir savo nevertumo supratimo. Nežinodama, kuriam jausmui nusileisti, ji puolėsi melstis, prašydama apšviesti jos širdį: „Mano dukterie, jai tarė pažystamas balsas, labai aiškūs yra spinduliai, kuriuos saulė siunčia į žemę, dar tyresnė turėtų būti siela, kuri eina prie Komunijos.**)" Margarita pamato, serafiškojo daktaro pavyzdžiu, begali-

*) Bevegnati, c. IV
**) Bevegnati, c. VII

nį geraširdiškumą gerojo Ganytojo ir baimės jausmas joje išnyko.

Mes negalime tyliai praeiti pro vieną pastabą, dažnai kartotą Šventosios regėjimuose. Tai, kad komunija buvo jai dvasinio džiaugsmo centras. Laike komunijos jai kalbėdavo Sužadėtinis draugiškiausiais žodžiais, paskandindamas ją maloniausiose ekstazėse ir suteikdamas savo brangiausias dovanas, jai pasakė giliausias dieviškumo paslaptis, paslaptis, kurių žmonių ausis niekados negirdėjo.*) „Kiekviena tavo komunija, sakydavo jis jai, tau išeina į gera malonės padauginimu, auga šviesa ir jėgos. Eucharistija buvo vaisingas šaltinis tavo dorybės pažangai ir greitam tavo sielos pakilimui.**)"

Paskendusi šituose aiškinimuose, ji dalinosi malone ir su savo lankytojais, nes ji žinojo, kad, jei vidujiniai nuraminimai buvo jai vienai, tai geri darbai visiems priklauso. Taigi ji buvo eucharistinio kulto apaštalas ir jautė begalinį malonumą skelbdama šv. Komunijos stebuklus.

* * *

Tėvas Bevegnati mums paliko vieną iš šitų draugiškų pasišnekėjimų, kuriame ji pasireiškia visu nuoširdumu, nes tas dalykas ją labai domino. Jų pasikalbėjimas lietė pirmųjų amžių krikščionių dvasią. Kad išaiškintų, Margarita paro-

*) Bevegnati, c. VI, VII ir X.
**) Bevegnati, c. V, VI, VII ir XI

dė Tabernakulį. Paskui, peržvelgdama savo gyvenimą ir staiga susijaudinusi, sušuko dvasios pagavime: „Kad kankiniai bėgo mirčiai į nasrus su šypsniu lūpose ir širdies džiaugsmu, aš visai nesistebiu, nes aš pati, kokia aš vargšė esu, jaučiu tiek jėgos galvodama apie rojaus džiaugsmus, kad aš, reikalui esant, sutikčiau kentėti bet kokias kančias, nors ir reikėtų eiti per nuogus kardus ar per degančius anglis! Su jėga, kurią aš *čia* (tabernakulyje) semu, niekas manęs nesulaikytų ir aš nieku laikyčiau žiauriausias kančias. Ko aš nepadaryčiau iš meilės mano Jėzui? Su izraelio vaikais aš giedočiau krosnies liepsnose, su Marija-Magdalena aš būčiau po kryžiumi, su šventu Jonu aš paskęsčiau virintame aliejuje, su kankiniais aš ne tik norėčiau suvilgyti savo lūpas kartumų taurėje, bet jei būtų galima, tūkstantį kartų per dieną numirti už mano Dievą: toks yra didelis džiaugsmas, kurį aš jaučiu būdama su Juo!*)

Šventoji Komunija, štai paslaptis negodumo ir atsisakymo, gailestingumo ir pasiaukojimo stebuklų, kurie nuo pat jos atsivertimo pripildo jos gyvenimą! Nuostabūs ženklai, bet jie nieko nenustebina: „Argi ne šitas dieviškasis gėrimas šventųjų širdyse sukelia didelį džiaugsmą ir pakelia juos virš žemės. Dangiškasis apsvaigimas atitraukia sielas nuo žemų kūno troškimų ir kelia juos į aukštesnio gyvenimo veiksmus». Džiaugsmų upelis išsiveržia ir paplatina širdies krantus.

*) Bevegnati, c. III ir V

Šventas džiaugsmas, neapsakomas džiaugsmas, kurį jie pažysta, kurie vilgo savo lūpas Eucharistijos taurėje.“*)

Visus šituos stebuklus patvirtino Mūsų Išganytojas, kada jis pasakė savo mokiniams: „Tas, kas valgo mano kūną, gyvens iš manęs, nes gyveno dėl manęs.“

Mes šituos dalykus stengėmės atvaizduoti, nes, jei Margaritos šventumas mums kelia nusiminimą, tai jos vartotos priemonės mus skatina ją sekti. Visiems, kurie kovoja didžią kovą su blogiu, ji nurodo Tabernakulį, kaip ištremtųjų maistą, dorybių židinį ir nematomą skatintoją aukščiausio pasiaukojimo. Visus ji kviečia prisiartinti prie gyvojo Dievo, to, kuris, yra *tikrasis gyvenimas* ir kuris pažįsta visus laipsnius, nuo paprasčiausios gėlelės iki kilniausio Serafino, visiems ji nurodo Eucharistiją, kaip paskutinį šios žemiškosios meilės žodį, dangų ant žemės ir tikriausį garbingo prisikėlimo laidą.

*) Bernardas, Serm. 79.

ŠEŠIOLIKTAS SKYRIUS

Paskutinės valandos ir mirtis

1296 metų pabaigoje, Tėvas Bevegnati, kurį provincijos susirinkimas 1290 m. buvo išsiuntęs į Sienną, sugrįžo į Kortoną, kaip Margarita jam buvo išpranašavusi. Dievas šitą džiaugsmą suteikė vienam ir kitam: — pranciškonui, kad jis pagaliau galėtų paremti sunkiausioje kovoje tą, kurią vadovavo pirmuose žingsniuose atsivertimo kelyje, kad įsitikintų savo akimis, jog nesuklydo jam pavestame vadovavime ir kad paliktų istorijai neabejotinos vertės liudijimą; — Šventajai, kad gautų paskatinimų ir suraminimų, kurių yra reikalinga kiekviena siela tą valandą, kada jau žiūri į amžinybę.

Sukaustyta reumatizmo, kankinama žiaurių galvos skaudėjimų, krečiama drugio, vargšė atsiskyrėlė aiškiai jautė gyvenimo galą, bet įsiveržiant dienos šviesai, kuri apdengia dangų savo mirštančia liepsna ir rodosi, lyg gailisi apleisti mūsų pasaulį, ji (Margarita) skubinosi baigti savo kelionę: ji troško mirti. Ne todėl, kad nepakė-

lė kančių, nes ji nuolat kartojo: Aš esu pasiruošusi, Viešpatie, tavo vardo garbei pakelti žiauriausius skausmus". Ne, ji pakluso geresniems jausmams: baimei netekti Dievo per nuodėmę ir per ją šventos kantrybės džiaugtis jo buvimu ir jo pažadais. Šitie jausmai atsiranda pas visus šventuosius. Dangiškasis Sužadėtinis juos kviečia pas save sužeisdamas ir padaro jiems širdyje nepasotinamos meilės nepagydomą žaizdą. Tiktai pas Kortonos atgailotoją žaizda buvo gilesnė, nes ji daugiau mylėjo. Koks nepaprastas Dievo troškimas? Koks degąs išsiilgimas tos dangiškos Jeruzalės, kurios grožį ji gavo regėti!

Stovėdamas kelyje, ištremtasis jieško žvilgsniu per begalines jūras netektos tėvynės. Jis stebi kiekvieną šešėlį, kuris išsitiesia horizonte, kiekvieną praeinantį debesėlį, dejuojančią bangą, kuri sudužta po jo kojomis; ir visą laiką jaučiasi vienas toli nuo tų krantų, kur jis paliko viską, ką jis garbina. Jį apnyksta ėdąs liudesys, kuris vadinasi tėvynės pasiilgimas. Palaimintoji kentėjo šitą blogybę: ji ilgėjosi dangaus. Kiek kartų, kad sutrumpintų laukimo ilgumą, ji būtų pasiskolinusi iš žydų Babylono nelaisvėje šituos nepaprasto grožio žodžius, kurie išreiškia skausmo skundą! „Mes sėdėjome ant Babylono upės krantų, pakabinome arpas ant gluosnių šakų ir verkėme prisiminę Sioną; ir kada mūsų nugalėtojai prašė mus dainuoti Siono giesmes, mes jiems atsakėme: — kaip gi mes galime Viešpaties gies-

mes giedoti svetimoje žemėje? — Kad aš pamirščiau savo dešinę ir mano liežuvis priliptų prie gomurio, jei aš tave pamirščiau, o Jeruzale, ir jei aš kiekvienos mano giesmės pradžioje tavęs neprisiminčiau!"

Aukščiausias gyvenimo ir mirties Valdovas negalėjo neišklausyti tų prašymų ir maldavimų, kurie turėjo tokį kilnų pagrindą, ir 1297 sausio 3 dieną angelas pranešė atsiskyrėlei, kad žiema jos gyvenime jau pasibaigė ir kad tą šaltą laiką pakeis pavasario malonumai, ištrėmimo liudesį trumpu laiku pakeis tėvynės džiaugsmas. Buvo nustatyta ir diena. „Liaukis verkusi, o Margarita! Kovo 22 dieną su pirmais aušros spinduliais, tu užimsi savo vietą tarpe išrinktųjų, kur dieviškasis gailestingumas tau paliko garbingą vietą.*)

Išgirdus šituos žodžius, Margarita sudrebėjo iš džiaugsmo, lyg vargšas ištremtasis, kuris stovi prie uosto, iš kurio netrukus išplauks į tėvynę. Kiekvieną kartą jos laimė nebuvo be šešėlio. Jos sieloje kilo abejonė: ar galimas dalykas, kad Dievas jai paskyrė garbingą vietą tarp išrinktųjų? Ar tai nebuvo tamsiosios dvasios apgaulė? Žiaurus abejojimas pripildė vargšės širdį, kurioje dvidešimtį metų degė ypatinga meilė. „Nurink, mano dukterie, — tarė jis jai, — tau pranešė tavo angelas sargas ir tai ką jis pranešė — išsipildys. Palaimintoji Panelė Marija, Tavo palaimintasis

*) Bevegnati, c. VI ir XI.

Tėvas šv. Pranciškus, šventoji Marija-Magdalena ir visas dangiškasis dvaras mane maldauja pagreitinti dieną tavo įžengimo į rojų ir aš nutariau jų išklausyti." — Dėkoju, mano Dieve, — sušuko ji apsvaigusi iš džiaugsmo. — Mažiausia aš turiu teisės jūsų gėrybėms, kurių jau daug man suteikėte. O kad aš tuojau mirčiau ir taip, kaip tau patinka, nes aš mirštu dėl Tavo meilės."*) Ir jos lūpas užgiedojo išsilaisvinimo himną.

Dar buvo neišdilęs laimingos naujienos įspūdys, kai prisiartino demonas, gundydamas paskutinį kartą. Jai priminė jos nuodėmių didumą, stengėsi įdiegti mintį, kad ji niekuomet nepadarė pakankamos atgailos ir sušuko džiaugsmingu balsu, lyg būtų užsitikrinęs savo pergalę: „Tu priklausai man!" Paskui dingo, palikdamas vargšę nusidėjėlę dideliame sumišime. Balia ją ramino. Atvyko ir T. Bevegnati, kuris skatino su visuotinu pasitikėjimu pulti į Viešpaties begalinio gailestingumo rankas ir pažadėjo jai padėti ne tik patarimais, bet kiekvieną rytą jai atnešti Angelų Duonos, iki ji gaus amžinybėje palmių vainiką. Tuomet Margarita atgavo ramybę ir daugiau jos nebenustojo; ji pamiršo žemę ir galvojo tik apie dangų ir ruošėsi be jokios dėmės pasirodyti Aukščiausiojo Teisme.

Nuo 5 iki 25 vasario jos gyvenimas mums suteikia retą vaizdą net šventųjų gyvenime. Per

*) Bevegnati, c. V.

šitą septyniolika dienų ji negalėjo priimti jokio maisto, išskyrus Komuniją. Nežiūrint šito ilgo pasninko, jos protas buvo laisvesnis, kalbos giedresnės kaip visuomet. Tai buvo lempa, kuri prieš užgesdama vis dar aiškiau švietė. Visas miestas norėjo pamatyti garbingąją ligonę jos mirties patale: Moskarai, Kasali, ir liaudis, taip pat Mažesnieji Broliai ir Tretininkai. Kiekvienam ji turėjo širdingą žodį, kuris niekados neišnykdavo iš atminties. Savo geradariams ji siuntė karščiausius padėkos žodžius, tretininkams ji patarė kantrybę ir pasitikėjimą kryžiumi; valdytojams ji patarė taiką ir sutarimą, kuris atgaivina valstybę. Visiems ji sakė angeliškai šypsodamosi: „Išganymo kelias yra lengvas: pakanka mylėti.“*)

Kartas nuo karto ji kreipdavosi į T. Bevegnati maisto savo protui: „Tėve, — beveik gęstančiu balsu ji sakydavo, — atidenk man šventųjų puslapių turtus, kalbėk man apie Dievą, kalbėk man apie Jėzų. Šventas Raštas yra šviesa mano dvasiai, jėga mano valiai, džiaugsminga muzika mano ausims, svaiginantis gėrimas mano sielai, kuri pamiršta šito vargšo kūno kančias.“**)

Vasario mėn. 21 dienos vakare T. Bevegnati jai suteikė Paskutinį Patepimą. Ji šitą sakramentą priėmė su dideliu pamaldumo jausmu, ištarė jautriausius atsisveikinimo žodžius Mažes-

*) Marchese, I. III c. IV.
**) Bevegnati, c. VI.

niesiems Broliams ir Trečiojo Ordino Seserims, prašė jų atleisti už jos jaunystės gėdas ir prašė maldose jungtis su ja maldaujant Aukščiausiojo gailestingumo. Ji visą naktį praleido maloniam susimąstyme. Rytojaus rytą, 22 vasario, lauktą ir palaimintą dieną, kada Sužadėtinis ją kvietė į amžinasias vestuves, ji padarė paskutinius pasiruošimus. Jai atnešė šv. Viatiką ir ji garbino tą, kurį ji tuojau turėjo matyti savo garbės didybėje, ir pirmiems aušros spinduliams pasirodžius, pagal angelo pranešimą, ji atidavė savo sielą Dievui didžiausiame meilės džiaugsme.

Ji turėjo penkiasdešimt metų; beveik pusę jų praleido Kortonoje atgailos ašarose ir darydama gerus darbus.*)

Kada ji mirė, vienas garbingas Dievo tarnas, didelis Kastelio mąstytojas, matęs jos sielą pakylant į dangų ugnies kamuolio pavidale, tarp didelio būrio iš skaistyklos išsiliuosavusių sielų jos kentėjimų dėka. Nustebęs jis pasveikino ją *naujosios Marijos-Magdalenos vardu*, kurį jai priskyrė liaudis ir kurį patvirtino pontifikalinis autoritetas.

* * *

Gandas apie jos mirtį, kurios ji buvo taip aiškiai nustačiusi ir dieną ir valandą, žaibo greitumu paplito visame mieste ir sukėlė tokį susijaudinimą, kurio mūsų meterialistinis pasaulis ne-

*) Acta canoniz.
**) Bevegnati, c. XI — Kanonizacijos bulė.

supranta. Tais tikėjimo laikais, kada dar buvo gyva tikėjimo dvasia ir tarp gyvųjų šventojo mirtis buvo žymus įvykis, o jo mirtingieji palaikai — neįkainuojamas turtas. Taigi Kortonos gyventojai skubinosi lipti į kalną aplankyti ir atiduoti pagarbą jos kūnui, kuris buvo paguldytas ant lentos ir apvilktas Trečiojo Ordino rūbu. Išskrisdama siela buvo palikusi jam dar šiek tiek grožio; veidas turėjo jaunystės šviesumo, lūpos šypsojosi angelišku šypsniu ir iš visų sanarių ėjo malonus kvapas, lyg sudužus alebastro vaza paskleistų aplink save kvapą. Visi susirinkusieji kvėpavo tuo pilnu nežemiško kilnumo oru.*) Tuojau pasireiškė sukilęs džiaugsmas. Vieni pasakojo iš jos apturėtas malones arba ekstazes, kurių liudininkais jie buvo; kiti, kaip Šventoji atidengė visas jų širdies paslaptis; dar kiti, pagaliau pasakojo, kaip juos atgailotoja patraukė prie savęs atgailos didvyriškumu arba savo serafišku užsidegimu artimo meilės darbams. Tai buvo lyg beatifikacijos pradžia, iškelta liaudies balsų.

Šituo laikotarpiu krikščioniškoji teisė ir religijos mintys dar viešpatavo Italijos respublikose. „Tauto balsas — tai Dievo balsas" — galvojo Kortonos valdytojai, susirinkę išspręsti atsiskyrėlės laidotuvių klausimo. Nesiimdami spręsti jos šventumo klausimo, jie nutarė suteikti jai pagarbą, kaip miesto *taikos angelui ir našlaičių moti-*

*) Bevegnati, c. XI.

nai. Ir tai atlikti nutarė su didžiausia pagarba: „Jos kūnas turėjo būti iškvėpintas kvepalais, aprengtas purpuru ir brangiomis medžiagomis, perneštas į bažnyčią dalyvaujant kunigams, miesto galvai ir Didžiosios Tarybos nariams; po iškilmingas pagarbos turėjo būti perdėta į naują karstą.“*) Liaudis džiaugėsi šitais įsakymais, tačiau juos įvykdyti trukdė pamaldumo motyvas: ji negalėjo skirtis nuo palaikų, kuriuos jau tuomet laikė relikvija ir kurie jai suteikė kaž ką panašaus į rojaus kvapą.

Pagaliau laidotuvės įvyko, bet ne kaip paprastos laidojimo ceremonijos, tik kaip džiaugsmo triumfas tarp begalinės minios. Po mišių brangieji palaikai buvo iškilmingai perkelti į šitą Šv. Bazilijaus koplyčią, kurią ji pati atnaujino, buvo uždaryta geležiniame karste, įmūryta į sieną ir užtverta meniška tvorele. Taip karstas buvo ištatytas viešam garbinimui dar prieš apaštališko sosto paskelbimą, bet joks bažnyčios įstatymas neuždraudė tuomet šitų tikėjimo ir liaudies pamaldumo demonstracijų.

Moskarai tuomet džiaugėsi, kad priėmė po savo stogu nusidėjėlę; ir jei galima patikėti kaikuriems vietos padavimams ir dailininkų paveikslams, Hugueso Casali su pagarba atėjo nulenkti savo žilos galvos prieš kapą tos, kurią jis gerbė ir palaikė.

*) Bevegnati, loc. cit.

SEPTYNIOLIKTAS SKYRIUS

Stebuklai po jos mirties

Tam, kas visą savo laimę uždarė siaurame šito pasaulio akyratyje, mirtis yra ne tiktai nelaimė, bet yra neatitaisomas žuvimas, kuriame galia, garbė, troškimai, viskas žūsta, visas pasilaidoja juodame kape. Baisus kapas! Virš jo yra dar blogiau, nes ten nežinomybė, begalybė, paslaptis, pilna gązdinančių reginių, prieš kuriuos nelaimingajam lieka tik keiksmai ir beviltiškumas.

Visai kitoks likimas yra teisingajam ir visiems tiems, kurie savo viltį nukelia aukščiau šios žemės krantų. Jiems mirtis yra aušra; ji atveria jų išsiilgusiai sielai karalystės vartus, kur šviečia amžina saulė ir amžina ramybė, ir ten jos troškimai būna pasotinti. Jų kūnas atgyja; dažnai jie išlieka amžinai antgamtinių malonių židiniu, malonių ir stebuklų vieta, kurie mus įtikina, kad jų sielos geria pačiuose gyvybės šaltiniuose. Tą mes pastebime ir Kortonos nusidėjėlės pomirtinėje istorijoje.

Vos tik ji paskutiniu kartu atsiduso, kaip prie jos kapo prasidėjo stebuklai: mirusių prisikėlimas, apsėstųjų pasveikimas, paliuosavimas belaisvių arba jūrininkų išsigelbėjimas pavojuje ir kitos dvasinės malonės, kuriuose akis gali pastebėti aiškiai, kad įvykiai viršyja gamtos jėgas. Tai buvo aišku to laiko gyventojams, tiems, kurie visa tai matė savo akimis ir galėjo patiekti juos mokslo tyrinėjimui, kad nebūtų suklaidinta ateitis; ir visa tai rūpinosi T. Bevegnati, Kardinolas Orsini, apaštališkasis legatas (1308), vyskupai ir gydytojai, kuriems buvo pavesta pravesti tyrimą.*) Bet Šventam Sostui buvo palikta teisė pasakyti žodį dėl šitos bylos, vadinasi, dėl stebuklų tikrumo, duoti savo sprendimus į keletą patiektų klausimų. Priminti visus šituos dieviškosios galios pasireiškimus būtų per ilga ir vienoda: mes pasirinksime tik keletą būdingesnių, kurie puošia Šventosios altorių.

Kortonos gyventojai Laviano ištremtąją priėmę miesto piliete. Po jos mirties jie su ypatinga pagarba ją gerbė: jiems buvo pirmutinė ir patikimiausia eilė į jos malones ir vienas jos gyvenimo aprašytojas tvirtina, kad palaimintoji Margarita parodė dar daugiau prisirišimo juos globodama ir saugodama, kad net viršijo jų reikalavimus: „ji buvo panaši į pilną malonės motiną, kuri daugiau mylėjo savo vaikus, negu iš jų gau-

*) Bevegnati, c. XII. — Act. cononiz.

davo meilės.*) Štai penkių metų vaikas, Baltramiejus, kurį pagavo ir sutraiškė malūno ratai; apsiverkusi motina, bet pilna tikėjimo, kuris kalnus nuverčia, padaro pažadą aplankyti Šventosios kapą ir vaikas tuojau pakyla be jokios sužalojimo žymės.**) Čia vėl tvirtą kalnietį paguldo nepermaldaujama ligo ir jau kūną padeda ant lentos, kai jo motina prisimena Naimo našlės sūnaus prikėlimą, maldauja to paties stebuklo garbingosios Atgailotojos užtarymo. Jos malda lieka staiga išklausyta, jaunuolis atgyja ir viešai pareiškia, kad jo pagijimas yra Palaimintosios malonė.***)

Garsas apie stebuklus prie Dievo tarnaitės kapo greitai išplito už Kortonos sienų ir Toskanos ribų ir jos vardas tapo žinomas ir palaimintas visur, kur tik buvo pranciškonai. Iš visų miestų ir kaimų, kurie bėgdavo jieškoti jos pagelbos ir giedodavo jos garbei giesmes — yra Pozzuolo miestas. Šitoje tamsioje pilyje, kurią mūsų skaitytojai pažįsta, viena moteris, vardu Benasaja buvo iki pusės suparaližuota. Jautri, kaip ir visi jos tautiečiai, karštam pamaldumui, Kortonos stebukladarei ji padarė pažadą, jei liga pranyktų, aplankyti jos kapą. Vos tik ji savo sielos gelmėse padarė šitą pasiryžimą, kaip ji pajuto atgyjant jėgas savo kūno sąnariuose. Gali-

*) Giovagnali, l. III, c. V.
**) Bevegnati, c. XII.
***) Bevegnati, loc. cit. ir acta. canoniz.

ma spėti kokiu džiaugsmu ir pasitenkinimu ji išpildė savo pažadą.*)

Po Pozzuolo yra Citta di Castello. Ten viena moteris buvo ilgai kankinama gimdymo skausmų. Medicinos pagelba buvo bejėgė. Atrodė, kad grasina mirtis. Tik viena ligonė tvirtino, kad nevisos vyltys yra žuvusios ir visiškai pasitikėdama jos gerumu, tyliai kartojo: „Šventoji Margarita, neapleisk manęs!" Jos tikėjimas buvo atlygintas staigiu paliuosavimu ir ji laimingai suteikė pasauliui pilną gyvybės kūdikį.**)

Štai kitas įvykis, truputį keistokas, tačiau nenustebins tų, kurie turi gyvenimo patyrimo. Vienas vaikas turėjo kojose gyvas žaizdas. Jo motina Bruną maldavo stebukladarės Kortonietės pagelbos ir pasižadėjo, jei jos sūnus pasveiktų, aplankyti šv. Baziliaus koplyčią. Jos malda buvo išklausyta, bet nerūpestinga katalikė neskubėjo išpildyti savo pažadą ir su nustebimu turėjo pamatyti, kad vėl žaizdos apdengė vaiko kūną. Argi tai nebuvo bausmė už jos nerūpestingumą? Ji su didele atgaila vėl atnaujino savo pažadą ir vėl buvo išklausyta kaip pirmą kartą. Stebuklas buvo aiškus ir motinos širdį pripildė džiaugsmas. Bet greit pamirštami geri darbai. Bruna, pagauta nerūpestingumo, kuris yra kartu ir nedėkingumumas, dar tęsė savo pažadą vilkindamą,

*) Bevegnati, c. XII, p. 25.
**) Bevegnati, loc. cit. p. 52.

kol liga vėl pasirodė. Pagaliau, pagauta sąžinės graužimo, ji nuvyko į Kortoną ir nusižemino ašarose maldavo ant garbingosios stebukladarės karsto ir jos sūnus trečiu kartu staiga pasveiko. Ji savo kaltės nebenorėjo paslėpti ir atvirai išpapažinusi, davė koplyčiai auką už tris kartus pasikartojusį stebuklą, kuris taip aiškiai parodė nuramintojos didelį susirūpinimą vargšėmis motinomis. Šis įvykis buvo apie 1311 m.

Sekančiais metais iškilo į viešumą tikras palaimintosios brolis, Bartolomėjus iš Laviano, įstojęs, kaip ir ji, į serafiškąjį Trečiąjį Ordiną.

Kai Vienos konsilija nutarė kryžiaus karą (1312 gegužės 6), Bartolemėjus išlipo Ankone su kitais savo draugais vykti į Šventą Žemę. Kelionėje juos ištiko baisi audra ir varė juos į Dalmacijos pakrantė vos gyvus. Bartolemėjus, rodydamas savo draugams relikvijas, kur buvo uždaryti jo sesers plaukai, skatino juos ja pasitikėti. Šitie šiurkštūs kareiviai atsiklaupė ir karštai meldėsi. Staiga audra aptilo, jūra nurimo ir laivas galėjo įplaukti į Rogusą. — Ten Bertolomėjus vėl patyrė savo sesers įtaką. Šitame mieste siautė vaikų epidemija. Vienas turtingas ponas, sutikęs uoste iš Toskanijos kryžiaus karo dalyvius, maloniai jiems suteikė prieglaudą. Laikė pietų jis pasiskundė jiems savo bėdomis, kad epidemija plečiasi ir palietė jų dvejų metų sūnelį. Bartolomėjus jam papasakojo stebuklą jūroje ir sužadino jo širdies gilumoje viltį, paskui jis padėjo re-

likviją ant mirštančio jaunuolio kaktos ir didžiausiam tėvų nustebimui vaikas staiga pasveiko.*)

Daug vėliau, 1745 m., garbingasis Peron, misionierius, priskirtas Propogandos skyriuje, Romoje prieš Bažnyčios vyresniuosius padarė šitokį pareiškimą: „Jo draugas pranciškonas labai palankus šv. Margaritai buvo pradėjąs skelbti noveną jos garbei. Vieną iš šitų novenų dieną, kai gyventojai buvo susirinkę prie šventosios karsto, Margarita pasirodė visų akyse tretininkės drabužiuose, prisiartino prie pamokslininko ir jam pažadėjo atlyginti už uolumą, kurį jis parodė rūpindamasis jos garbe.**) Jos balsas buvo taip skambus, jos veidas taip spindys, jos pažadai taip padrąsinanti, kad Peruzijos gyventojai, užsidegę džiaugsmu, dar padidino pagarbą Šventajai, ir šita pagarba tęsėsi ištisus tris šimtmečius.

*) Bevegnati, c. XII.

**) Giovagnoli, Šv. Margarita iš Kortonos. I. III. c. VIII.

AŠTUONIOLIKTAS SKYRIUS

Kanonizacija

Šv. Margarita priskiriama prie tų šventųjų, kuriuos garbino dar prieš jų kūno sustingimą. Šv. Bazilijaus koplyčia, kur buvo ji padėta, staiga tapo maldingų kelionių centru ir greit pasidarė permaža gyventojams, kurie norėjo palaimintąją matyti kaip globėją ir tvirčiausią miesto gynėją, taip pat svetimiesiems, kurie čia iš visų pusių plaukė.

Tuomet galėjai pamatyti vykstant Kortonoje tai, kas vyko tame pačiame amžiuje Asyžiuje, Paduvoje ir Bolonijoje. Šitos išdidžios respublikos mokėjo sutartinai, pagal reikalą, išaukštinti ne ydą ir lėbavimą, kaip dažnai daroma mūsų dienose, bet visus kilnius jausmus, didvyriškumą ir šventumą, lygiai kaip kareivišką drąsą. Taip jie buvo pastatę puikias bazilikas šv. Pranciškui, šv. Antanui, šv. Domininkui, kaip geriausiems savo miesto piliečiams.

To paties tikėjimo ir džiaugsmo stumiama, Kortonos respublika nutarė jai pastatyti paminklą,

kuris ir tolimiausiems ainiams primintų savo tautos prisirišimą prie stebukladarės vardo. Imtasi darbo ir 1297 m. dvasinei vyriausybei sutariant su miesto valdytoju ir dižiosios Tarybos narais buvo padėtas pastatui pirmas akmuo. Štai ką sako tų laikų stiliumi padarytas akmenyje įrašas:

Metais Viešpaties 1297,
Laikais kilniojo Pranciškaus,
Kortonos miesto tarybos viršininkas
Padėjo pirmą šitai bažnyčiai akmenį.

Pakol iškilo nauja šventovė, vienas didelis menininkas, (manoma, kad tikrai tai buvo Jonas iš Pizos) išpuošė skulptūromis bažnyčios vidų. Iš kitos pusės, Arezzo ir Kuizi vyskupai, nepasitenkindami bažnyčios pastatymu, stengėsi surinkti medžiagą amžinesniam paminklui ir dar brangesniam už marmurą. Jie su pagarba rinko žinias apie jos dorybes ir stebuklus, kurie buvo apie ją reikalingi kanonizacijos bylai ir 1308 m. savo diocezijoms pasiuntė aplinkraštį, kuriame jie skatino pagarbą „stebukladarei, kuri neregiams grąžina regėjimą, nebiliams klausą, mirusiems gyvybę.*)

Po dešimties metų, Isnardas, Antiochijos patriarchas, Beranger, Karpentraso vyskupas ir dešimt kitų kraštų prelatų, parašė bendrą raštą, kur jie taip pat patarė maldingas keliones į Kortoną ir suteikė kiekvienam keturiosdešimt dienų

*) Acta canoniz.

atlaidų, kas aplankys Palaimintosios kapą arba suteiks auką paminklo pabaigimui.*) Jų raštas buvo išduotas Avinijone ir tas aiškiai įrodo kokia svarba buvo teikiama Kortonos Atgailotojos vardui. Kada popiežius Jonas XXII šitą miestą paskyrė vyskupo sostu, pirmasis vyskupas Raineri Ubertini rūpestingai peržiūrėjo atgailotojos bylą, patvirtino 1328 balandžio m. suteiktus atlaidus, suteikė naujus**) ir pakvietė du žymius dailininkus Buttalmacco ir Lorenseti, Giotto mokinius, su teptuku šv. Bazilijaus skliautuose išrašyti Palaimintosios gyvenimo poemą.

Nuo to laiko šv. Bazilijaus koplyčia turi savo istoriją, kuri artimai ištisą amžių jungiasi su šv. Margaritos kultu. Ji pradžioje buvo aptarnaujama pasaulinių kunigų, po 1385 m. Olivetanų ordino, kurie po penkių metų savu noru pasitraukė ir pagaliau ją valdo pranciškonai.

Taip išsipildė šventosios pranašavimas, kad Ordinas turėtų saugoti jos palaikus, kaip saugojo jos sielą, bet tik po ilgo laiko: *Post longum tempus.****)

Iš savo pusės pranciškonai pripažino iki šiolei jai suteiktą garbę. Jie maldingoms kelionėms suteikė daugiau prasmės ir nuolat stengėsi ginti palaimintosios atminimą prieš herezijų

*) Acta nonaniz.
**) Bevegnati, Dissert., p. 171.
***) Bevegnati, c. II.

išmislus, jos relikvijas nuo svetimųjų įsiveržimų, jos garbinimą nuo įžeidimų, gal būt dar blogiau, nuo abejonių ir užmiršimo.

Šitie dalykai rodo, koks buvo ryšys tarp Kortonos miesto ir šv. Pranciškaus vienuolių keliant viešąją pagarbą garbingajai Atgailotojai. Vieni ir kiti dirbo lygiu užsidegimu jos garbei ir stengėsi pagreitinti tą dieną, kada jos vardas būtų iškilmingai įrašytas į šventųjų eiles. Nors nuolatos buvo maldaujama jos pagelbos ir jos kapas puošiamas žvakėmis, auksu ir brangiais akmenimis, jie žinojo, kad visiems tiems pamaldumo išreiškimams, šitai garbei trūko galutino patvirtinimo, šito autoriteto, kurio sprendimai yra nepakeičiami ir kurio žodis tiek viešam, tiek asmeniniam garbininimui suteikia tikrumo pobūdį. Mes norime kalbėti apie Romos Bažnyčią, nes tik ji turi teisę savo vaikų vardus skaityti nematomojo dangaus skliautuose, skelbti jų dorybių didvyriškumą, jų pelenus ištraukti iš kapo dulkių, kad padėtų ant altoriaus ir kviestų visas kartas giedoti jiems: „Kaip yra graži skaisčių sielų giminė! Jos atminimas yra nemirtingas, palaimintas Dievo ir žmonių".

Ne dėl ko kito Margaritos kanonizacijos byla nebuvo tuojau užvesta Romoje, bet dėl blogų laikų arba greičiau dėl ypatingos Apvaizdos paskyrimo, kuri ją saugojo kaip jėgą sunkesniems laikams, kaip iškilmingą įspėjimą XVIII amžiui, kuriame viešpatavo Voltairas ir Maratas, skelbda-

mi dvasios ir kūno ištvirkimą. Ji iškilo iš šešelių, kurie ją supo tik XVI am. Leonas X grąžino pagarbą Toskonos Atgailotojai, liepdamas išstatyti jos relikvijas tautos pagarbai ir patvirtindamas jos šventę visoje Kortonos diocezijoje. Urbonas VIII išplėtė šitą privilegiją visam šv. Pranciškaus Ordinui; Klemensas IX įrašė Palaimintosios vardą į šventųjų sąrašą ir pagaliau popiežius Benediktas XIII pabaigė jos kanonizacijos bylą.

* * *

Tai buvo 1728 m. gegužės 16 dieną. Sekminių šventadienio mišiose jis paskelbė kanonizacijos dekretą. Jis panaudojdo viską šitų ceremonijų kilmingumui. Šv. Petro bazilika, papuošta Šventosios paveikslu, medaliais, rodančiais jos stebuklus, Kortonos herbais, dalyvaujant popiežiui, ji atrodė kaip karalienė. Dešimtą valandą ryto, erdvios katedros namas prisipildė žmonių ir ten pasirodė popiežius, nešamas ant *sedia gestatoria,* kurios priekyje ėjo kapitula, Šv. Pranciškaus Ordino generolai, du Kortonos atstovai, apsupti šveicariečių sargybos. Pagiedojus *Veni Creator,* jis sujaudintu balsu pareiškė apie Šventam Sostui paduotą kanonizacijos bylą. Nieko nebuvo taip jaudinančio, kaip jo padarytas palyginimas tarp Magdalenos Evangelijoje ir Margaritos serafiškame Ordine:

„Šviesusis mūsų pirmatakas, popiežius šventasis Gregorijus, kalbėdamas apie Marijos-Mag-

dalenos atsivertimą, sakė, kad čia yra dalykas, kuriam labiau pritinka ašaros negu kalbos. Jis neturėjo žodžių išaukštinti drąsai nusidėjėlės, einančios nusilenkti prie Žmogaus-Dievo kelių ir mielaširdingumą Mesijo, priimančio su begaline meile tai, ką atstumė fariziejai. Tai, kas jį stebino Evangelijos puslapiuose, mus stebina daug artimesni mums laikai. Margarita Kortonietė yra antroji Marija-Magdalena. Tas puolimas ir tos pačios nuodėmės, tie patys malonės stebuklai, kurie vieną ir kitą traukia prie Išganytojo — Jo kojų; tos pačios meilės ašaros ir tas pats atleidimas."

Neklystantis Daktaras su mitra ant galvos, stovėdamas ištarė šituos iškilmingus žodžius: „Garbei švenčiausios ir nematomos Trejybės ir katalikų tikėjimo džiaugsmui, Jėzaus Kristaus Mūsų Viešpaties vardu, palaimintųjų apaštalų Petro ir Povilo ir mūsų, po rimtų pasitarimų, kuriuos lydėjo ilgos maldos, nuomone ir visišku sutikimu mūsų brolių Šv. Romos Bažnyčios kardinolų, patriarchų, arkivyskupų ir vyskupų, susirinkusių Vatikano bazilikoje, išgirdusių, kad papročių šventumas, tikėjimo grynumas ir palaimintosios Margaritos stebuklų tikrumas yra tikrai įrodyti, mes ją įrašome Šventųjų sąrašan ir jos šventę paskiriame kovo 22 dieną.*)

*) Bulle Sanctitata et doctrina, iš 1728 m. gegužės 27 d.

Šituo momentu sidabriniai trimitai suskambėjo bazilikos skliautuose, artilerijos salvės nugriaudė šv. Angelo pilyje. Tuo pačiu metu popiežius, padėdamas mitrą, užgiedojo *Te Deum*, kurį tęsė kardinolai ir asista, pritariant pontifikalinės koplyčios giesmininkams.

Šv. Ambrozijaus himnas baigėsi, laimingas senelis pakilo prie altoriaus paaukoti Dievui nekaltą Auką. Laike mišių vienas choras harmoningais balsais giedojo: „Kai tik malonė apšvietė jos dvasios gilybes, serafiškojo Ordino Magdalena ėmė gailėtis. Daug nuodėmių jis jai buvo atleidęs, nes ji daug mylėjo.“ Kitas noras atsakė: „Aš esu savo Mylimajam; jis atsigrįžo į mane. Aš radau Tą, kurį myliu; aš Jį turiu; aš Jam neleisiu niekados išeiti.*)“ Po mišių aukščiausis Ganytojas atidarė Švenčiausiąjį ir suteikė visuotinus atlaidus dalyvaujantiems. Vakare miestas pasipuošė ir miestiečių džiaugsmas buvo neapsakomas.

Šitas džiaugsmas, kurį sėmėsi minios iš Popiežiaus ir iš neapsakomam grožyje spindinčios Vatikano bazilikos, pasklido Romoje ir už Romos sienų, visur, kur tik buvo šv. Pranciškaus Ordino vienuolynas.

Pranciškonų generolo buveinėje buvo nepaprastai iškilmingai atšvęsta šv. Margaritos garbei trijų dienų šventė. Kartonoje šitos šventės buvo ypatingos tiek religiniu, tiek tautiniu atžvilgiu,

*) Pranciš. Rom. brevij., 22 vasario.

nes čia pat buvo šventosios kapas. Argi Šv. Margarita nebuvo Kartoniečiams tautietė, globėja ir visų pavydėta garbė? Jie tik vėliau tai suprato. Per tris dienas buvo uždaryti teismai, sustabdyta prekyba, o žmonės tik džiaugėsi. Papuošimai, giesmės, kalbos jos garbei, apšvietimas, — viskas buvo paruošta, kad šitas tridienis primintų senojo miesto džiaugsmo šventes. Šitų švenčių proga taip pat miesto valdyba nusprendė padidinti bažnyčią, kur stovėjo jos palaikai, nes senoji jau buvo per ankšta sutalpinti minias maldininkų. Po keletos metų (1739) vienas labai pamaldus į šventąją Atgailotoją karalaitis, Jonas V, Portugalijos karalius, prisiėmė didesnę dalį išlaidų padidinant bažnyčią. Jis pataisė vidų, pastatė bokštą ir dvi šonines koplyčias.

Popiežiai, kurie sekė po Benedikto XIII, iš savo pusės, taip pat nepamiršo skirti aukų šv. Margaritos bažnyčios praplėtimui. Klemensas XII perkėlė į sekmadienį po Dangum Žengimo arba į vieną iš oktavų pilnus atlaidus, kuriuos buvo suteikęs Benediktas XIII sausio 22 d.*) ir Pijus VI leido Kortonos diocezijai tą patį sekmadienį pamaldas ir mišias Šventosios garbei.**) Ši-

*) Bulė *Alias felicis*, iš 1734 m. gruodžio 18 d.

**) Bulė *Curis in civitate Cortona*, iš 1781 lapkričio 24. Be to, Kortonoje įsisteigė Šv. Margaritos atgailotojų draugija, kurią Aleksandras VII patvirtino ir Benediktas XIV pakėlė ją į brolijos centrą. Šitos brolijos tikslas buvo skleisti tarp tikinčiųjų maldas ir pasiaukojimo dvasią.

ta pagarba rodo ne tik tai, kad popiežiai labai rūpinosi šventosios palikimų, bet kad taip pat tuomet religija buvo laisva, žydinti, ir kad Kortonos aukštumos buvo gausiai maldininkų lankimas.

Nieko nėra netikėta Dievo darbuose. Į Jo rankos mostą atbėga dangaus gilybėje pasislėpusios žvaigždės šaukdamos: „Štai mes“, ir ima jos šviesti Tam, kuris jas sutvėrė. Į kitą jo ženklą pasaulio scenoje pasirodo šventieji, kurie po mirties tampa pavyzdžiais ir gynėjais kovojančios Bažnyčios. Garbė Margaritai, *nusidėjėlių veidrodžiui,* atėjo laiku, tuojau po nelemtojo valdymo. Vienai kartai, kuri skendo išdidume ir ištvirkime, Margarita rodė savo pavyzdžiais nelaimingas pasekmes užmiršus Dievą ir būtinumą pasitaisyti. XVIII amžius savo pradžioje turėjo dar pakankamai religinio jausmo, kad išgirstų šitą kalbą, kurią įkvėpė patirtis ir protas, bet jis nemokėjo suprasti. Todėl maitinamas Voltairo burnojimų, Ruso melagysčių, užmigo savo aistrose, nesirūpindamas rytdiena.

Pabudimas buvo baisus. Prancūzų revoliucija nuskambėjo kaip šūvis. Sostai ir altoriai buvo išgriauti, vienuolynai panaikinti, ir pastatytas ešefotas (mašina žmonių galvoms kapoti). Italiją mindžiojo prancūzų kareiviai, Pijus VI, žiauriai ištrauktas iš Romos ir beveik miršt̨as pervežtas į Valenciją, o įvairūs burnotojai šaukė nuo stogų, kad tai paskutinis popiežius ir ant laimingo

Bažnyčios veido buvo uždengtas juodas gedulas. Bet Kristus, kuris budi dėl savo nekaltosios Sužadėtinės likimo, įsakė nutilti vėjams ir palaidoms audroms, siautusioms per tryliką metų. XIX amžius jau savo pradžioje galvojo apie Kryžiaus pergalę ir vėl prasidėjo senojo tikėjimo atbudimas, maldininkų kelionės, vadinasi, prisikėlimas visko, ką Revoliucija manė amžinai žlugus kraujuje ir purve. Ir mes matome, kaip šitas katalikiškasis atgimimas, meilė tiesai ir šventumui vėl atgavo savo teises ir Kortona iki šių dienų sutraukia prie šventosios kapo dideles maldininkų minias.

Didelės nelaimės užpulti gyventojai pastatė puošnią šv. Margaritai Kortonietei bažnyčią.

1855 m. cholera, šitas moderniųjų laikų maras, užpuolė didžiuosius Italijos miestus, sėdama visur nusiminimą ir mirtį. Ji pasiekė Kortoną ir per keletą mėnesių, ji ten nuskynė tūkstantį aukų, vadinasi trečdalį visų gyventojų. Prie atdarų karstų pabudo kortoniečių tikėjimas. Jie prisiminė, kad jie gyveno prie to kalno, nuo kurio buvo nužengęs tikėjimas jų protėviams, nelaimės dienose maldauta pagelba. Jie įlipo į tą kalną vadovaujant burmistrui su atatinkama maldos pagarba. Jų akyse nebuvo ašarų — toks buvo gilus jų skausmas! Bet jų malda buvo karšta, ir širdys pilnos pasitikėjimo. Jie suklaupė nuogomis galvomis prie tos koplyčios ir maldavo ją

nustumti nuo jų baisiąją rykštę ir įsipareigojo, jei jų malda bus išklausyta, pastatyti jai kitą šventovę, turtingesnę ir erdvesnę, kuri įamžintų padėką už tą malonę. Visos tautos maldoje yra galia, kuri išverčia kalnų pamatus ir sulaiko žaibus Dievo rankose. Meilės ir vilties šauksmas pakilęs nuo Saint-Gileso kalno buvo išklausytas, nes tą patį momentą mirties angelas sustojo, iškėlęs savo kartą ir neleisdamas daugiau jam nukristi.

Argi šitam, taip aiškiame atsitikime, tarp karštai geduloje maldaujančio miesto ir staigaus epidemijos išnykimo, nereikėtų matyti laimingo su puolimo? Tam Kortoniečiai netikėjo ir jie be jokio abejojimo tai priskyrė gerai Dievo valiai ir šv. Margaritos tarpininkavimui.

Jie nepasirodė nedėkingi. Komisija susidedanti iš garsių vardų, vadovaujama Kortonos vyskupo ir karštai pritariama Ordino vyresniųjų, pradėjo rūpintis pažado išpildymu. Nelaimei, tas rūpestingumas buvo sukliūdytas vienas po kito nekurių vis skaudesnių įvykių, žemės drebėjimo, Garibaldžio būrių įsiveržimo, panaikinimo senųjų kunigaikštijų ir Romos užėmimo. Nežiūrint tų kliūčių, viso pasaulio aukomis buvo pastatyta bažnyčia 1877 ir sekančiais metais iškilmingai pašventinta.

Atsiradus naujai bažnyčiai, maldininkų kelionėms prasidėjo naujas gyvenimas. Taip realiza-

vosi pažadas, kurį gailestingasis Dievas buvo padaręs savo tarnaitei: „Aš ypatingai laiminsiu visus tuos, kurie tave mylės, visus tuos, kurie tavęs šauksis ir daugelyje vietų tu būsi nusidėjėliams šviesa."

Pabaiga

Kortona yra vieta didelių atsiminimų ir maldininkų kelionių. Tai yra šventas kalnas, kuris sugėrė Šventosios ašaras, ir Taboras, kuriame vargšų Mylimasis pareiškė jai savo malones ir meilę. *Aš noriu, kad tu būtumei nusidėjėlių veidrodis. Aš noriu, kad jie būtų nugalėti tavo pavyzdžiu, kad mano gailestinga širdis yra visuomet atvira atgailojantiems.*

Nusidėjėlių veidrodis! Jūs galvojate apie Mariją-Magdaleną, garsiausią tarp visų Evangelijos moterų, „vieną išrinktąją"; ir prieš jūsų valią vienas Lacordairo puslapis, vienas iš gražiausių puslapių, ateina jums į galvą: „Ne veltui tokie reiškiniai ir tokie įvykiai apšviečia mūsų vargingą prigimtį. Ne, atsivertusios nusidėjėlės nekaltos ašaros, minkšti plaukai ant Išganytojo kojų, švelnūs pabučiavimai ir karti atgaila, palieti kvepalai ant Dievo-Žmogaus nekalto kūno; ne, niekas nebuvo veltui!.. Kitos Marijos atsikėlė iš ydos guolio, jos iš amžių į amžius dar nuolankiau klaupiasi prie žmonijos Išganytojo kojų, jos taip pat

verkė, jos taip pat kirpo savo plaukus, jos taip pat sąžinės graužime aukojo gėdos pabučiavimus ir vertė kvepalus likusius ant dugno, kur pirmoji Marija buvo juos palikusi... O mano Dieve, tu esi Dievas; nes tavo žodžiai yra pagimdę dorybes ir tavo draugiškumas nusidėjėlei pagimdė šventuosius!*)

*) Lacordaire, šv. Marija-Magdalena, c. III.

Bibliografija

Giunta Bevegnati *Palaimintosios Margaritos Kortonietės gyvenimo istorija ir stebuklai,* Lucques, 1793.

Šv. Margaritos Kortonietės vienuolyno archyvai: svarbūs rankraščiai su Ludviko Pelago pažymėjimais, 1781.

Salimbėné, Parmos kronika (1238—1290?), Parma, 1857.

Kortonos miesto archyvai.

Pozuolio bažnyčių archyvai.

Kanonizacijos aktai. Roma, 1666.

Kanonizacijos bule, Benedikto XIII, 1729, gegužės 27.

Raynold, *Bažnyčios metraščiai,* t. IV ir V 1749.

Acta Sanctorum, t. III, kovo 22 d.

Nicolas Barbieri, domininkonas, *Kortonos atgailotoja,* Peruzija, 1671.

Pranciškus Marchese *Palaimintosios Margaritos Kortonietės gyvenimas* Roma, 1673.

Ughellé *Italia sacra.* Roma, 1704.

Wadding, *Annales Fr. Min,* t. V, Roma 1733.

G. R. Volpi, S. J. *Šventoji Margarita Kortonietė*, Roma 1736.

Silvano Razzi, *Camaldule*, Etrurijos šventieji.

Giovagnoli, *Šv. Margarita Kortonietė*, Pistoia, 1746.

Uccelli, *Storia di Cortona: Arezzo*, 1835.

TURINYS

		Psl.
1.	Prakalba	5
2.	Italijos valstybė XIII amž. antroje pusėje	11
3.	Skausmingoji jaunystė — Puolimas	19
4.	Atsivertimas	30
5.	Atgailotoja	40
6.	Nusidėjėlių veidrodis	57
7.	Priešais gundytoją	64
8.	Taikos Angelas	73
9.	Įkūrėja	83
10.	Stebukladarė	92
11.	Šv. Margarita ir Šv. Žemė	106
12.	Atsiskyrėlė — Jėzaus auka	115
13.	Apmąstytoja	128
14.	Apsireiškimas Šventajai	138
15.	Šventosios būdingoji dorybė	145
16.	Jos dorybių židinys	154
17.	Paskutinės valandos ir mirtis	161
18.	Stebuklai po jos mirties	169
19.	Kanonizacija	175
20.	Pabaiga	187
21.	Bibliografija	189

Kaina 1,70 Lt.

ĮDOMŪS PRANCIŠKONŲ LEIDINIAI

Nuostabus šv. Pranciškaus gyvenimas

Parašė *T. Damazas Dauveau, O.F.M.* Vertė J. Povilonis. Čia tikrai nuostabiai gražiai ir suprantamai atpasakotas šv. Pranciškaus Asyžiečio gyvenimas ir darbai. Tekste daug paveikslų. 128 pusl. Kaina Lt. 1,50.

Pijus Perazzas

Parašė *Jacques D'Ars,* vertė J. P. Tai kilnaus ir švento gyvenimo pavyzdys vieno geležinkeliečio, kuris atitrukdamas nuo savo tiesioginių pareigų daug pasidarbavo apaštalavimo darbe. Kaina Lt. 1.—

Palaimintoji Marija Juozapa Rossello

Išvertė T. Tarcizijus Garbukas, O.F.M. Tai naujosios III Ordino Palaimintosios gyvenimo aprašymas. Ją paskelbė palaiminta 1938 m. lapkr. 6 d. Kaina 50 centų.

Vilkų Brolis

Parašė *J. Felici,* vertė B. Leonavičius, O.F.M. Čia skaitytojas ras naujausių laikų meilės apaštalo pranciškono Lino iš Parmos gyvenimą, kuris sužavi kiekvieną. Kaina Lt. 1.

Kaip Karalius Išsigando

Parašė *Anna von Krane,* vertė Ant. Masionis. Čia romano formoje gražiai aprašyti Kristaus gimimo laikai ir tų laikų valdovų gyvenimas. Kaina Lt. 1,50.

Tarp Tavęs ir Manęs nėra Kunigo

Parašė garsus prancūzų rašytojas kunigas *Pierre L'Ermite,* parodydamas, kad svarbiausias geras šeimos pagrindas — tai religija. Ši apysaka patartina skaityti ypač jaunimui. Išvertė J. Povilonis. Kaina Lt. 1.

Visi pranciškonų leidiniai gaunami Kretingoje, „Pranciškonų Pasaulio" administracijoje, prie visų pranciškonų vienuolynų ir didesniuose knygynuose.